

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

Förbundsdirectionen

Datum: Torsdagen den 21 september kl. 09:00 – 15:15

Plats: Slussens pensionat, Orust

Se länk för vägbeskrivning,

<https://goo.gl/maps/WfFom7YmzaAiCqHw9>

Anmälan om deltagande krävs inte. Kan varken ordinarie ledamot eller ersättare närvara vid mötet, meddelas detta till kommunalförbundets kansli, telefon 0522-44 08 20, alternativt e-post: kansli@fyrbodal.se Vid behov av specialkost ska detta anmälas i god tid i förväg.

Ort	Ledamöter	Ersättare
Bengtfors	Stig Bertilsson (M)	Per Eriksson (S)
Dals-Ed	Andreas Nilsson (M)	Per-Erik Norlin (S)
Färgelanda	Ulla Börjesson (S)	Jörgen Andersson (SD)
Lysekil	Jan-Olof Johansson (S)	Ulf Hanstål (M)
Mellerud	Ludwig Mossberg (M)	Ulf Rexefjord (SD)
Munkedal	Louise Skaarnäs (SD)	Erik Färg (S)
Orust	Catharina Bråkenhielm (S)	Lars Larsson (C)
Sotenäs	Therése Mancini (S)	Eva Abrahamsson (M)
Strömstad	Kent Hansson (S)	Fredrik Eriksson (SD)
Tanum	Liselotte Fröjd (M)	Oskar Josefsson (S)
Trollhättan	Peter Eriksson (M)	Ricky Karlsson (KD)
Trollhättan	Monica Hanson (S)	Sofia Andersson Dharsani (S)
Uddevalla	Martin Pettersson (SD)	Christer Hasslebäck (UP)
Uddevalla	Ingemar Samuelsson (S)	Jarmo Uusitalo (MP)
Vänersborg	Benny Augustsson (S)	Mats Andersson (C)
Vänersborg	Henrik Harlitz (M)	Lena Eckerbom Wendel (M)
Åmål	Michael Karlsson (M)	Ove Kaye (SD)

Tjänstepersoner

Anna Lärk Ståhlberg	Förbundsdirektör
Martin Palm	Chef för verksamhetsstöd/sekreterare
Titti Andersson	Bitr Förbundsdirektör
Michael Johansson	Chef för regional utveckling
Karin Engström	Chef för välfärdsutveckling
Maria Wollf	Chef för kompetensutveckling
Eva-Maria Persdotter	Socialstrateg
Morgan Ahlberg	Infrastrukturstrateg
Carina Sahlén	VD mediapoolen
Louise Jeppson	Ordförande infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden
Max Falk	Västra Götalandsregionen

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

Föredragningslista

ÄRENDEN

ÄRENDE 1 - Val av protokolljusterare 09:00-09:00	3
ÄRENDE 2 - Fastställande av dagordningen 09:00-09:00	4
ÄRENDE 3 - Aktualisering av den regionala godstransportstrategin 09:00-10:00	5
ÄRENDE 4 - Remissvar angående Årlig avstämning av trafikförsörjningsprogrammet 2022 10:10-10:20	6
ÄRENDE 5 - Aktuella infrastrukturärenden 10:20-10:30	7
ÄRENDE 6 - Remissförslag Teknik College Fyrbodal 10:30-10:50	8
ÄRENDE 7 - Länsgemensamt samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland 11:00-11:20	9
ÄRENDE 8 - Mötestider 2024 11:20-11:25	10
ÄRENDE 9 - Ersättning revisor 11:25-11:30	11
ÄRENDE 10 - Deltagande i gemensam upphandling av e-arkiv 11:30 – 11:40	12
ÄRENDE 12 - Ärenden kopplade till Beredningen för hållbar utveckling (BHU), Västkom och Samrådsorganet (SRO) 11:40-12:00	14
ÄRENDE 13 - Meddelanden 11:40-12:00	15
ÄRENDE 14 – Övriga frågor 11:40-12:00	16
ÄRENDE 14 – Nästa möte 11:40-12:00	17
ÄRENDE 15 – Ägardialog mediapoolen 13:00-13:30	18
ÄRENDE 16 – Åmål informerar om sitt arbete med suicidprevention 13:30-14:00	19
ÄRENDE 17 – Tema: Fysisk planering och hållbara transporter 14:15-14:45	20

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 1 - Val av protokolljusterare 09:00-09:00

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen beslutar utse XXXXX till protokolljusterare.

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 2 - Fastställande av dagordningen 09:00-09:00

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen beslutar att fastställa dagordningen.

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 3 - Aktualisering av den regionala godstransportstrategin 09:00-10:00

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen antecknar informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Godstransportstrategi för Västra Götaland publicerades 2016 och har sedan dess fungerat som en grund för strategiskt arbete avseende godstransportrelaterade frågor inom regionen. I dagens möte redogörs för ett förslag till aktualiserad strategi. Ambitionen har varit att justera och komplettera en del beskrivningar och insatser så att dessa bättre speglar dagens förutsättningar och framtida behov. Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden i Västra Götalandsregionen, VGR, har givit uppdraget och arbetet har bedrivits med stöd av konsultbolaget SWECO. Avstämningar har gjorts i den godstransportstrategigrupp som VGR har lett sedan strategin antogs.

Förslaget föreslår i huvudsak följande förändringar:

- Uppdateringar enligt aktuella styrande dokument som regional utvecklingsstrategi, de regionala klimatmålen, inriktning för infrastrukturplanering med flera.
 - Uppdaterade trendanalyser, bland annat med fokus på elektrifiering, smarta logistiklösningar, e-handels snabba utveckling samt nya inriktningar i globaliseringen.
 - Renodlat strategiskt fokus på effektiva och hållbara transport- och logistikkedjor som bidrar till att utveckla Västra Götaland till en ledande logistikregion. Däri ingår att möjliggöra exempelvis elektrifiering och smarta logistiklösningar.
 - Konkretisering och utveckling av strategiska delområden och insatser i handlingsplanen med syfte att förenkla uppföljning av åtgärderna och därmed säkerställa måluppfyllnad.
 - En utvecklad struktur för hur insatserna i handlingsplanen styrs och följs upp.
- Eftersom arbetet inte har syftat till en fullständig revidering med en formell remiss av strategin så ges här en möjlighet att ta del av förslag till godsstrategi och ge eventuella synpunkter.

Ärendet föredras av Louise Jeppson, ordförande infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden, VGR samt Max Falk, Västra Götalandsregionen.

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

**ÄRENDE 4 - Remissvar angående Årlig avstämning av trafikförsörjningsprogrammet
2022 10:10-10:20**

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen föreslås besluta ställa sig bakom förslaget till remissvar rörande årlig avstämning av trafikförsörjningsprogrammet.

Sammanfattning av ärendet

Fyrbodals kommunalförbund har i en skrivelse från Västra Götalandsregionen, daterad 2023-02-23, fått möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss.

Enligt de beslutade samverkansformerna kring kollektivtrafiken i Västra Götaland ska Västra Götalandsregionen årligen göra en avstämning av arbetet med genomförandet av trafikförsörjningsprogrammet och redovisa uppföljning av de mål som satts upp.

Kommunerna ges då möjlighet att via de delregionala kollektivtrafikeråden lämna yttranden på arbetet med att utveckla kollektivtrafiken.

Den årliga avstämningen innehåller i år uppföljning av trafikförsörjningsprogrammet för 2022, med möjlighet att komma med inspel och synpunkter.

Yttrandet från Fyrbodals kommunalförbund har beretts av tjänstepersonsnätverket för infrastruktur och kollektivtrafik. Till grund för yttrandet ligger även den diskussion i ärendet som genomfördes på det delregionala kollektivtrafikerådet (DKR) 15 juni 2023. Yttrandet har färdigställts av Fyrbodals kommunalförbund för beslut av förbundsdirektionen den 21 september.

Ärendet föredras av Morgan Ahlberg, infrastrukturstrateg.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse

Beslutet skickas till

Västra Götalandsregionen, infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 5 - Aktuella infrastrukturärenden 10:20-10:30

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen antecknar informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Muntlig föredragning på mötet

Ärendet föredras av Morgan Ahlberg

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 6 - Remissförslag Teknik College Fyrbodal 10:30-10:50

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen beslutar att skicka ut det reviderade avtalsförslaget inklusive budget på remiss till medlemskommunerna.

Sammanfattning av ärendet

På direktionsmötet den 15 juni 2023 fattades beslut att ge förbundsdirektören i uppdrag att ta fram ett nytt förslag till avtal för Teknikcollege Fyrbodal. Förslaget skulle baseras på de remissvar som inkommit till förbundet under första och andra remissrundan. Ärendet handlar om att ta beslut om att skicka ut det nya förslaget på remiss till kommunerna för nytt ställningstagande.

Ärendet föredras av Anna Lärk Ståhlberg, förbundsdirektör

Beslutsunderlag

Samverkansavtal

Budget Teknik College

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 7 - Läns-gemensamt samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland 11:00-11:20

Förslag till beslut

Förbunds-direktionen beslutar att rekommendera kommunerna i Fyrbodal att besluta anta läns-gemensamt samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland.

Sammanfattning av ärendet

Blivande föräldrar och familjer med barn i åldern 0 till 6 år kan behöva samordnade insatser från hälso- och sjukvård, förskola och socialtjänst. Framarbetat förslag till samverkansavtal förtydligar uppdraget och anger formen för parternas samverkan på en grundläggande nivå. Kommunerna rekommenderas att besluta om att anta framarbetat förslag på ett läns-gemensamt samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter.

Ärendet föredras av Eva-Maria Persdotter, socialstrateg

Beslutet skickas till
Medlemskommunerna

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse
- Samverkansavtal

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 8 - Mötestider 2024 11:20-11:25

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen beslutar att godkänna förslaget på mötesdatum för 2024.

Sammanfattning av ärendet

Förslag på mötesdatum som ligger till grund för årshjul 2024 har tagits fram.

Förslaget bygger på samma princip som tidigare år med intervall och hänsyn till SKR:s beredning och helgdagar. Noterbart är att direktionsmötet i mars ligger på skärtorsdagen.

Direktionsmötet i oktober ligger på höstlovet, samt att arbetsutskottet i november krockar med SKRs beredningsmöte.

Arbetsutskottet: 8/2, 7/3, 11/4, 16/5, 5/9, 10/10, 14/11

Direktionen: 29/2, 28/3, 2/5, 13/6, 26/9, 31/10, 5/12

Ärendet föredras av Martin Palm, chef för verksamhetsstöd

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 9 - Ersättning revisor 11:25-11:30

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen beslutar att godkänna ersättningen för revisor Pia Axelsson enligt underlag från Försäkringskassan under perioden 2024-2027. Underlaget ska uppdateras årligen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunalförbundet använder sig av Uddevalla kommunsreglemente för ersättningar för förtroendevalda. Enligt detta skall ” förtroendevald, som enligt inkomstskattelagen är att betrakta som näringsidkare, och som inte kan styrka förlorad inkomst är ersättningen enligt Bilaga 1, Nivå D.”

För näringsidkare som yrkar högre timersättning skall kunna vidimera förlorade inkomst. Beslutas av personalutskottet. Kommunalförbundet saknar personalutskott utan beslut för fattas i direktionen. Revisor Pia Axelsson som representerar Dals-Ed yrkar på högre timersättning än Nivå D. Dals-Eds kommun går efter Försäkringskassans fastställda årsinkomst. Detta motsvarar en månadslön på 51 009 kr/månad.

Ärendet föredras av Martin Palm, chef för verksamhetsstöd

Beslutet skickas till
Ordförande revisionen
Berörd revisor

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse
- Riktlinjer Uddevalla kommun

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 10 - Deltagande i gemensam upphandling av e-arkiv 11:30 – 11:40

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen beslutar att förbundet deltar i en gemensam upphandling av e-arkiv och beslutar enligt nedanstående punkter för att svara på utskick.

1. att delta som part i upphandling av e-arkiv, enligt rekommendationerna i detta beslutsunderlag.
2. att aktivt delta i etablerandet av en ny central organisation och upprättandet av ett nytt samverkansavtal.
3. att ha för avsikt att bli en part i det nya samverkansavtalet inklusive en ny central organisation.
4. att ge Vänersborgs kommun fullmakt att genomföra upphandlingen. Dock fattar varje upphandlande myndighet eget tilldelningsbeslut.
5. att utse Martin Palm, chef för verksamhetsstöd, martin.palm@fyrbodal till kommunalförbundets kontakt och referensperson för upphandlingsprojektet.
6. att ställa sig positiva till alternativ två att e-arkivet organisatoriskt placeras på förbundet om ingen av medlemskommunerna vill att verksamheten ska placeras hos dem.

Sammanfattning av ärendet

Sedan 2016 finns en samverkan som består av 13 kommuner samt Kunskapsförbundet Väst. De är gemensamt upphandlat ett e-arkiv och drifvar den tillsammans. Samverkan initierades genom Fyrbodals Kommunalförbund men genomfördes inte i förbundets regi utan av kommunerna via ett centralt projekt. Nuvarande samverkansavtal gäller till och med 2026-09-20. Ärende avser vad som skall hända efter avtalet slut. Ytterligare beskrivning finns i underlaget från projektgruppen. Förbundet ställer sig positiva till en större roll inom e-arkiv och ser att det ligger inom ramen för det uppdrag som finns angivet i förbundsordningen. Förbundet har dock inte den upphandlingskompetens som krävs i dagsläget utan behöver stöttning från någon av medlemskommunerna om det önskas att förbundet skall ha en samordnad roll. Vissa ändringar i förbundsordningen kan bli nödvändiga att göra enligt projektgruppens analys.

Ärendet har ej beslutats i arbetsutskottet. Dock har information om status för e-arkiv lämnats vid ett par tillfällen av förbundsdirektören.

Ärendet föredras av Martin Palm, chef för verksamhetsstöd

Beslutet skickas till
kommunstyrelsen@trollhattan.se
lars.nellbro@vanersborg.se

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse
- Beslutsunderlag e-arkiv

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 11 - Redovisning av delegationsbeslut 11:40-12:00

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen beslutar att godkänna redovisningen

Sammanfattning av ärendet

Direktionen har beslutat att överlåta viss beslutanderätt till arbetsutskottet (AU). Ordförande och tjänstemän enligt gällande delegationsordning. Vid varje mötestillfälle ska förbundet redovisa till direktionen vilka beslut som tagits. Redovisningen medför inte att direktionen får fastställa eller ompröva dessa beslut, direktionen kan dock återkalla delegationen.

Beslutsunderlag

- Delegationsbeslut 2023

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

**ÄRENDE 12 - Ärenden kopplade till Beredningen för hållbar utveckling (BHU),
Västkom och Samrådsorganet (SRO) 11:40-12:00**

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen beslutar anteckna informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Muntlig rapport lämnas på mötet.

Ärendet föredras av Anna Lärk Ståhlberg, Förbundsdirektör och Peter Eriksson, ordförande

BHU:

Länk till Beredningen för hållbar utvecklings möten:

[Politiska sammanträden och möteshandlingar - Instans - beredningen för hållbar utveckling \(360online.com\)](#)

Västkom:

Länk till Västkoms möten:

[Kallelser & Protokoll - VästKom \(vastkom.se\)](#)

SRO:

Länk till Politiskt samrådsorgan (SRO):

[Politiskt samrådsorgan, SRO - Vårdsamverkan i Västra Götaland \(vardsamverkan.se\)](#)

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 13 - Meddelanden 11:40-12:00

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen beslutar anteckna informationen till protokollet.

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 14 – Övriga frågor 11:40-12:00

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen beslutar anteckna informationen till protokollet.

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 14 – Nästa möte 11:40-12:00

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen beslutar anteckna informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Arbetsutskott hålls den 5 oktober 2023 13:30-16:30 på Riverside i Uddevalla.

Nästa direktionsmöte den 26 oktober på Riverside i Uddevalla

- Tema: Näringsliv, kultur och attraktionskraft
- Delårsrapport 2301-2308
- Beslut budget basverksamhet 2024–2026
- Beslut budget DRUM 2024
- DKR Utbildning
- Utbildning ÅVS Trafikverket

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 15 – Ägardialog mediapoolen 13:00-13:30

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen beslutar anteckna informationen till protokollet.

Ärendet föredras av Carina Sahlén VD mediapoolen

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 16 – Åmål informerar om sitt arbete med suicidprevention 13:30-14:00

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen beslutar anteckna informationen till protokollet.

KALLELSE
2023-09-21
Fyrbodals kommunalförbund

ÄRENDE 17 – Tema: Fysisk planering och hållbara transporter 14:15-15:00

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen beslutar anteckna informationen till protokollet.

Aktualisering av den regionala godstransportstrategin

Godstransportstrategi för Västra Götaland publicerades 2016 och har sedan dess fungerat som en grund för strategiskt arbete avseende godstransportrelaterade frågor inom regionen. I dagens möte redogörs för ett förslag till aktualiserad strategi. Ambitionen har varit att justera och komplettera en del beskrivningar och insatser så att dessa bättre speglar dagens förutsättningar och framtida behov. Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden i Västra Götalandsregionen, VGR, har givit uppdraget och arbetet har bedrivits med stöd av konsultbolaget SWECO. Avstämningar har gjorts i den godstransportstrategigrupp som VGR har lett sedan strategin antogs.

Förslaget föreslår i huvudsak följande förändringar:

- Uppdateringar enligt aktuella styrande dokument som regional utvecklingsstrategi, de regionala klimatmålen, inriktning för infrastrukturplanering med flera.
- Uppdaterade trendanalyser, bland annat med fokus på elektrifiering, smarta logistiklösningar, e-handels snabba utveckling samt nya inriktningar i globaliseringen.
- Renodlat strategiskt fokus på effektiva och hållbara transport- och logistikkedjor som bidrar till att utveckla Västra Götaland till en ledande logistikregion. Däri ingår att möjliggöra exempelvis elektrifiering och smarta logistiklösningar.
- Konkretisering och utveckling av strategiska delområden och insatser i handlingsplanen med syfte att förenkla uppföljning av åtgärderna och därmed säkerställa måluppfyllnad.
- En utvecklad struktur för hur insatserna i handlingsplanen styrs och följs upp.

Eftersom arbetet inte har syftat till en fullständig revidering med en formell remiss av strategin så ges här en möjlighet att ta del av förslag till godsstrategi och ge eventuella synpunkter.

Information av Louise Jeppson, ordförande infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden, VGR samt Max Falk, Västra Götalandsregionen.

Muntlig föredragning på mötet.

Förslag till beslut

Att anteckna informationen till protokollet.

Godstransportstrategi för Västra Götaland

Aktualiserad 2023

Datum för utkast 2023-09-01

OBS! Detta är ett arbetsmaterial och utkast (cirka 95% färdigt).

Beskrivning av status:

Godstransportstrategin har arbetats igenom i sin helhet. Stommen och grundinformationen kvarstår i dokumentet samtidigt som statistik och omvärldsanalys uppdaterats. Ambitionen har varit att korta ner och sammanfatta de inledande delarna av dokumentet och tydligare lyfta fram själva strategin samt aktuella frågor som elektrifiering, digitalisering och hållbarhet. Gällande strategin har det tidigare strategiska området "Ledande logistikregion" bytt namn till "Effektiva och hållbara transport- och logistikkedjor". Ledande logistikregion utgör målbilden för strategin. Utöver detta har mindre justeringar gjorts i prioriterade delområdena för att lättare koppla samman strategin med handlingsplanens aktiviteter. Detta har resulterat att varje strategiskt område i strategin fått två delområden istället för tre som är fallet i den nu gällande strategin. Innehållet i delområdena är i stort det samma som tidigare men delvis med omarbetade formuleringar.

Följande arbete återstår:

- Justering/Korrigerig efter synpunkter från godsstrategigruppen (möte planerat 8 september) samt efter synpunkter från kommunalförbunden (möten planerade under september/oktober)
- Uppdatering av förord görs till slutversionen
- Uppdatering av framsida och sida 2 görs till slutversionen

Styrgrupp, regionala godstransportgruppen:

Christian Bergman (ordförande), Västra Götalandsregionen

Ulf Knape, ersatt av Patrik Benrick, Trafikverket

Jens Larsson, Västsvenska Handelskammaren

Kaj Ringsberg, Chalmers

Arvid Guthed, Göteborgs Hamn

Rickard Bergqvist, Handelshögskolan

John Wedel, LTS/BRG

Leif Bigsten, Skaraborg Logistic

Center Camilla Lundén (kommunikation)

Reviderades av Sweco 2023 genom Erik Wahlström, Henrik Andersson och Pierre Traba Pettersson,.

Illustrationer och layout: Pierre Traba Pettersson, Sweco

Västra Götalandsregionen

Kontakt: Max Falk

Västra Götalandsregionen Koncernstab regional utveckling 010-xxx

max.falk@vgregion.se

Förord – en strategi för bättre miljö, konkurrenskraft och livskvalitet

VGR uppdaterar förord.

Västra Götaland är rikets främsta transport- och industriregion. Våra jobb, vår tillgång till olika varor och därmed även vår livskvalitet bygger av tradition på handel med omvärlden. Idag kan ett stort containerfartyg lasta mer gods än vad hela Ostindiska Kompaniet importerade till Sverige under sin livstid (132 expeditioner på 74 år). Enligt prognoserna väntas godstransporterna öka med 50 procent fram till år 2030. Det innebär ytterligare påfrestningar på vårt redan hårt belastade transportsystem – för vägar, järnvägar, hamnar och terminaler. På sikt kan detta hota både svensk konkurrenskraft och våra möjligheter att klara klimatmålen.

När det gäller klimatutmaningen har Västra Götaland satt ribban högre än vad som gjorts nationellt och på EU-nivå. Detta ska ses i ljuset av att trenden de senaste decennierna – och prognoserna framåt – visar på ökad andel vägtransporter. Samtidigt har vi i Västra Götaland – både från privat och offentlig sektor – uttryckt höga ambitioner för logistiksektorn. Vår gemensamt framtagna *Vision Västra Götaland – det goda livet säger* t.ex. att vi ska vara Nordens nav för sjötransporter och sjögoods. Vår förhoppning är att godstransportstrategin ska ge ledning om hur olika målbilder kan vägas samman och hur pågående trender ska kunna vändas mot en mer hållbar riktning.

Om vi ska nå våra mål måste näringsliv, akademi och offentlig sektor samarbeta. Godstransportstrategin är framtagen genom ett sådant samarbete, där såväl styrgruppen som den brett sammansatta referensgruppen representerar triple helix-perspektivet.

Godstransportstrategin har antagits av regionstyrelsen medan beredningen för hållbar utveckling (BHU) har varit beredande politisk instans. Till strategin har det tagits fram en handlingsplan, som utgör underlag bl.a. för regional och nationell infrastrukturplan. På så sätt knyter strategin samman konkreta åtgärder i transportsystemet med de högt ställda ambitionerna i vår vision om det goda livet. Stort tack till alla som deltagit i framtagandet av godstransportstrategin! Nu vidtar ett gemensamt arbete med att genomföra den.

Sammanfattning av strategin

I Västra Götaland finns goda förutsättningar för välfungerande godstransporter. Ett heltäckande nät av hamnar, flygplatser, järnvägar och vägstråk tillsammans med ett strategiskt läge i Norden, omfattande industriell produktion och varukonsumtion gör regionen attraktiv för logistikverksamheter och möjliggör effektiva godstransporter.

Godstransporterna står samtidigt för betydande växthusgasutsläpp och annan negativ miljöpåverkan som måste minska samtidigt som transporterna väntas öka. Utmaningarna i dagens transportsystem innefattar bland annat bristande kapacitet i järnvägsnätet, särskilt mellan Göteborg-Alingsås och Göteborg-Oslo, vilket begränsar möjligheterna till intermodala transportlösningar. Därmed minskar möjligheterna att minska de godsrelaterade utsläppen. Andra utmaningar är brist på mark för exploatering, en undernyttjad sjöfart och bristande vägkapacitet.

Godstransportsystemet förändras framöver. En osäkrare omvärld och växande hinder för globaliseringen skärper kraven på robusthet i transportkedjorna. Den internationella handeln väntas samtidigt öka, vilket driver efterfrågan på storskaliga transportlösningar. Längre och tyngre fordon ger lägre fraktkostnader och reducerar både miljöpåverkan och energiförbrukning. Parallellt sker en ökad urbanisering och högre krav på snabbare leveranser, vilket bland annat medför fler omlastningar till mindre transporter anpassade för urbana miljöer.

Elektrifieringen är central för att reducera klimatpåverkan, vilket kräver snabb utbyggnad av laddinfrastruktur. Även digitaliseringen påverkar godstransporterna, med ökad automatisering, fler digitala verktyg och mer intelligenta trafiksystem.

Godstransportstrategin och tillhörande handlingsplan har tagits fram för att fortsätta utveckla Västra Götaland som högklassig och hållbar transport- och logistikregion, nationellt och internationellt. Genom samverkan mellan näringslivet, offentlig sektor samt forskning och utveckling bidrar strategin till att transport- och logistiksektorn vidareutvecklas som ett av regionens styrkeområden. Strategins målbild är:

Västra Götaland är Nordens ledande logistikregion som erbjuder effektiv logistik och en transportinfrastruktur som stöder näringslivets behov och främjar en hållbar utveckling i hela regionen.

Strategin och handlingsplanen delas upp i tre huvudområden med vardera två delområden. Genom *transportinfrastruktur av hög klass* utvecklas tillgängligheten, kapaciteten och robustheten i regionens stråk och godsnoder. Med *effektiva och hållbara transport- och logistikkedjor* möjliggörs bättre urbana transporter, ökad andel fossilfria bränslen och utveckling av smart logistik. Västra Götaland ska också ha *kunskap och kompetens i framkant*, med satsningar på forskning och innovation samt kunskapshöjande insatser för att bättre hantera målkonflikter.

Ansvarig för strategins och handlingsplanens förverkligande är VGR genom godstransportgruppen, där representanter för samtliga kommunalförbund, näringslivet, akademien och Trafikverket ingår. Godstransportgruppen arbetar för att utveckla hela Västra Götalandsregionen genom att prioritera och följa upp insatserna i godstransportstrategins handlingsplan.

Innehållsförteckning

Förord – en strategi för bättre miljö, konkurrenskraft och livskvalitet	3
Sammanfattning av strategin	4
Godstransportstrategins betydelse och omfattning.....	6
Västra Götalandsregionens ansvar inom transportområdet och regional utveckling.....	7
Framtagande och förankring av strategin.....	8
Godstransportstrategins genomförande	8
Strategins uppbyggnad	9
Västra Götaland som logistikregion.....	10
Transportinfrastrukturen för godstransporter	10
Godstransporternas betydelse för regionens näringsliv.....	12
Betydelsen av forskning och utbildning för effektiv logistik	12
Godsflöden och godstransporter i Västra Götaland.....	13
Brister i transportsystemet	15
Trender, möjligheter och utmaningar för regionens godstransporter	17
Globalisering – ökad osäkerhet och större internationellt beroende	18
Klimatomställning – ökat fokus på hållbarhet i hela transportkedjan.....	18
Urbanisering – mer tätbefolkade städer ställer nya krav på godstransporter.....	19
Digitalisering – automatisering och e-handel omformar godstransporterna.....	20
Godstransportstrategi - för den ledande logistikregionen	21
Transportinfrastruktur av hög klass	24
Robusta stråk med god tillgänglighet innebär:	25
Kapacitetsstarka och tillgängliga godsnoder innebär:	25
Effektiva och hållbara transport- och logistikkedjor	26
Effektiva, hållbara och värdeskapande transportflöden innebär:	26
Smart logistik och fossilfria bränslen innebär:	27
Kunskap och kompetens i framkant	28
Strategisk satsning på forskning och innovation innebär:.....	28
Utbildning och kunskapshöjning för branschens behov innebär:	29
Godstransportstrategins koppling till relaterade dokument.....	30

Godstransportstrategins betydelse och omfattning

Den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030 anger målet att göra regionen till "ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle", där en av fyra prioriteringar handlar om att "knyta samman Västra Götaland". För att uppnå detta spelar transport- och logistiksektorn en viktig roll.

Syftet med godstransportstrategin är att fortsätta utveckla Västra Götaland som högklassig och hållbar transport- och logistikregion, nationellt och internationellt. Genom samverkan mellan näringslivet, offentlig sektor samt forskning och utveckling bidrar strategin till att transport- och logistiksektorn vidareutvecklas som ett av regionens styrkeområden. Därmed stödjer strategin såväl regionens näringsliv som svensk utrikeshandel i stort.

Godstransportstrategin är framtagen för att beskriva hur Västra Götalandsregionen (VGR) långsiktigt ska prioritera och satsa för att fortsätta stärka regionen. Strategin är ett hjälpmedel i den nationella och regionala infrastrukturplaneringen och ger vägledning för prioriteringar rörande exempelvis infrastrukturens satsningar, lokaliseringsfrågor, logistikutveckling samt forskning och utveckling. Den främjar omställningen av transporterna mot ökad hållbarhet och är ett viktigt underlag för kommuners och kommunalförbunds arbete med godstransporter. Strategin och tillhörande handlingsplan utgör kopplingen mellan visioner, mål och åtgärder. Båda dokumenten följs upp kontinuerligt med en större uppdatering vart femte år.

Figur 1. Godstransportstrategin och tillhörande handlingsplan bygger på Västra Götalandsregionens vision och regionala utvecklingsstrategi.

Västra Götalandsregionens ansvar inom transportområdet och regional utveckling

VGR ansvarar för att driva det regionala utvecklingsarbetet, där infrastruktur och godstransporter är väsentliga delar. Fysiska åtgärder inom transportområdet finansieras primärt via nationell och regional infrastrukturplan. Trafikverket ansvarar för framtagandet av den nationella planen i samverkan med bland andra VGR. För den regionala infrastrukturplanen är rollerna omvända – VGR ansvarar för framtagandet i samråd med Trafikverket, kommunalförbunden, kommuner och övriga samarbetsorganisationer. Planperioderna är 12 år med revidering vart fjärde år. Inför revideringarna tar regionen fram inriktningsunderlag för utveckling av infrastrukturen.

VGR finansierar utredningar och förskotterar infrastrukturåtgärder samt ingår som avtalspart inom olika insatsområden. Därutöver leder/deltar VGR i regionala, nationella och internationella samverkansformer, såsom STRING-samarbetet¹ och EU-finansierade projekt.

Strategiska transport- och infrastrukturfrågor hanteras av Beredningen för Hållbar Utveckling (BHU). BHU består av politiker från VGR och de fyra kommunalförbunden: Fyrbodal, Skaraborg, Sjuhärad/Boråsregionen och Göteborgsregionen. Kommunalförbunden företräder i sin tur regionens 49 kommuner. Beslut om infrastrukturåtgärder tas av infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden, regionstyrelsen och/eller av regionfullmäktige.

VGR bygger även kunskap samt främjar dialog och samverkan kring Västra Götalands fysiska strukturer. Inom ramen för det regionala utvecklingsuppdraget arbetar VGR också med ytterligare områden som är betydelsefulla för transport- och logistikområdet. Det gäller bland annat miljö och klimat, kompetensförsörjning och näringslivsutveckling. VGR ska vara en samlande kraft för klimatarbete, miljödriven utveckling och omställning i länet. Regionen arbetar för att företag och offentlig sektor får tillgång till den kompetens som efterfrågas. VGR ska också medverka till att skapa ett livskraftigt, innovativt och hållbart näringsliv.

¹ STRING är en politisk medlemsorganisation för lokala och regionala offentliga aktörer i norra Europa. Syftet är påskynda den gröna omställningen, öka attraktionskraften och stärka exportförmågan genom att koppla samman flera aktörer till en utvecklingsdriven megaregion. STRING består av medlemmar från 4 länder och representerar 14 miljoner människor.

Framtagande och förankring av strategin

Godstransportstrategin beslutades 2016 av regionstyrelsen i Västra Götaland efter en förankringsprocess med kommunalförbunden och Beredningen för Hållbar Utveckling. Strategin togs fram med en referensgrupp med representanter från kommuner, kommunalförbund, företag, akademi, forskningsinstitut, intresseorganisationer och myndigheter. Arbetet leddes av en styrgrupp² på tjänstemannanivå. Efter antagandet bildades en regional godstransportgrupp för att genomföra åtgärderna i strategin och förvalta den samverkan som etablerats.

År 2023 togs beslut om att aktualisera strategin. Det gjordes med stöd av konsultbolaget Sweco i dialog med regionens infrastrukturenhet, samtliga kommunalförbund och andra aktörer i godstransportgruppen. Aktualiseringen medförde följande förändringar:

- Uppdateringar enligt aktuella styrande dokument som regional utvecklingsstrategi, de regionala klimatmålen, inriktning för infrastrukturplanering med flera.
- Uppdaterade trendanalyser, bland annat med fokus på elektrifiering, smarta logistiklösningar, e-handels snabba utveckling samt nya inriktningar i globaliseringen.
- Renodlat strategiskt fokus på effektiva och hållbara transport- och logistikkedjor som bidrar till att utveckla Västra Götaland till en ledande logistikregion. Däri ingår att möjliggöra exempelvis elektrifiering och smarta logistiklösningar.
- Konkretisering och utveckling av strategiska delområden och insatser i handlingsplanen med syfte att förenkla uppföljning av åtgärderna och därmed säkerställa måluppfyllnad.
- En utvecklad struktur för hur insatserna i handlingsplanen styrs och följs upp.

Godstransportstrategins genomförande

VGR ansvarar för genomförandet av godstransportstrategin, vilken konkretiseras med insatser i den tillhörande handlingsplanen. Att förverkliga strategin och utveckla hela regionens godstransporter kräver samverkan med flera aktörer inom såväl offentlig som privat sektor. Ett viktigt forum för godstransportstrategins genomförande är den regionala godstransportgruppen som har ansvar för att bevaka och följa upp strategin. I denna finns representanter från VGR, samtliga kommunalförbund, akademien, Göteborgs hamn, Västsvenska

² I styrgruppen ingick Västra Götalandsregionen (ordförande), Trafikverket, Västsvenska handelskammaren, Göteborgs Hamn, Skaraborg Logistic Center, Chalmers, Handelshögskolan och Logistik & transportstiftelsen.

handelskammaren och Trafikverket. Godstransportgruppens sammansättning kan anpassas utifrån behoven.

Godstransportgruppen följer upp insatserna i handlingsplanen och har möjlighet att gemensamt prioritera mellan insatser och vid behov revidera handlingsplanen. Gruppen fungerar som ett forum för samverkan och kunskapsutveckling genom att ge möjlighet för fler aktörer att både ta del av och ge inspel till godsstrategins genomförande.

Utöver godstransportgruppen samverkar VGR i andra forum och med fler aktörer i genomförandet av strategin, bland annat genom STRING-samarbetet. Regionen samverkar kontinuerligt med näringslivet för att förstå företagens behov och säkerställa att insatserna dels är relevanta, dels utformas på ett sätt som stärker företagens utveckling.

Strategins uppbyggnad

Strategin inleds med en beskrivning av Västra Götaland som logistikregion, godstransporternas betydelse för regionens utveckling samt identifierade brister i transportsystemet. Därefter beskrivs prognoser för godstrafiken och hur trender påverkar transportsektorn i regionen. Avsnittet kopplar till den nationella godstransportstrategin. Den första delen av strategin tydliggör godstransporternas utvecklingsbehov.

Strategin bygger på mål- och visionsdokument som tillsammans med utvecklingsbehoven formar en målbild. Arbetet har därmed präglats både av ett uppifrån- och nedifrånperspektiv.

Med utgångspunkt i omvärlden samt skillnaden mellan regionens nuläge och målbild har ett antal strategiska utvecklingsområden identifierats. Dessa beskrivs i strategin och konkretiseras med insatser i den tillhörande handlingsplanen.

Västra Götaland som logistikregion

Transportinfrastrukturen för godstransporter

Figur 2 illustrerar den viktigaste transportinfrastrukturen för godstransporter i Västra Götaland. Stamnätet för godstransporter på väg består framför allt av E6, E45, E20 och Rv40, Rv41, Rv42, Rv44, Rv46, Rv47, Rv49 och Rv26.

Stamnätet för järnväg består av Västra stambanan, Väst kustbanan, Kust till Kust-banan, Norge-/Vänerbanan och Jönköpingsbanan. Dessa banor knyter samman Västra Götaland, med Göteborg som nav, med andra delar av Sverige och möjliggör regionala och långväga godstransporter. Kapaciteten varierar mellan enkel- och dubbelspår beroende på sträcka och bana. Stamnätet kompletteras av banor av regional karaktär som Viskadalsbanan, Bohusbanan, Älvsborgsbanan och Kinnekullebanan. Det regionala nätet är framför allt enkelspårigt. I regionen finns två kombiterminaler, en i Falköping (dryport³) och en i Göteborg, vilka möjliggör omlastning mellan olika transportslag. Båda kombiterminalerna har haft en stark tillväxt under de senaste åren.

I regionen finns tolv hamnar längs kusten och Väneren, däribland Nordens största hamn; Göteborg. För godssändningar med högvärdigt gods där tiden är en kritisk faktor finns möjlighet att frakta gods till och från internationella start- och målpunkter via flyg mellan Göteborg-Landvetter Airport samt Trollhättan Vänersborgs flygplats. De regionala flygplatserna utgör ett komplement till de större skandinaviska flygfraktsnoderna Arlanda, Gardemoen och Copenhagen Airport.

E6, Rv40, Västra stambanan, Väst kustbanan, Norge-/Vänerbanan, Göteborgs hamn och Landvetter ingår i Core network (stamnätet) inom det Transeuropeiska transportnätet (TEN-T). TEN-T, och i synnerhet stamnätet, är utpekad av EU och utgör ryggraden inom det europeiska transportsystemet för att bland annat möjliggöra effektiva och konkurrenskraftiga godstransporter. E20, E45, Kust- till kustbanan, Brofjorden och Strömstads hamn ingår också i TEN-T⁴.

³ En dryport (torrhamn/inlandshamn) är en intermodal terminal som erbjuder direktförbindelse till en sjöhamn. I Falköpings fall med en tågpendel till Göteborgs hamn.

⁴ De ingår i Comprehensive network, som innefattar infrastruktur som kopplar samman regioner inom EU och således knyter regioner och noder till Core network.

Figur 2. Transportinfrastruktur i Västra Götaland: Vägar, järnvägar, hamnar och kombiterminaler.

Godstransporternas betydelse för regionens näringsliv

Transportsystemet är centralt för näringslivets konkurrenskraft. Systemets förmåga att möta näringslivets behov påverkar därmed lokaliseringen av verksamheter. Utöver att möjliggöra tillväxt och sysselsättning inom andra branscher är transport- och logistiksektorn i sig en viktig sektor med cirka fem procent av regionens arbetstillfällen.

Näringslivsstrukturen i Västra Götaland visar att handeln är koncentrerad till storstadsområdena samt gränsområdet till Norge. Produktionen är däremot spridd i hela regionen och mer diversifierad. I Göteborg finns en omfattande fordonsindustri men även en utmärkande tech- och byggbransch. Runt Borås utmärker sig textil och mekanisk industri samt postorder-/e-handelsbranschen. I de östra delarna av regionen finns en stark jordbruks- och livsmedelsindustri, fordons- och möbelindustri samt byggbransch. Norr om Göteborg utmärker sig den petrokemiska industrin samt oljeraffinering. Väster om Vänern är skogsindustrin samt även plast-, trä- och mekanisk industri viktig.

Samtliga branscher bidrar till stora flöden av godstransporter med olika karaktäristik avseende exempelvis geografisk spridning och koppling till export. De har därmed olika behov och krav på logistikupplägg.

Betydelsen av forskning och utbildning för effektiv logistik

Logistikbranschen har traditionellt haft låg utbildningsnivå, men det förändras snabbt. Betydelsen av kunskap ökar för att nyttja de möjligheter som skapas genom exempelvis digitaliseringen, men även för att hantera utmaningar rörande klimat, effektivisering och lönsamhet. För att vara en konkurrenskraftig logistikregion krävs därför utbildning och forskning av högsta klass.

Västra Götaland är ledande inom forskning, innovation och utbildning inom transporter och logistik. På Chalmers Tekniska Högskola och Göteborgs Universitet finns forskning inom transport- och logistikområdet som är unik med avseende på kompetens, bredd och tradition. Borås är ett av landets starkaste kompetenscentrum för e-handelslogistik. Mycket forskning och utveckling bedrivs även inom näringslivet. Samverkansplattformar och gemensamma projekt stödjer utvecklingen. Universiteten, Högskolan i Borås och Högskolan Väst samt Yrkeshögskolan, gymnasier och andra aktörer tillgodoser behovet av utbildning.

Godsflöden och godstransporter i Västra Götaland

Placeringen vid Nordsjöns inlopp till norra Europa i kombination med strategiska väg- och järnvägsförbindelser till och från en stor del av den skandinaviska konsumtionsmarknaden har bidragit till att Västra Götaland, med Göteborgsregionen som nav, blivit Sveriges och Nordens främsta transport- och logistikregion.

Regionen har också omfattande industriproduktion och varukonsumtion. Totalt uppskattas Västra Götaland producera 54 miljoner ton per år och konsumera 52 miljoner ton gods, varav Göteborgsområdet bidrar med cirka 30–40 procent.⁵ Västra Götaland är också en betydande transitregion för framför allt export- och importflöden med start- och målpunkt både nationellt och i Norge. De stora import- och exportflödena genom länet skapar ett ömsesidigt beroende mellan Västra Götaland och andra regioner som bidrar till att stärka såväl Sveriges som Norges internationella konkurrenskraft.

Navet för en stor andel av import- och exportflödena är Göteborgs hamn, vilken är Nordens största hamn och den enda svenska hamnen med transocean direkttrafik. I Göteborgs hamn hanteras årligen drygt 40 miljoner ton gods vilket motsvarar cirka 30 procent av allt gods som hanteras över kaj i svenska hamnar varje år. Mer än hälften av den sjötransporterade containertrafiken till och från Sverige hanteras i Göteborg.⁶

Västra Götalands strategiska logistikläge, goda tillgänglighet till transportinfrastruktur och stora godsflöden gör regionen ideal för lokalisering av logistikverksamheter av olika slag. Därför finns det i regionen flera kluster med exempelvis central- och distributionslager, omlastningsterminaler och e-handelsföretag. De största godsstråken och de mest godsintensiva områdena i Västra Götaland visas i Figur 3. De flesta av de stora godsstråken utgår från Göteborgsregionen, men de kompletteras av ett antal betydande tvärgående stråk.

Vägtransporter dominerar inom regionen då cirka 60 procent av de totala godsmängderna transporteras på väg. Denna volym inbegriper även gods som transporteras till närmaste hamn eller kombiterminal. De största volymerna transporteras längs E6, E45, E20 och Rv40 runt Göteborg. Efter vägtransporterna ger sjöfarten ett stort bidrag till regionens totala godsvolym.⁷ En majoritet av godsmängderna som transporteras via sjöfarten går till och från hamnarna längs kusten med Göteborgs hamn som största nav. Sjöfarten på Göta älv står för en liten

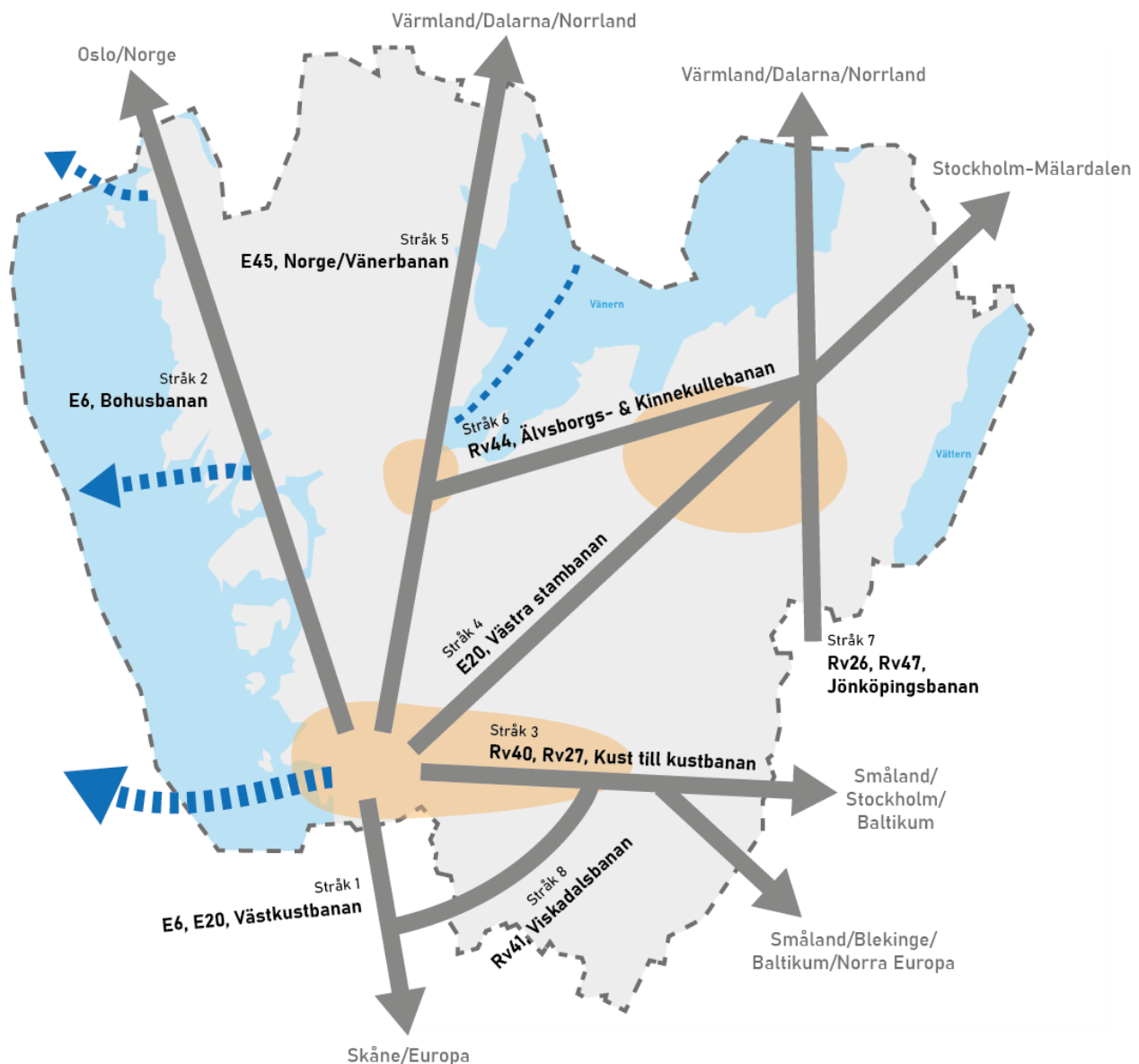
⁵ Analys av modellerade godsvolymer för år 2017 med Samgods

⁶ Sveriges Hamnar: *Trafiken i Sveriges Hamnars medlemsföretag - kvartal 1-4 2022* (2023).

⁷ Analys av modellerade godsvolymer för år 2017 med Samgods

andel av den totala sjöfarten men fyller en viktig roll för flera verksamheter runt Vänern.

En relativt låg andel av all transporterad godsmängd till, från och inom regionen transporteras i en transportkedja som innefattar järnväg. Järnvägen fyller dock en viktig roll och är avgörande för vissa typer varugrupper och/eller i specifika transportrelationer. Bland annat går dagliga järnvägspendlar med containertrafik mellan Göteborgs hamn och flera destinationer i Sverige och Oslo-regionen.

Figur 3. Illustration över primära godsstråk och logistikintensiva områden i regionen.

Brister i transportsystemet

Tidigare utredningar har identifierat brister i godstransportsystemet i Västra Götaland. Bristerna innebär utmaningar för att stärka regionens position ur gods- och logistiksynpunkt. De mest betydande utmaningarna sammanfattas nedan:

Vägtransporter bidrar negativt till klimatet och människors hälsa

I dagsläget sker majoriteten av transporterna i Västra Götaland med vägtransporter. Det är en särskilt hög andel vägtransporter i stråken längs E6 och Rv40. Andelen fossilfria bränslen har ökat under senare år, men vägtransporterna ger fortfarande negativa effekter för klimatet, närmiljön och människors hälsa genom bland annat stora utsläpp av växthusgaser och partiklar samt bullerpåverkan.

Bristande underhåll och kapacitet i järnvägssystemet

Efterfrågan på klimatsmarta transporter har ökat, vilket bland annat har inneburit en något större betalningsvilja för transportkedjor som innefattar järnvägstransporter. Andelen järnvägstransporter inom vissa segment har därför ökat under senare år, bland annat containertransporter till och från Göteborgs hamn. Järnvägssystemet har dock flera brister avseende underhåll och kapacitet, vilket ger otillräcklig tillgänglighet och tillförlitlighet. Bristerna är särskilt påtagliga på de enkelspåriga banorna i regionen (i synnerhet Göteborg-Oslo), på industrispår samt i och i anslutning till vissa noder som bangårdar och kombiterminaler. Även på dubbelspåriga banor nära Göteborg, som Västra stambanan, leder den stora efterfrågan på person- och godstransporter till kapacitetsbrist.

Kapacitets- och trafiksäkerhetsbrister i vägnätet

Delar av vägnätet i Västra Götaland har problem med kapacitet, trängsel och trafikolyckor. Bristerna är särskilt påtagliga i och kring större städer, i synnerhet Göteborgsregionen, samt längs stråk som exempelvis E45 mellan Vänersborg och Mellerud. Bristande underhåll längs vissa sträckor i det kapillära vägnätet innebär även framkomlighetsproblem vilket kan skapa problem för exempelvis skogsnäringens transporter.

Ökad konkurrens om markanvändning

I både tätbefolkade områden och områden med högkvalitativ jordbruksmark är konkurrensen om markanvändningen stor. Hänsyn till bland annat stadsutveckling samt produktion och försörjning av livsmedel innebär att gods- och logistikfunktioner ibland inte kan lokaliseras för största möjliga systemeffektivitet.

Underutnyttjad närsjöfart

En relativt låg andel av transporterna i regionen sker med närsjöfart.

Närsjöfarten, inte minst Vänersjöfarten, har potential att avlasta väg- och järnvägsnätet i regionen och bidra till minskade klimatutsläpp.

Potentialen bedöms kunna öka med åtgärder som förbättrar leveransprecisionen, reducerar transittiden och balanserar import- och exportflöden.

Trender, möjligheter och utmaningar för regionens godstransporter

Enligt aktuella prognoser förväntas transportarbetet i Sverige och Sveriges utrikeshandel öka kraftigt, se faktaruta. Det innebär följande:

- Kraftig volymutveckling inom samtliga transportslag, i synnerhet för vägtransporter.
- Väsentligt ökade godsmängder till Göteborgs hamn (nästan 40 procent ökning 2021-2040).
- Ökat behov av logistikyta i strategiska tillväxtområden, framför allt i Göteborgsregionen.
- Dagens betydelsefulla stråk och noder bedöms dominera även framöver.
- Hela regionen kommer att behöva samverka kring och arbeta med att hantera och utveckla godstransporter och logistik i en hållbar riktning.

Vidare adderas ett antal megatrender och utvecklingar som medför såväl utmaningar som möjligheter. Dessa beskrivs fortsatt i detta kapitel.

Ökade godsmängder inom samtliga transportslag nationellt (prognos 2040 jämfört med 2017)⁸

- Transportarbete: +47 procent.
- Vägtransporter: +52 procent. Lastbilen förblir mycket konkurrenskraftig.
- Järnväg: +38 procent. Förblir det minsta segmentet.
- Sjötransporter: +47 procent. Hamnarna på västkusten, i Skåne samt Nynäshamn-Norrtälje förväntas öka mest.
- Göteborgs hamn prognostiseras hantera cirka 55 miljoner ton år 2040 jämfört med cirka 40 miljoner ton 2017.
- Ökning för varugrupper inom containersegmentet⁹; import cirka 115 procent och export cirka 72 procent.
- Sveriges handelspartners domineras fortsatt av länder i Europa, främst Västeuropa. Handeln med Asien/Oceanien, Central- och Östeuropa samt Turkiet väntas öka kraftigt i relativa tal.

⁸ Prognos för godstransporter 2040 – Trafikverkets basprognoser 2023

⁹ Grovt uppskattat utifrån varugrupperna: Metallvaror, maskiner, instrument, textil, beklädnadsvaror, läder, lädervaror och andra tillverkande varor

Globalisering – ökad osäkerhet och större internationellt beroende

Globaliseringen har knutit samman länder och ekonomier genom gränsöverskridande handel, internationella produktionskedjor och andra utbyten. Trenden har ökat tillväxten och spridit välbefinnande, men har även gett negativa effekter. Exempelvis innebär det ökade beroendet mellan länder att ekonomiska och säkerhetspolitiska kriser lättare får global påverkan som vid pandemin av Covid-19 och kriget i Ukraina.

Det förändrade säkerhetsläget, högre löne- och transportkostnader och protektionistiska tendenser stärker indelningen i internationella block som för Sveriges del inkluderar Europa och Nordamerika. Industrier flyttar närmare de länder som de ska leverera till och produktionskedjor kortas genom skifte till mer närliggande leverantörer. Samtidigt finns en omfattande handel som ger ökade godsflöden med alla transportslag.

Fokus blir allt starkare på skalekonomi, där operatörer eftersträvar större och tyngre fartyg, tåg och lastbilar. Trenden är särskilt tydlig inom den internationella sjöfarten, där fartyg inom både närsjöfart och det transoceana segmentet blir större. Inom sjöfarten leder den ökade konsolideringen av gods till större och färre hamnar, vilket sannolikt gynnar både Göteborgs hamn och svenskt näringsliv med hög kostnads- och miljöeffektivitet. För att möjliggöra samma utveckling för järnvägs- och lastbilstransporter behövs prioritering av stråk samt noder som kan hantera längre och tyngre transporter. Samtidigt innebär konsolideringen till större stråk en ökad sårbarhet, vilket stärker behovet av säkerhet, krisberedskap och en robust infrastruktur.

Klimatomställning – ökat fokus på hållbarhet i hela transportkedjan

VGR har som mål att vara fossilfritt 2030.¹⁰ Transportsektorn svarar för nästan en tredjedel av regionens utsläpp av växthusgaser och nuvarande utveckling inom sektorn är otillräcklig för att nå 2030-målen.¹¹ Omställningstakten behöver därför öka samtidigt som godsmängderna väntas växa.

VGR har pekat ut *hållbara transporter* som ett fokusområde i syfte att främja klimatsmarta resor och möten, accelerera omställningen till fossilfria fordon samt effektivisera godstransporterna. Andra viktiga verktyg är den regionala samverkansplattformen Klimat 2030 och regionens koldioxidbudget som ska vägleda klimatarbetet.

¹⁰ Västra Götalandsregionen: *Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om*. 2009.

¹¹ Västra Götalandsregionen: *Västra Götalands klimatomställning – transporter i fokus*. VGR Analys 2022:51.

Omställningen kräver både att transporter flyttar över till mer hållbara transportslag och att befintliga transportslag blir mer hållbara. Här är elektrifieringen och utvecklingen av elektrobränslen som exempelvis vätgas en viktig del, särskilt för att minska utsläppen från det fortsatt konkurrenskraftiga lastbilssegmentet. Som exempel på detta pågår för närvarande ett utvecklingsprojekt där man planerar att bygga ut vätgasstationer mellan Oslo-Göteborg-Köpenhamn-Hamburg. Även inom luft- och sjöfart finns potential till eldrift på kortare sträckor. Biodrivmedel väntas fortsätta vara viktigt för att minska utsläppen.

Parallellt med klimatomställningen ökar fokus på social hållbarhet. I upphandlingar ställs krav på exempelvis på god arbetsmiljö och EU:s mobilitetspaketet har skärpt kraven på arbetsvillkoren för yrkesförare, bland annat vad gäller kör- och vilotider.

Klimatomställning och social hållbarhet påverkar såväl infrastrukturplanering som samverkan mellan myndigheter, regioner och näringslivsaktörer. Elektrifieringen av transportsektorn ger kapacitetsutmaningar gällande laddinfrastrukturen, både för tillgången på effekt och utbyggnaden av laddpunkter. En analys visar exempelvis att regionen behöver bland annat 55 000 laddpunkter med låg effekt och 500 laddpunkter med hög effekt till år 2030 för att möta transportsektorns behov.¹² Elektrifieringen och krav på social hållbarhet i upphandlingar kan innebära förändrade kör- och transportmönster. Infrastrukturen måste också anpassas till ett förändrat klimat, med ökad risk för exempelvis översvämningar.

Urbanisering – mer tätbefolkade städer ställer nya krav på godstransporter

Inflyttning till större städer har pågått under lång tid och samtidigt är ambitionen att Västra Götaland ska bli en mer gemensam arbetsmarknadsregion. Befolkningen i regionen förväntas öka med 163 000 människor till år 2040, varav cirka 85 procent i Göteborgsregionen.¹³ Det leder till omfattande stadsutveckling i regionens större städer. Ökad produktion och konsumtion driver godstransporter och ger tillsammans med nya industrietableringar och växande e-handel fler sändningar, såväl större som mindre. Konkurrens om mark mellan logistikverksamheter och stadsutveckling kräver en ökad samordning och tydligare inriktning i planeringen. Konkurrensen ökar mark- och fastighetspriser kring Göteborg, vilket kan bidra till att gods- och logistikverksamheter etableras i andra delar av regionen.

¹² Power Circle (2022): *Effektbehovet från elektrifierade transporter*.

¹³ Västra Götalandsregionen (2021). *Befolkningsprognos Västra Götaland 2021-2040*. VGR Analys 2021:29.

Urbaniseringen kombinerat med politiska ambitioner ger fler person- och godstransporter med tåg. Det ökar kapacitetsbristen och därmed konkurrensen mellan person- och godståg. Samtidigt överstiger investeringsbehovet i stråk och noder i Västra Götaland de ekonomiska ramarna i den regionala och nationella infrastrukturplaneringen.

Ökade godsmängder – främst på väg – ger också negativa, lokala effekter som sämre luft, buller, trängsel och barriäreffekter. Flera av dessa kan dock minskas genom tekniska lösningar, som eldrivna lastbilar, vilket stärker behovet av omställning.

Digitalisering – automatisering och e-handel omformar godstransporterna

Digitaliseringen förändrar såväl näringslivet som samhälls- och infrastrukturplaneringen. Hur data genereras (sakernas internet), lagras (moln) och analyseras (big data och AI) påverkar många branscher väsentligt och möjliggör ökad effektivitet och samordning mellan aktörer i försörjningskedjan. Automatiseringen minskar produktionskostnader och ökar möjligheten att driva industrier i höginkomstregioner. Med växande protektionism, efterfrågan på fossilfri energi och fokus på beredskap leder det till ökad industriproduktion i Sverige och närområdet.

Automatiseringen förändrar också godstransporterna. Flera stora aktörer bedriver forskning inom automatiserade fordon samt nya tjänster och hjälpmedel. Utvecklingen inom sensorer, intelligenta trafiksystem (ITS) och AI har potential att bland annat optimera ruttplanering, öka trafiksäkerheten och ge löpande information om underhållsbehov. Verktygen blir mer avancerade i takt med att maskininlärningen utvecklas. För att dra nytta av digitaliseringens potential inom transporter krävs dock snabb uppkoppling genom trådlösa höghastighetsnätverk som 5G. Ökad digitalisering kräver också ökad cybersäkerhet.

Digitaliseringen både ökar efterfrågan på fysiska varor (genom exempelvis ökad e-handel) och minskar den (genom digitalisering av hårdvara samt ett ökat tjänsteinnehåll i produkter). Hur e-handeln påverkar mängden transporter beror på flera olika faktorer, som hur returflöden och efterfrågan på snabba leveranser utvecklas.

Godstransportstrategi - för den ledande logistikregionen

För att uppnå ett effektivt, tillförlitligt, tillgängligt och hållbart transport- och logistiksystem krävs ett strategiskt utvecklingsarbete och att godstransporter integreras i samhällsplaneringen. Godstransporter är inte en isolerad företeelse, utan samspelar med andra områden såsom stadsutveckling och persontrafik. Globalisering, klimatomställning, urbanisering och digitalisering ger både nya utmaningar och möjligheter.

För att möta utvecklingen krävs ett systemperspektiv med fokus på de åtgärder som bäst hanterar Västra Götalands utmaningar utifrån ekonomisk, miljömässig och social hänsyn. Det gäller främst:

- Prioritering av investeringar i transportinfrastrukturen, exempelvis avvägning mellan satsningar på de större stråken och noderna kontra det kapillära nätet och de mindre noderna.
- Regional och mellankommunal samverkan vid utveckling, lokalisering och planering av strategiska noder och logistikverksamheter.
- En nära samverkan mellan näringslivet och offentliga aktörer för att säkerställa god kunskap om företagens behov.
- Inkluderande av behov kopplade till godstransporter och logistikverksamheter (som tillfartsvägar och expansionsutrymmen) i stads- och samhällsplaneringen.
- Planering och styrning för att hantera den begränsande järnvägskapaciteten så att kraven på tillgänglighet för både person- och godstransporter tillgodoses.
- Regional samverkan kring terminal- och bangårdskapacitet för att säkerställa att godsnoderna ges en långsiktigt hållbar och robust försörjning och att behovet av logistikytor tillgodoses.

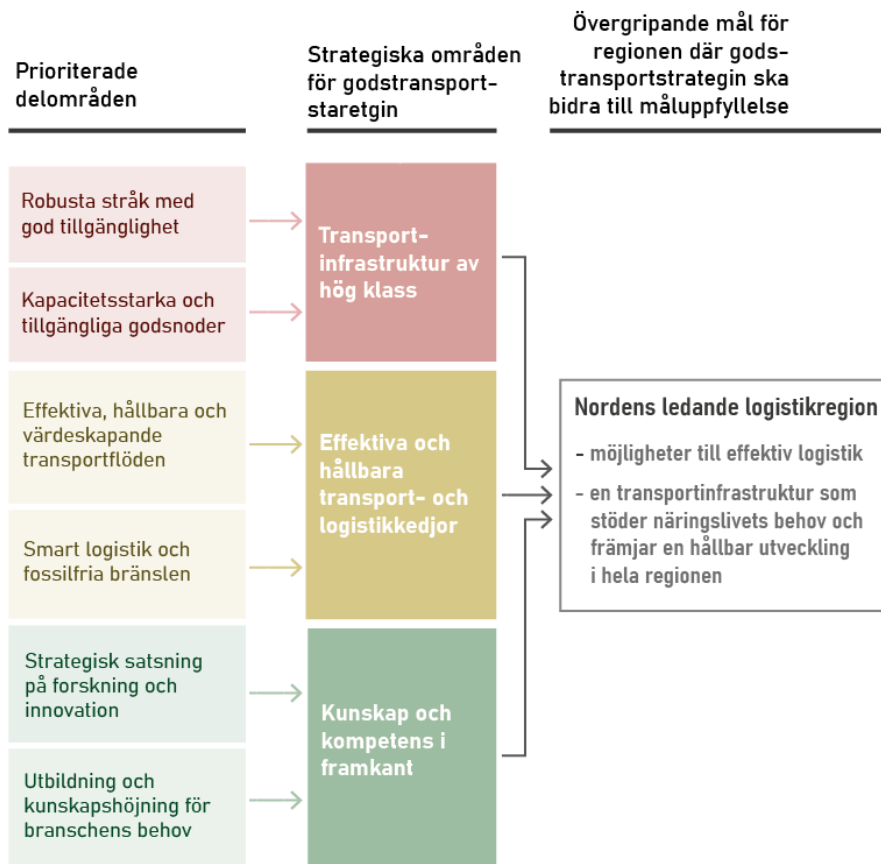
Godstransportstrategin och dess systemperspektiv är en viktig plattform för hållbar utveckling, stärkt konkurrenskraft och utveckling av infrastrukturen. Strategin bidrar bland annat till regionens utpekade funktions- och hänsynsmål samt de regionala och nationella klimatmålen. Genom samverkan, strategiska satsningar och effektiva åtgärder, i kombination med Göteborgs roll som tillväxtmotor, möjliggörs utveckling i hela regionen. Målbilden för strategin är att:

Västra Götaland är Nordens ledande logistikregion som erbjuder effektiv logistik och en transportinfrastruktur som stöder näringslivets behov och främjar en hållbar utveckling i hela regionen.

För att uppnå målbilden har godstransportstrategin tre strategiska områden med vardera två prioriterade delområden. De strategiska områdena verkar integrerande och stödjande, och förutsätter bred samverkan mellan näringsliv, offentlig sektor och akademin. De strategiska områdena, som hänger samman med utpekade fokusområden i den nationella godstransportstrategin¹⁴, är:

- Transportinfrastruktur av hög klass.
- Effektiva och hållbara transport- och logistikkedjor.
- Kunskap och kompetens i framkant.

¹⁴ Nationella godstransportstrategins områden är: Konkurrenskraftiga och hållbara godstransporter, Omställning till fossilfria transporter samt Innovation, kompetens och kunskap.

Figur 4. Godstransportstrategins strategiska områden och delområden.

Godstransportstrategins prioriteringar konkretiseras i den tillhörande handlingsplanen, som följer samma struktur med strategiska områden och prioriterade delområden. Strategin och handlingsplanen följs upp i sin helhet vart femte år.

Transportinfrastruktur av hög klass

Transportinfrastruktur av hög klass innebär att det finns *robusta stråk med god tillgänglighet* samt *kapacitetsstarka och tillgängliga godsnoder*.

Västra Götalands utveckling är starkt kopplad till näringslivets utveckling och transportinfrastrukturen ska stödja näringslivets behov. Att stärka transportinfrastrukturen har i hög grad handlat om ökad kapacitet och tillgänglighet. Med klimathotet och digitalisering har dock frågor som klimatanpassning, fossilfri energi och telekommunikationer blivit allt viktigare delar av transportinfrastrukturen. För att uppnå ett mer hållbart godstransportsystem, som exempelvis möjliggör den förväntade snabba elektrifieringen av transporterna, måste även dessa perspektiv beaktas i utvecklandet av infrastrukturen.

För att stärka hela regionen krävs dock inte bara satsningar på infrastruktur. Det krävs också lokaliseringsstrategier som stärker befintliga och planerade verksamhetsområden genom att verksamheter lokaliseras där de passar utifrån exempelvis tillgång till mark och el, och där infrastrukturen är anpassad för deras behov. För planering, val och implementering av infrastruktursatsningar ska hållbarhet, fyrstegsprincipen och samhällsekonomisk effektivitet vara ledande.

Fyrstegsprincipen

1. Tänk om: handlar om att först och främst överväga åtgärder som kan påverka efterfrågan av transporter och resor samt valet av transportsätt.
2. Optimera: innebär att genomföra åtgärder som medför ett mer effektivt utnyttjande av det befintliga transportsystemet.
3. Bygg om: vid behov genomförs det tredje steget som innebär begränsade ombyggnationer.
4. Bygg nytt: genomförs om behovet inte kan tillgodoses i de tre tidigare stegen. Det betyder nyinvesteringar och/eller större ombyggnadsåtgärder.

Robusta stråk med god tillgänglighet innebär:

- Transportinfrastruktur av god kvalitet och hög standard.
- Resilient infrastruktur som skyddar mot extremväder och klimateffekter.
- Tillgång till ett regionalt utpekat vägnät för gods med utgångspunkt i funktionellt prioriterat vägnät samt näringslivets behov.
- Tillräcklig kapacitet i järnvägssystemet för att möta ett ökat transportbehov orsakat av växande personresande och fler godstransporter.
- Ett väl fungerande kapillärt väg- och järnvägsnät som tydligt kopplar an till och kompletterar de större transportstråken ur ett regionalt systemperspektiv.
- Goda möjligheter till inlandssjöfart, exempelvis genom Vänersjöfarten.
- Goda möjligheter till internationella transporter genom sjö- och flygförbindelser.

Kapacitetsstarka och tillgängliga godsnoder innebär:

- Godsnoder (exempelvis terminaler, hamnar, flygplatser) som medger en konkurrenskraftig logistik- och godshantering samt bidrar till ökad intermodalitet.
- Kapacitet i godsnoderna i regionen som tillgodoser näringslivets behov av godsvolymer och effektiv omlastning.
- Kapacitetsstark, tillförlitlig och hållbar infrastruktur till och från godsnoderna i regionen.

Effektiva och hållbara transport- och logistikkedjor

Att vara en region med effektiva och hållbara transport- och logistikkedjor innebär att ha *effektiva, hållbara och värdeskapande transportflöden* samt *smart logistik och fossilfria bränslen*. En stark logistiknäring gynnar det regionala näringslivet och stöder dess konkurrenskraft. Effektiva transporter och logistik minskar godstransporternas negativa påverkan på klimat och samhälle.

Genom ny teknik inom exempelvis automatisering och digitalisering möjliggörs kostnadseffektiva lösningar som stärker regionens konkurrenskraft. Automatiserade och digitala lösningar i transport- och logistikplaneringen innebär sannolikt förändringar som nya kör- och transportmönster. Ur VGR:s perspektiv finns därför ett ökat behov av att följa den digitala utvecklingen och löpande anpassa strategier och insatser till den.

Satsningar för att utveckla logistikkedjor bör i första hand prioriteras med fokus på effektiviseringar som ger såväl företagsekonomiska som samhällsekonomiska vinster. En bedömning bör ske av varje enskild satsning avseende ekonomi, miljö och sociala aspekter samt långsiktig bärkraft och potential för uppskalning.

Effektiva, hållbara och värdeskapande transportflöden innebär:

- Ett effektivt och hållbart utnyttjande av befintlig infrastruktur.
- Goda möjligheter för längre och/eller tyngre lastbilar och tåg på prioriterade sträckor och relationer.
- Goda möjligheter till effektiv logistik för regionala nyckelbranscher som handel, textil, verkstadsindustri och energi.
- Konkurrenskraftiga transporter med hög säkerhet och god arbetsmiljö.
- Utvecklade former för transporteffektiv distribution i stadsmiljö.
- Förutsättningar för konkurrenskraftiga transittransporter med tåg och sjöfart.
- Lokalisering av logistikverksamhet med beaktande av trafikförsörjning och möjlighet till intermodalitet.
- Regionalt systemperspektiv vid lokalisering av intermodala noder och skapandet av en effektiv terminalstruktur som svarar

mot näringslivets behov utifrån exempelvis bransch och geografi.

- Att utnyttja de affärsmöjligheter som skapas av de stora transportflödena till, från och genom regionen. Exempelvis genom att underlätta etableringar av central- och e-handelslager samt verksamheter som på olika sätt skapar mervärde genom att förädla eller anpassa produkterna.

Smart logistik och fossilfria bränslen innebär:

- Samverkansformer som underlättar införande och användning av ny teknik och digitala tjänster i logistikkedjan.
- Utveckling och utökat användande av digitala verktyg inom transport- och logistiksektorn, exempelvis för planering och realtidsuppföljning av transporter.
- Hög omställningstakt till en fossilfri fordonsflotta i enlighet med de regionala klimatmålen.
- Utbyggd infrastruktur för effektiv tillgång till fossilfria bränslen.

Kunskap och kompetens i framkant

Att säkerställa kunskap och kompetens i framkant innebär *strategiska satsningar på forskning och innovation samt utbildning och kunskapshöjning för branschens behov*. Långsiktiga satsningar på området stärker Västra Götalands konkurrenskraft och bidrar till att möjliggöra en klimatsmart region. Utbildning handlar både om hög akademisk nivå och verksamhetsnära utbildning för att säkerställa fortbildning samt en stabil rekryteringsbas. Kompetens måste utvecklas och förnyas för att möta bland annat utvecklingen inom digitalisering, automatisering och elektrifiering.¹⁵ Det gör också att fler personers kompetens tas tillvara och ökar matchningsmöjligheterna på arbetsmarknaden.

För att uppnå detta krävs samverkan mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor, där aktörernas behov och kompetens uppmärksammas och nyttjas. Samverkan bör ske från idé- och problemformulering till analys, pilotprojekt, implementering och utvärdering för att ge god effekt och stärka aktörerna långsiktigt. En viktig del är att tillvarata och uppmuntra den forskning och utveckling som sker inom näringslivet, bland annat genom att erbjuda medfinansiering till studier och i samverkan med kommunerna säkerställa tillgång till, och kvalitet i, de science parks som finns i regionen.

Strategisk satsning på forskning och innovation innebär:

- Att vara ledande inom logistikforskning med fokus på hållbara godstransporter och innovation.
- Ökande forskningsanslag till transport- och logistikområdet i regionen.
- Att underlätta, stödja och tillvarata företagens egna forsknings- och innovationssatsningar.
- Att stödja och bidra till plattformar för samverkan mellan näringsliv, akademi, och offentlig sektor.
- God tillgång till demonstrations- och testarenor för applicering och testning av gods- och logistikrelaterad forskning och innovation under verkliga omständigheter och på affärsmässiga grunder.
- Internationellt samarbete, exempelvis genom EU-projekt, som bidrar till utveckling av nya lösningar för effektiva och hållbara godstransporter.

¹⁵ Transportföretagen (2023). *En transportsektor i förändring - ett kompetensperspektiv*.

Utbildning och kunskapshöjning för branschens behov innebär:

- Offentlig sektor har god kunskap om näringslivets behov för att kunna integrera godsfrågor i samhällsplanering, infrastrukturutveckling samt utbildning och arbetsmarknad.
- Logistikutbildningar som säkerställer kompetensbehov, möter ökade kunskapskrav inom privat och offentlig sektor samt underlättar inträde på arbetsmarknaden.
- Hög kunskapsnivå inom hela logistiksektorn i syfte att möjliggöra implementering av ny teknik och digitala tjänster samt omställning till hållbara fordon.
- Mekanismer och åtgärder för goda matchningsmöjligheter mellan arbetsgivare och arbetstagare inom logistiksektorn.

Godstransportstrategins koppling till relaterade dokument

Godstransportstrategin tar utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland, som har tidsperspektiv 2021–2030. Däri ingår att satsa på innovationer inom framtidens mobilitet och att stärka regionens roll inom fordons-, flyg- och rymdindustrin. Här inkluderas både person- och godstransporter samt logistik, elektrifiering och tillgång till nya typer av tjänster.

En annan av utvecklingsstrategins långsiktiga satsningar handlar om att knyta samman Västra Götaland för hållbar och förbättrad tillgänglighet. Satsningen innebär att den regionala samhällsplaneringen behöver vidareutvecklas och samplaneras för att bättre hantera långsiktiga utmaningar inom exempelvis gods- och persontransport, bebyggelseplanering, energiförsörjning och klimatanpassning. Här beskrivs också att järnvägen fortsätter att vara grunden i ett hållbart transportsystem för både personer och gods.

Förutom de långsiktiga satsningarna finns flera kraftsamlingar med fokus på ett par år framåt, varav en är elektrifiering av transportsystemet.

Godstransportstrategin har även en koppling till följande strategiska regionala dokument:

- Inriktningsunderlag för transportinfrastrukturen i Västra Götaland
- Västra Götalandsregionens infrastrukturplan
- Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om
- Koldioxidbudget 2020-2040 för Västra Götaland
- Målbild Tåg 2035 – utveckling av tågtrafiken i Västra Götaland

Godstransportstrategi för Västra Götaland

Handlingsplan

Aktualiserad 2023

Datum för utkast 2023-09-01

OBS! Detta är ett arbetsmaterial och utkast (cirka 95% färdigt).

Beskrivning av status:

Handlingsplanen har genomgått en större omstrukturering där aktiviteter sorterats in under strategins 6 delområden. Aktiviteterna har även delats upp i två typer:

1. Ställningstaganden och önskade åtgärder som regionen kommer att **verka för** att huvudsakligen andra aktörer ska förverkliga. Det kan exempelvis handla om att tydliggöra behovet av statliga infrastruktursatsningar eller lagförändringar genom att agera remissinstans eller påverka genom kommunikationsinsatser. VGR ansvarar för att löpande ta fram underlag för att motivera ställningstaganden och att sprida information om detta till andra berörda regionala aktörer.
2. Insatser som **VGR har rådighet** över. Här ingår också vilka andra regionala aktörer som tillsammans med VGR spelar en viktig roll för insatsernas genomförande.

Tanken med uppdelningen är att tydligare lyfta och prioritera insatser som VGR har rådighet över och har möjlighet att driva under kommande år. I utkastversion av handlingsplanen har nuvarande punkter i handlingsplanen jobbats om i den nya strukturen och delvis formulerats om. Ett par åtgärder som bedöms som genomförda har lyfts ur handlingsplanen. Det gäller även några åtgärder som var allmänt formulerade och i stället innefattas av strategin. Majoriteten av den nuvarande handlingsplanens punkter är dock kvar i någon form.

Följande arbete återstår:

- Justering/Korrigerig efter synpunkter från godsstrategigruppen (planerat möte 8 september) samt efter möten med kommunalförbunden (planerade under september/oktober)
- Rådighet och tidplan är enbart förslag och kommer eventuellt revideras till slutversionen

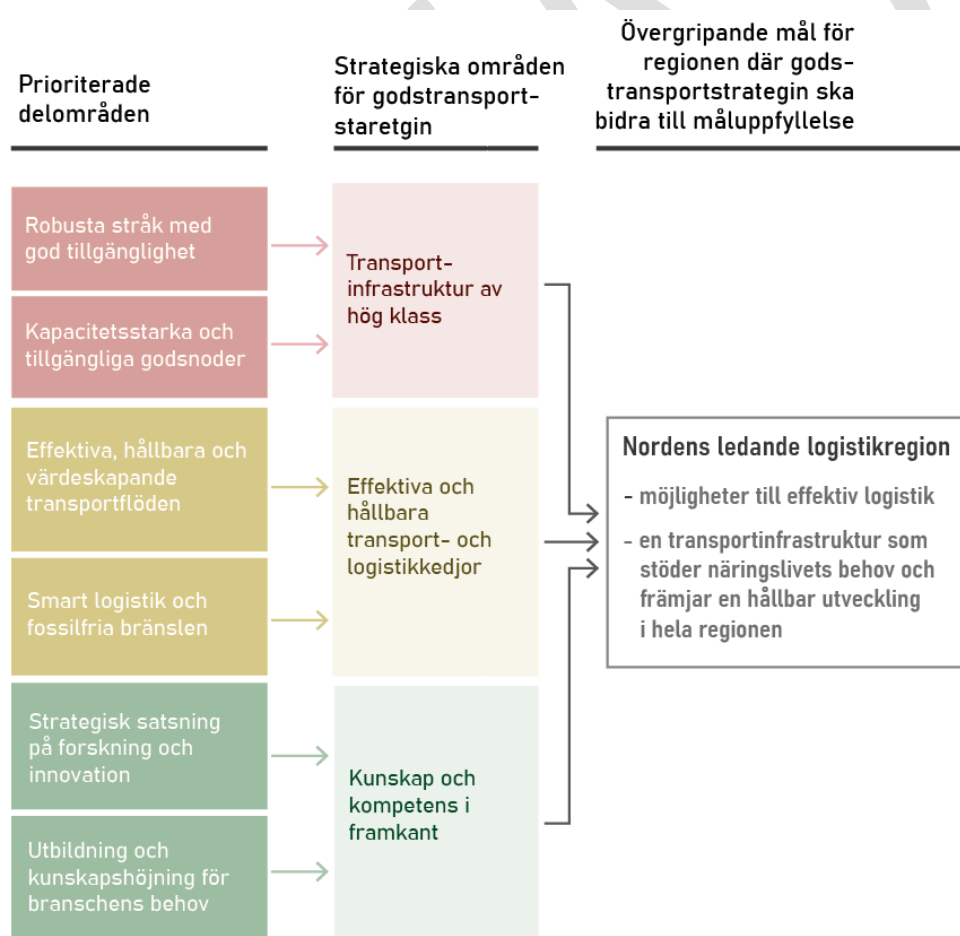
Handlingsplanens framtagande och struktur

Handlingsplanen är en del av Västra Götalands (VGR) godstransportstrategi och konkretiserar insatser och prioriteringar för att förverkliga strategin och nå målbilden. Insatserna stödjer inriktningen och de ställningstaganden som har fastlagts i strategin.

Den ursprungliga handlingsplanen arbetades fram parallellt med framtagandet av godstransportstrategin år 2016. Bakgrunden och processen att ta fram dessa beskrivs närmare i strategidokumentet. Vid aktualiseringen av strategin och handlingsplanen år 2023 gjordes ett arbete med att följa upp utfallet av de ursprungliga insatserna och de åtgärder som bedömdes vara genomförda togs bort. Eftersom flera av de ursprungliga insatserna saknade precisering, ansvarig aktör och tidsram genomfördes även ett arbete med att konkretisera, utveckla och prioritera bland åtgärderna. Vid aktualiseringen utvecklades också ett ramverk för att följa upp utfallet av insatserna.

Handlingsplanens struktur

Insatserna i handlingsplanen är indelade enligt samma strategiska områden och prioriterade delområden som godstransportstrategin, se figur 1.

Figur 1. Prioriterade huvud- och delområden samt det övergripande målet för regionen.

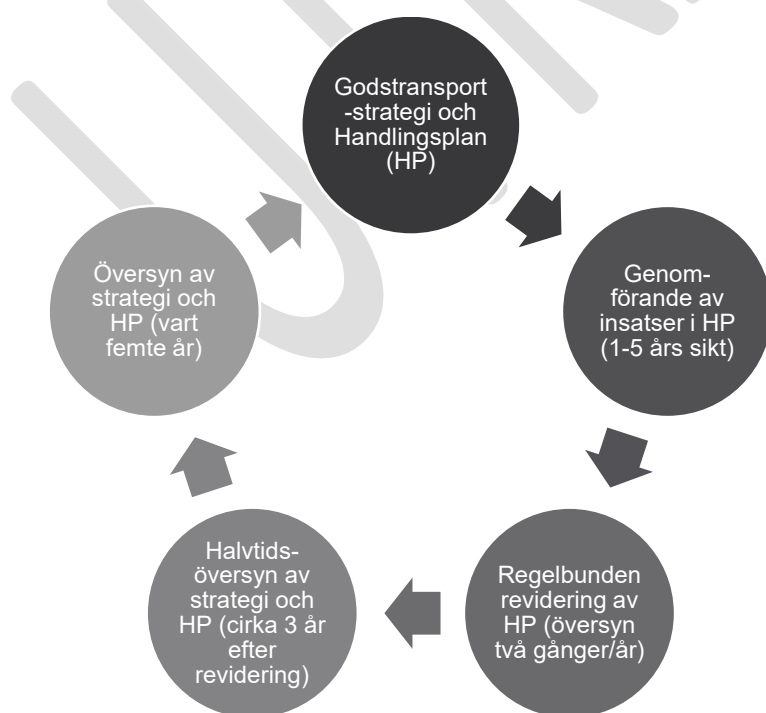
Handlingsplanen innehåller åtgärder som ska genomföras på 1-5 års sikt. Målet är således att insatserna ska bidra till utveckling inom de strategiska områdena under perioden till och med år 2028. Handlingsplanen är dock ett levande dokument som utvecklas i samspel med strategin och omvärlden. Det ger möjlighet för VGR och godstransportgruppen att vid behov prioritera om och lägga till nya åtgärder innan nästa mer omfattande uppföljning.

Ansvar för genomförande och uppföljning

VGR har det övergripande processledaransvaret för att insatserna genomförs och följs upp i syfte att nå strategins målbild. Arbetet med godstransportstrategin och handlingsplanen förutsätter dock en bred samverkan mellan olika aktörer inom näringsliv, offentlig sektor och akademi. Genomförandet sker därför i nära samarbete med godstransportgruppen, som inkluderar representanter från VGR, samtliga kommunalförbund, akademien, Göteborgs hamn, Trafikverket och Västsvenska handelskammaren.

För att få inspel till och dra lärdomar om hur arbetssätt, funktioner och strategier kan utvecklas ansvarar VGR också för att löpande bevaka hur andra regioner arbetar med att stärka gods- och logistiksystem.

Arbetet med att löpande följa upp godstransportstrategin och handlingsplanen sker på flera sätt, se figur 2. Dels följs handlingsplanens insatser upp två gånger per år av godstransportgruppen, dels ses handlingsplanen över i sin helhet i samband med översynen av strategin som sker vart femte år. Därutöver ansvarar VGR för att genomföra en halvtidsöversyn av handlingsplanen cirka 3 år efter revideringen för att följa upp insatsernas genomförande och relevans. Översynen återrapporteras till godstransportgruppen, infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden samt berörda aktörer inom näringslivet. Avrapporteringar till politiska beslutsfattare sker löpande vid behov.

Figur 2. Struktur för uppföljning av godstransportstrategin och handlingsplanen.

Arbetet med godstransporter och dess olika aspekter följs också upp inom relaterade strategier och program, såsom den regionala utvecklingsstrategin, infrastrukturplaneringen och koldioxidbudgeten för Västra Götaland.

Prioriterade insatser i handlingsplanen 2023-2028

För att åstadkomma konkurrenskraftiga, effektiva, tillförlitliga och hållbara godstransporter med tillhörande infrastruktur i Västra Götaland krävs att många olika aktörer samverkar och arbetar mot samma mål. VGR är bara en av dessa aktörer, och har därför inte full rådighet över samtliga insatser som behövs genomföras för att uppnå målsättningen. Varje strategiskt område i handlingsplanen är därför uppdelat i två delar:

- **Ställningstaganden och önskade åtgärder som regionen kommer att verka för att andra aktörer ska realisera.** Det kan exempelvis handla om att tydliggöra behovet av vissa statliga infrastruktursatsningar eller lagförändringar genom att agera remissinstans eller påverka genom kommunikationsinsatser. VGR ansvarar för att löpande ta fram underlag för att motivera ställningstaganden och att sprida information om detta till andra berörda regionala aktörer.
- **Insatser som VGR har rådighet över.** I dessa insatser definieras vilka eventuella andra regionala aktörer som tillsammans med VGR kan säkerställa att insatsen genomförs. Det finns också tidplaner för när åtgärden ska vara genomförd.

På efterföljande sidor presenteras VGR:s ställningstaganden och insatser inom de sex prioriterade delområdena. Dessa kan komma att revideras under genomförandeperioden.

1. Robusta stråk med god tillgänglighet

För att skapa robusta stråk med god tillgänglighet behövs ett strategiskt arbete med att vårda, underhålla och utveckla stråken med resurser från nationell och regional infrastrukturplan. Det krävs bland annat ett funktionellt vägnät, tillräcklig kapacitet i järnvägssystemet, ett väl fungerande kapillärt väg- och järnvägsnät samt god tillgänglighet till sjöfart. Infrastrukturplaneringen ska också möjliggöra omställningen av transporter mot fossilfria bränslen, såsom el- och vätgas.

VGR ska tillsammans med andra aktörer **verka för** att:

- Kommande infrastrukturplaner tydligt ska stärka befintliga godsnoder och huvudstråk. Med huvudstråk innefattas EU:s TEN-T, de nationella godsstråken i regionen och det regionalt prioriterade vägnätet för gods.
- Höja kapaciteten för godstransporter i järnvägsförbindelserna mellan:
 - Göteborg-Oslo (Norge/Vänerbanan)
 - Göteborg-Hallsberg (Västra stambanan)
 - Göteborg-Helsingborg-Malmö (Västkustbanan)
 - Göteborg-Borås-Karlskrona (Kust- till kustbanan)
- Säkerställa god standard och tillräcklig kapacitet i det regionala järnvägsnätet, exempelvis på Kinnekullebanan och Viskadalsbanan.
- De samhällsekonomiska bedömningarna utvecklas för att bättre fånga den regionala nyttan och betydelsen av tillförlitliga godstransporter, exempelvis genom användning av företagsekonomisk konsekvensbeskrivning (FKB).

VGR:s insatser inom robusta stråk med god tillgänglighet:

Insats	Kommentar	Rådighet	Genomförande
1.1 Ta fram en utvecklingsplan för det regionalt prioriterade vägnätet för gods och möjliggör "gröna korridorer" längs de primära godsstråken i regionen.	Avser bland annat möjliggörandet av långa och tunga transporter (bland annat BK4) samt utbyggnaden av och tillgången till infrastruktur för fossilfria bränslen såsom el och vätgas, både längs det primära och kapillära vägnätet.	VGR , samtliga KomF, Göteborgs hamn	2024-2026

2. Kapacitetsstarka och tillgängliga godsnoder

Avgörande för godstransporternas funktion framöver är att kapaciteten i, och tillgängligheten till, regionens godsnoder förstärks. Detta gäller noderna för samtliga transportslag då alla kommer att behövas och spela olika roller när godsvolymerna i regionen väntas öka kraftigt. Den väntade godsökningen tillsammans med utmaningarna inom klimatområdet gör det också viktigt att förbättra möjligheterna till intermodala lösningar, där exempelvis transporter med lastbil kan flyttas till järnväg på hela eller delar av transportsträckan.

VGR ska tillsammans med andra aktörer **verka för** att:

- Kommande infrastrukturplaner ska prioritera eliminering av flaskhalsar och stärka anslutningar till terminaler och godsnoder.

VGR:s insatser inom kapacitetsstarka och tillgängliga godsnoder:

Insats	Kommentar	Rådighet	Genomförande
2.1. Erbjud medfinansiering av studier kring förutsättningar och marknadsunderlag för att utveckla såväl nya som gamla noder. Principer för terminallokalisering (bilaga 1) ska användas.	Tidigare har platser för effektiv omlastning av gods utretts i Sjuhärad. I Fyrbodal finns planer men ingen lämplig plats har ännu hittats.	VGR	2023-2028
2.2 Ta fram en utvecklingsplan för elektrifiering av järnvägsnoder i det kapillära nätet.	Exempelvis järnvägsanslutningar till industrier och verksamheter.	VGR , samtliga KomF	2024-2026
2.3 Utred brister och behov i sjö-, väg- och järnvägsanslutningar till regionens hamnar.	Viktigt som underlag för bland annat revidering av regional transportinfrastrukturplan.	VGR , Göteborgs hamn, övriga hamnar vid behov	2024-2027
2.4 Ta fram en utvecklingsplan för utbyggnad av laddinfrastruktur i godsnoderna i regionen.	Det övergripande behovet av laddning har utretts i en studie från 2022. ¹	VGR , samtliga KomF	2023-2025
2.5 Inventera och analysera behov, tillgänglighet och möjliga affärsmodeller för uppställningsplatser för lastbilar inom regionen.	<i>Koppling till insats 2.4.</i>	VGR	2025-2028

¹ Power Circle (2022). *Effektbehovet från elektrifierade transporter.*

3. Effektiva, hållbara och värdeskapande transportflöden

Hög effektivitet och hållbarhet i Västra Götalandsregionens transportflöden är avgörande för att både minska transporternas påverkan på miljön och möjliggöra tillväxt inom näringslivet i såväl regionen som övriga Sverige. Med effektiv användning av befintlig infrastruktur minskar också behovet av resurskrävande investeringar. För det krävs ett systemperspektiv som väver in de olika regionala styrkorna och specialiseringarna ur en godssynvinkel.

VGR ska tillsammans med andra aktörer **verka för** att:

- Främja användningen av längre och tyngre fordon, High Capacity transport (HCT), till närmaste intermodala terminal.
Koppling till insats 1.1
- Skapa bättre förutsättningar för kust- och inlandssjöfart genom satsningar på infrastruktur efter dialog med marknadsaktörerna.
- Öka konsolideringen av gods för hållbara transporter genom urbana områden.
- Godstransporternas behov beaktas i kommunernas planeringsarbete för att minska målkonflikter mellan exempelvis markanvändning för logistikändamål och stadsutveckling.
- Hamnar och terminaler ska erbjuda konkurrensneutralitet mellan aktörer för att få offentliga medel.

VGR:s insatser för effektiva, hållbara och värdeskapande transportflöden:

Insats	Kommentar	Rådighet	Genomförande
3.1 Utred transittrafikens förutsättningar och behov samt potential för överflyttning från väg till järnväg och sjöfart.	Avseende åtgärder bör fokus ligga på de som regionala aktörer har rådighet över.	VGR	2025-2028
3.2 Ta fram en utvecklingsplan för att stärka intermodala transportupplägg mellan regionens hamnar och övriga Sverige.	Fokus bör ligga på åtgärder som regionala aktörer har rådighet över.	VGR , Göteborgs-regionens KomF, Göteborgs hamn	2024-2027
3.3 Utred hur kapaciteten i befintliga huvudstråk och noder kan nyttjas mer effektivt i väntan på större kapacitetsförstärkande insatser.	Fokus bör framförallt ligga på steg 1 och 2 åtgärder enligt 4-stegsprincipen.	VGR	2024-2025

4. Smart logistik och fossilfria bränslen

För att effektivisera transporter och minska transporterernas klimatpåverkan krävs insatser som främjar användandet av ny teknik, smarta logistiklösningar och fossilfria bränslen. För att möjliggöra införandet av smart och hållbar teknik krävs dock infrastruktur som planeras och byggs med flera funktioner. Den ska inte bara vara kapacitetsstark och tillförlitlig, utan även exempelvis säkerställa tillgång till laddstationer och tillräckligt effektbehov i elnätet. Därutöver krävs fortsatt regional samverkan för att ligga i framkant inom användningen och utvecklingen av tekniska lösningar som bidrar till effektivitet och hållbarhet.

VGR ska tillsammans med andra aktörer **verka för** att:

- Kommande infrastruktursatsningar ska möjliggöra och förbereda för införandet av smarta logistiklösningar, exempelvis självkörande fordon.
- Säkerställa tillgången till fossilfria drivmedel som behövs för omställningen av väg-, luft- och sjötransporter, både vad gäller produktion och distribution.
- Regionens kommuner ska genomföra upphandlingar av godstransporter som främjar smart logistik och fossilfria bränslen, exempelvis genom krav på elektrifierade transporter.
- Då regionen finner det lämpligt påverka lagstiftning för att underlätta införandet av ny teknik och innovationer inom gods- och logistiksektorn.

VGR:s insatser för smart logistik och fossilfria bränslen:

Insats	Kommentar	Rådighet	Genomförande
4.1 Kartlägga tillgången till fossilfria bränslen i regionen och ge stöd till kommuner kring hur de kan möta eventuella brister.	Kommunerna har en viktig roll i att öka tillgången till exempelvis laddstolpar. Markfrågan viktig. Insatsen anknyter till aktiviteter i klimatfärdplanen för transporter.	VGR , KomF	2024-2027
4.2 Utredda hur regionen kan jobba med datadelning för att bland annat stödja utvecklingen av nya tekniska lösningar.	Enkel tillgång till data över exempelvis trafikflöden, infrastrukturens standard med mera kommer bli viktigare framöver för att underlätta utvecklandet av smarta verktyg.	VGR , KomF	2024-2027

5. Strategisk satsning på forskning och innovation

För att fortsätta vara en godsregion i framkant krävs ett långsiktigt arbete med att stärka forskning och innovationsförmåga kopplat till godstransporter och transportflöden. Det kräver också att Västra Götalandsregionen skapar goda möjligheter att snabbt testa och omsätta forsknings- eller utvecklingsresultat till praktisk verksamhet, till exempel genom test- och demonstrationsanläggningar. Det ställer vidare krav på en generell kompetenshöjning för att kunna anamma ny teknik. För att möjliggöra det krävs en nära samverkan med såväl regionens universitet som näringslivet. Regionen ska tillvarata och uppmuntra den forskning och utveckling som sker hos olika aktörer och säkerställa goda kontaktvägar mellan dem. Regionen ska också bevaka och delta i EU-projekt som kan bidra till utveckling av nya effektiva och hållbara transportlösningar.

VGR ska tillsammans med andra aktörer **verka för** att:

- Främja fördjupad samverkan mellan akademien och gods- och logistikbranschen för ömsesidigt kunskapsutbyte och gemensamma utvecklingsprojekt.

VGR:s insatser för strategisk satsning på forskning och innovation:

Insats	Kommentar	Rådighet	Genomförande
5.1 Ta fram en utvecklingsplan för att stärka samverkan mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor inom gods och logistik.	Nyttja nuvarande etablerade samverkan med CLOSER för att bland annat utreda behovet av industri-doktorander och av att utveckla visualiserings-centrum för godstransporter för att stödja forskning, utveckling och planering inom området.	VGR , Chalmers, CLOSER	2024-2027
5.2 Kartlägga förekomsten av gods- och logistikrelaterad innovation inom regionens science parks.	Med fokus på potential för samverkan och utveckling.	VGR , Chalmers, CLOSER	2024-2027
5.3 Utred hur andra regioner arbetar med forskning och innovation kopplat till godstransporter i samverkan med näringslivet.	Kan vara regioner både inom och utanför Sverige.	VGR , Chalmers, CLOSER	2024-2027

6. Utbildning och kunskapshöjning för branschens behov

Två utmaningar för att utveckla godstransporterna i Västra Götaland handlar om svårigheter kopplat att tillgodose branschens kompetensbehov och en ojämlik kompetensnivå om godstransporternas behov hos regionens kommuner. För att möta båda dessa krävs en tät samverkan mellan VGR, kommunalförbunden och kommunerna, som har ansvar för både samhällsplanering och gymnasie- och vuxenutbildning. Genom att samla in och förmedla kunskap om branschens behov kopplat till exempelvis infrastruktur och kompetens kan regionen ta ett samlat ansvar för branschens utveckling. Det möjliggör i sin tur att branschen kan få rätt kompetens för att implementera ny teknik, utveckla mer effektiva och hållbara system samt förbättra matchningen mellan arbetstagare och arbetsgivare.

VGR ska tillsammans med andra aktörer **verka för** att:

- Säkra tillgången till yrkesutbildningar inom logistik från gymnasiet och uppåt i Västra Götaland som möter kompetensbehoven kopplat till exempelvis ny teknik.
- Statlig nivå fångar upp transportbehov på nationell och regional nivå genom systematisk statistik för att möjliggöra bättre beslutsunderlag.

VGR:s insatser för utbildning och kunskapshöjning för branschens behov:

Insats	Kommentar	Rådighet	Genomförande
6.1 Fullfölja påbörjade kunskapshöjande insatser för relevanta tjänstepersoner och förtroendevalda avseende godstransporters behov, förutsättningar och nyttor.	Flertal kunskapshöjande insatser har påbörjats och fullföljs framöver riktade mot regionens kommuner. Insatserna bör fortsättningsvis även inkludera kunskap om elektrifiering och markbehov kopplat till godstransporter.	VGR , samtliga KomF, Chalmers, CLOSER	2024
6.2 Utredda det regionala kompetensbehovet inom gods- och logistiksektorn kopplat till branschens tillväxt och den tekniska utvecklingen.	Det genomfördes en utredning för fordonsindustrin 2017 om hur ny teknik påverkar denna. Men det påverkar också behovet av ny kompetens inom godstransportsektorn.	VGR	2024-2025

Bilaga 1 - Principer för terminallokalisering

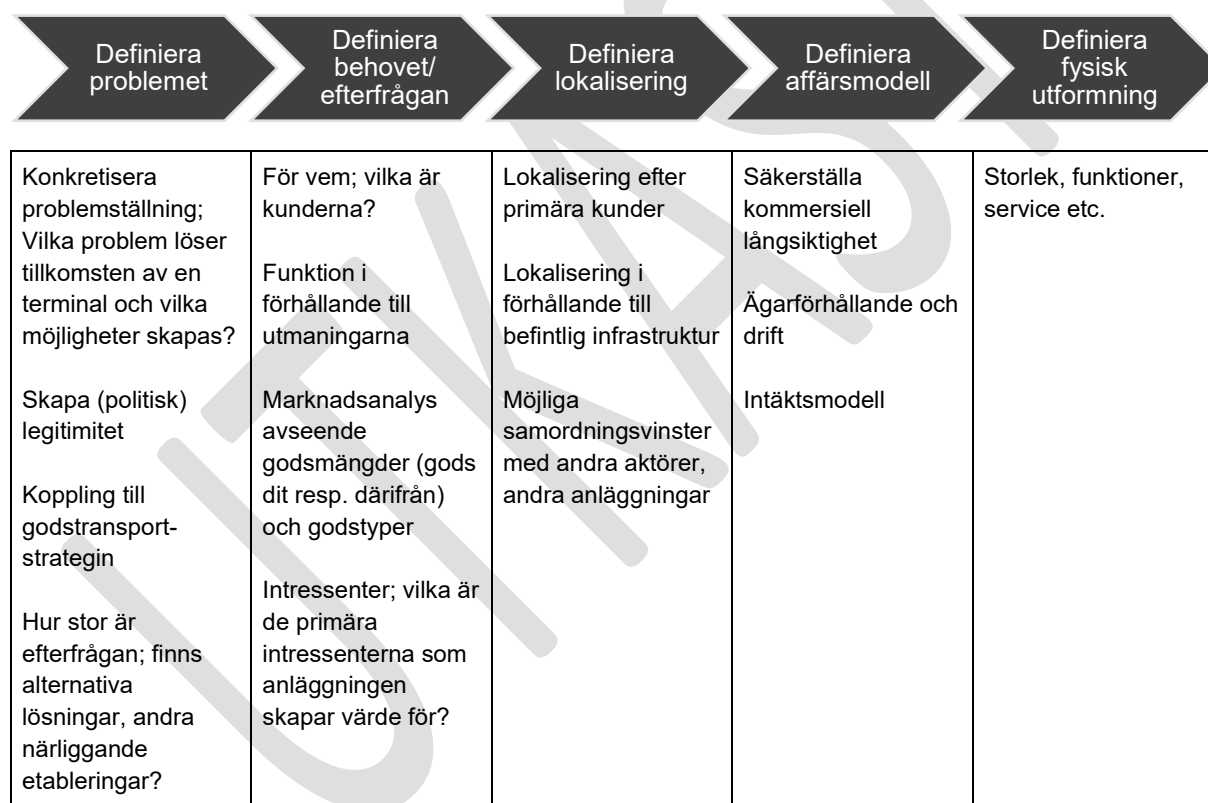
Som ett underlag att bedöma och prioritera eventuellt stöd för terminaletableringar från Västra Götalandsregionen har en metodik tagits fram.

Metodiken bygger på att *definiera vilket problem* en terminaletablering ska åtgärda, om det finns koppling till strategin och om det finns alternativa lösningar.

Nästa steg är att *definiera behov och efterfrågan* vilket innebär att göra en marknadsanalys och en aktörsanalys. Finns det godsunder lag och aktörer som kommer att använda terminalen samt hur samspelar en ny terminal med befintliga terminaler?

Att *definiera lokaliseringen* innebär att sätta den tänkta lokaliseringen i relation till befintliga noder, stråk och kunder.

Affärsmodellen innebär att ställa frågan om ägandeförhållanden, drift och långsiktighet. Som ett sista steg finns frågan om den *fysiska utformningen* med avseende på storlek, funktioner osv.

Remissvar angående Årlig avstämning av trafikförsörjningsprogrammet 2022

Förslag till beslut

Att direktionen ställer sig bakom förslaget till remissvar rörande årlig av stämning av trafikförsörjningsprogrammet.

Sammanfattning

Fyrbodals kommunalförbund har i en skrivelse från Västra Götalandsregionen, daterad 2023-02-23, fått möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss.

Enligt de beslutade samverkansformerna kring kollektivtrafiken i Västra Götaland ska Västra Götalandsregionen årligen göra en avstämning av arbetet med genomförandet av trafikförsörjningsprogrammet och redovisa uppföljning av de mål som satts upp. Kommunerna ges då möjlighet att via de delregionala kollektivtrafikeråden lämna yttranden på arbetet med att utveckla kollektivtrafiken.

Den årliga avstämningen innehåller i år uppföljning av trafikförsörjningsprogrammet för 2022, med möjlighet att komma med inspel och synpunkter.

Yttrandet från Fyrbodals kommunalförbund har beretts av tjänstepersonsnätverket för infrastruktur och kollektivtrafik. Till grund för yttrandet ligger även den diskussion i ärendet som genomfördes på det delregionala kollektivtrafikerådet (DKR) 15 juni 2023. Yttrandet har färdigställts av Fyrbodals kommunalförbund för beslut av förbundsdirektionen den 21 september.

Bakgrund

Årets uppföljningsrapport innehåller både en del som beskriver måluppfyllelsen och en del som beskriver genomförandet av programmet. I genomförandet ingår de strategier och fyra fokusområden som är en del av trafikförsörjningsprogrammet.

I remissvaret önskar Västra Götalandsregionen svar på följande frågor:

- Reflektioner kring måluppfyllelse för 2022?
- Hur kan vi hjälpas åt att fortsätta återta och öka det hållbara resandet?

- Programmet innehåller fyra fokusområden som kräver samverkan för att nå framgång. Är det något av områdena som ni särskilt ser att vi tillsammans kan arbeta med utifrån våra respektive roller? Exemplifiera gärna.
- Övriga synpunkter/kommentarer?

På det delregionala kollektivtrafikerådets möte den 15 juni presenterades uppföljningen av trafikförsörjningsprogrammet. I samband med presentationen fördes en dialog om kollektivtrafikens utveckling i förhållande till målen samt förändringarna i miljö- och klimatstrategin.

Ärendet har även presenterats för och beretts av förbundets tjänstepersonsnätverk för infrastruktur och kollektivtrafik. Utifrån nämnda beredning har Fyrbodals kommunalförbund sammanställt ett remissvar avseende årlig avstämning av trafikförsörjningsprogrammet. Remissvaret ska vara Västra Götalandsregionen tillhanda senast den 30 september 2023.

Remissvar

- **Reflektioner kring måluppfyllelse för 2022?**

Fyrbodals kommunalförbund ser positivt på att återhämtningen efter pandemin gått över förväntan, när det gäller kollektivtrafikens marknadsandel och andelen hållbara resor med kollektivtrafik, cykel och gång.

Det är även positivt med måluppfyllelsen kring god geografisk tillgänglighet, men kommunalförbundet anser att ett mätetal kring 10 resmöjligheter per vardag till närmsta pendlingsnav ger en begränsad bild av verkligheten. Bland annat behöver tillgängligheten även på kvällar och helger belysas, då denna är viktigt för exempelvis tillgängligheten till kvällsstudier, föreningsliv och kulturupplevelser. En stor andel av befolkningen i Fyrbodalsregionen bor dessutom på orter med färre resmöjligheter än 10 turer per vardag.

Det vore intressant om kommande uppföljningsrapporter kunde kompletteras med måluppfyllelse per delregion, inte minst när det gäller god geografisk tillgänglighet. I en beskrivning av tillgänglighet till olika noder och större orter behöver även resmöjligheter över administrativa gränser beaktas, exempelvis från Strömstad och Ed till Halden i

Norge, från Dalsland till Karlstad och Värmlandsregionen samt Trollhättan/Vänersborg till Skaraborg.

Tillgänglighet behöver också beaktas ur andra perspektiv än nord-sydlig riktning och till och från Göteborg. Inom Fyrbodalsregionen finns flera tvärförbindelser som behöver förbättras, exempelvis Dalsland – Norra Bohuslän samt tågavgångar mellan Uddevalla och Vänersborg.

Kommunalförbundet ser positivt på de satsningar som gjorts på närtrafiken den senaste tiden, men anser att det finns potential för ytterligare förbättringar, inte minst när det gäller att marknadsföra tjänsten. Om närtrafikens funktion belystes på ett tydligare sätt skulle det kunna vara ett sätt att få ytterligare fokus på den geografiska tillgängligheten. Hur skulle exempelvis ett mål kring tillgänglighet via närtrafik kunna se ut?

- **Hur kan vi hjälpas åt att fortsätta återta och öka det hållbara resandet?**

Fyrbodals kommunalförbund håller med om att pendelparkeringar fyller en viktig funktion för kombinerade resor där bilen eller cykeln är nödvändig för att nå kollektivtrafiken eller för att få en rimlig restid dörr till dörr. Detta är även ett viktigt samverkansområde då upplevelsen är att ett flertal befintliga parkeringar i dagsläget är fullt utnyttjade.

När det gäller restidskvoter finns det en del kvar att göra, inte minst när det gäller Norra Bohusbanan. Här behövs samverkan för att gemensamt få till stånd nödvändiga investeringar i infrastruktur i syfte att korta restiderna.

Andra satsningar som behöver fullföljas för att säkerställa en ökning av det hållbara resandet är de satsningar som ingår i Målbild Tåg – delmål 2028, inklusive fyra nya tågstopp i Dalsland. På längre sikt behöver frågan om ytterligare nya tågstopp belysas för att öka attraktiviteten för tågpendling. Även här finns stora möjligheter för samverkan mellan kommuner och region/Västtrafik.

Vidare behövs det gemensamma satsningar för att öka det hållbara resandet på mindre orter och kommuner. Det handlar om att bryta bilberoendet och inte minst hjälpa unga resenärer att etablera nya hållbara vanor. Trafiken måste vara tillräckligt bra även på mindre orter för att vara ett alternativ för arbetspendling.

Kommunerna har en stor roll, inte minst när det gäller infrastrukturen runt hållplatser, resecentrum, stråk med mera. Samverkan mellan Västtrafik och kommunerna behövs när det gäller planeringen av nya bostadsområden

Kommunalförbundet har tidigare påpekat bristen på synkronisering vid hållplatser där byte tåg/buss ofta sker. Särskild tydligt blir detta i glesare geografier där de valbara turerna från början är få. En noggrannare synkronisering av befintliga turscheman kan stärka kollektivtrafikens attraktionskraft. På vissa sträckor utgör långa restider ett stort problem för kollektivtrafikens attraktivitet, inte minst i Dalsland och norra Bohuslän. Här behöver åtgärder för att minska restiderna prioriteras, inte minst ur perspektivet tillgänglighet till studier.

- **Programmet innehåller fyra fokusområden som kräver samverkan för att nå framgång. Är det något av områdena som ni särskilt ser att vi tillsammans kan arbeta med utifrån våra respektive roller? Exemplifiera gärna.**

Driva på och underlätta för hållbara resval

Det intermodala resandet behöver underlättas, det vill säga att göra det enkelt att kombinera olika sorters transportslag, exempelvis cykel, buss och tåg. Här är det viktigt att Västtrafik fortsätter att belysa kombinationsresor, ur ett hela-resan-perspektiv. Det behöver bli lättare att ta med cykeln på tåget och bli möjligt att ta med cykel på bussen, både i stadstrafik och på regionbussar, och då inte bara vicyklar utan även ”vanliga” cyklar. Olika lösningar för cykel på buss finns i andra regioner och länder och här önskar kommunalförbundet att ett utvecklingsarbete kommer i gång. Kommunerna kan bidra med exempelvis cykelvägar och anslutningar vid hållplatser och resecentrum.

Kombinerad mobilitet

Kommunalförbundet ser positivt på den utveckling som gjorts av togo-appen och ser en fortsatt potential i utvecklingen av digitala verktyg för kombinerad reseplanering.

Det behöver bli enklare att resa över gränser till Norge eller andra regioner. Arbetet med gemensamma (biljett)system och samarbeten behöver snabbas på.

Samhällsplanering och kollektivtrafik

Kommunalförbundet ser positivt på gemensam samhällsplanering och samverkan. Ett exempel är de projekt som kommunalförbundet driver eller medverkar i och som rör kombinerad mobilitet i glesa geografier, KomiLand och RoriLand. En tydlig medverkan

från regionens och Västrafiks sida i liknande utvecklingsprojekt för mobilitet i glesa geografier är önskvärt. Inom ramen för RoriLand kommer förslag på landsbygdsmiljöavtal att tas fram, en motsvarighet till de täta geografiernas stadsmiljöavtal.

Ett exempel på lyckad samverkan är det snart avslutade projektet kring samhälls- och stationsutveckling med fokus på fyra stationssamhällen i Dalsland. Här är det viktigt att lärdomarna tas tillvara både för den fortsatta processen med de planerade tågstoppen, och inom andra områden där samverkan kring platsutveckling, kollektivtrafik och/eller större infrastrukturinvesteringar behövs.

Kommunalförbundet ser positivt på den samverkan som skett under året inom ramen för Samverkansarenan för tillgänglighet och mobilitet i glesa geografier.

Driva på och styra forskning och innovation

Kommunförbundet ser positivt på de planerade testerna av dynamisk anropsstyrd trafik. För att möta framtidens behov av hållbart resande kommer det troligen att behövas många olika former av kollektivtrafik. Fyrbodals kommuner är positiva till en sådan utveckling och ser gärna att delregionen används som en testarena för nya former av kollektivtrafik.

Elektrifiering av kollektivtrafiken är positiv ur flera aspekter, men behöver samtidigt analyseras ur ett sårbarhetsperspektiv. Vilka risker finns kring en helt elektrifierad kollektivtrafik vid större samhällskriser och ur ett beredskapsperspektiv?

- **Övriga synpunkter/kommentarer?**

Kommunalförbundet har inga övriga synpunkter eller kommentarer.

Ansvarig tjänsteperson

Förbundsdirektör Anna Lärk Ståhlberg, tel. 0705-32 70 30, e-post:
anna.lark.stahlberg@fyrbodal.se

Infrastrukturstrateg Morgan Ahlberg, tel. 076-856 23 55, e-post: morgan.ahlberg@fyrbodal.se

Morgan Ahlberg
Infrastrukturstrateg
Fyrbodals kommunalförbund

Anna Lärk Ståhlberg
Förbundsdirektör
Fyrbodals kommunalförbund

Teknik College Fyrbodal

Förslag till beslut

Att arbetsutskottet föreslår direktionen; att besluta att skicka ut det reviderade avtalsförslaget inklusive budget på remiss till medlemskommunerna.

Sammanfattning

På direktionsmötet den 15 juni 2023 fattades beslut att ge förbundsdirektören i uppdrag att ta fram ett nytt förslag till avtal för Teknikcollege Fyrbodal. Förslaget skulle baseras på de remissvar som inkommit till förbundet under första och andra remissrundan. Ärendet handlar om att ta beslut om att skicka ut det nya förslaget på remiss till kommunerna för nytt ställningstagande.

Bakgrund

Bakgrunden till ärendet är att det avtal som funnits för Teknikcollege Fyrbodal har löpt ut per den 31 december 2022. Kommunerna Uddevalla, Trollhättan, Vänersborg, Munkedal och Lysekil tecknade det tidigare avtalet. Två nya förslag på avtal har presenterats och skickats ut för ställningstagande till medlemskommunerna under 2022 och 2023. De remissvar som inkom under den senaste remissrundan visade, att flera kommuner än tidigare remissomgång, såg det som positivt att samverka via Teknikcollege. De inkomna svaren innehöll således både bifall till ett nytt avtal, avslag till ett nytt avtal samt olika villkor för att fortsätta bedriva teknikcollege. Svaren från flera av kommunerna beskrev att de inte har möjlighet att gå in med de medel som de nya kraven från det nationella kansliet medför (bland annat att det inom varje region ska finnas en processledare på minst 100 procent). Kommunernas ansträngda ekonomiska läge påtalades av flertalet kommuner. Flera av svaren angav även att det var viktigt att majoriteten av kommuner deltog i Teknikcollege, men svaren angav flera alternativ för hur många kommuner som var minsta antal för att kunna teckna ett nytt avtal. Samtliga kommuner svarade på den senaste remissen.

Beskrivning av ärendet

De kommuner som tidigare tecknat avtal om Teknikcollege samt kommunerna Färgelanda, Mellerud och Orust utgör grunden i förslaget. Genom att parallellt med avtalet initiera ett projekt under två år med syfte att utveckla den regionala samverkan för industrins kompetensförsörjning och öka kunskapen om Teknikcolleges verksamhet är förhoppningen att fler företag och kommuner ansluter till avtalet. Kommunalförbundet och regional styrgrupp ska verka för förnyad projektfinansiering för resterande år i avtalet.

Teknikcollege är Sveriges största samverkansplattform för kompetensförsörjning inom industrisektorn och har ett uppdrag att arbeta nationellt, regionalt och lokalt. Bakom Teknikcollege står Industrirådet som 2004 initierade konceptet. Genom att företag, kommuner och utbildningsanordnare samarbetar skapar Teknikcollege matchning mellan utbildning och arbetsliv. Teknikcollege har ett gemensamt mål – industrins tillväxt genom kompetent arbetskraft tack vare kvalitetssäkrade och certifierade utbildningar.

Eftersom remissvaren inte var entydiga och flera av dem var villkorade fattade direktionens ledamöter beslut att på nytt ge förbundsdirektören i uppdrag att ta fram ett nytt avtalsförslag på direktionens möte 2023-06-15. Ett nytt förslag till avtal och budget har därför tagits fram vilket baseras på remissvaren och konkretiseras i följande tre punkter;

1. Industrins kompetensförsörjningsutmaningar ska hanteras inom ramen för Teknikcollege (inte bygga nya strukturer).
2. Medlemsavgiften ska sänkas för att möjliggöra att kommunerna har ekonomisk möjlighet att delta i samverkansplattformen. Den del som inte täcks av kommunerna ska täckas av delregionala utvecklingsmedel, DRUM eller annan finansiering.
3. Under de fyra år förbundet går in och finansierar upp samverkansplattformen ska projektfinansieringen möjliggöra informationsinsatser i samtliga kommuner i Fyrbodal. Syftet är att öka kännedomen om verksamheten så att fler kommuner och företag ser mervärdet av att delta i Teknikcollege.

Bedömning och synpunkter

Fyrbodals kommunalförbund och medlemmarna i den regionala styrgruppen anser att det är av stor vikt att Teknikcollege finns kvar och utvecklas i delregionen då kompetensförsörjningsbehovet är mycket stort inom det industritekniska området. Genom plattformen sker dialog kontinuerligt mellan utbildningsanordnare och branschens företrädare på både lokalt, regionalt och nationellt plan. Dialogen syftar till att hitta lösningar på de kompetensförsörjningsutmaningar som råder på kort och lång sikt. Teknikcollege fyller även en

viktig funktion utifrån den nya dimensioneringslagstiftningen där arbetsmarknaders behov ska beaktas vid planering av yrkesutbildningar.

Teknikcolleges regionala styrgrupp har tillstyrkt det nya förslaget till avtal.

Finansiering

Finansieringen baseras på att åtta kommunerna ställer sig positiva till samverkan via Teknikcollege.

Kommunernas finansiering utgör 75% av finansieringen och baseras på antalet kommuninvånare.

Delregionala utvecklingsmedel finansierar 25% under de två första åren i avtalet.

Näringslivet finansierar även verksamheten i form av in-kindersättningar vilket motsvarar ett uppskattat värde på cirka 3 milj. kronor per år.

Koppling till mål

Teknikcollege är en del av det regionala kompetensplattformsuppdraget och ryms inom förbundets utvecklingsområde "Utbildning och kompetensförsörjning" i förbundets verksamhetsplan 2021-2023.

Ansvarig tjänsteperson

Anna Lärk Ståhlberg
Förbundsdirektör
Fyrbodals kommunalförbund

Bilaga

1. Samverkansavtal
2. Budget

	Diarienummer: Datum: 2023-XX-XX	Sida 1 (6)
Dokumentnamn Samverkansavtal Teknikcollege Fyrbodal	Ansvarig handläggare	

Samverkansavtal Teknikcollege Fyrbodal

Samverkansplattform för kompetensförsörjning inom industrin

1 Avtalsparter

Parter i detta avtal är följande kommuner: Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Fyrbodals kommunalförbund. Det är möjligt för ytterligare kommuner i Fyrbodal att ansluta till avtalet under avtalsperioden.

2 Avtalets status

Genom samverkansavtalet bildar parterna en samverkansplattform för de utbildningar som omfattas av avtalet med stöd av Skollagen 15 kap 30§ med tillhörande förordningar. Avtalet reglerar syften, samverkansmodell, ekonomiska förutsättningar samt utvärdering. Samverkansavtalet undertecknas av respektive kommun. Avtalet har sin hemvist inom det delregionala kompetensplattformsuppdraget i och med tecknandet av avsiktsförklaringen mellan Västra Götalandsregionen och Fyrbodals kommunalförbund.

3 Bakgrund

Sverige har en bred industristruktur. Tillverkningsindustrin svarar för nästan 20 procent av näringslivets förädlingsvärde som räknas in i bruttonationalprodukten, BNP. Industriproduktionen utgör därmed en central del av svensk ekonomi och underlag för välfärd i såväl kommuner som regioner och nationen som helhet.

En stor sektor inom industrin utgörs av fordonsindustrin som tillsammans med tillverkningsindustrin i övrigt sysselsätter flest människor i Västra Götaland. Den västsvenska tillverkningsindustrin står inför omfattande utmaningar och möjligheter. Att möta dess krav på förändring kommer att kräva förändring i arbetskraftens sammansättning och i vilka kompetenser som efterfrågas. I dagens ekonomi är humankapital den främsta nyckelresursen för att skapa konkurrenskraftiga företag.

Konkurrenskraften för Sverige och Västra Götalands tillverkningsindustri och industrinära tjänsteföretag är därför beroende av en välfungerande kompetensförsörjning.

3.1 Teknikcollege nationellt och lokalt

Teknikcollege är Sveriges största samverkansplattform för kompetensförsörjning inom industrin och arbetar nationellt, regionalt och lokalt. Bakom Teknikcollege står Industrirådet som 2004 initierade konceptet. Industrirådet utgörs av ledande företrädare för svenska arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inom industrisektorn.

Genom att få företag, kommuner och utbildningsanordnare att samarbeta skapa Teknikcollege matchning mellan utbildning och arbetsliv. Teknikcollege har ett gemensamt mål – industrins tillväxt genom kompetent arbetskraft tack vare tillhandahållandet av kvalitetssäkrade utbildningar.

Teknikcollege samverkansmodell möjliggör att tekniskt inriktade utbildningar ligger i framkant. Tack vare att kommuner och företag gemensamt påverkar såväl inriktning som innehåll i utbildningarna förbereds framtida medarbetare för arbetsmarknadens behov. Företagen bidrar genom att dela med sig av sin kompetens på olika

	Diarienummer: Datum: 2023-XX-XX	Sida 2 (6)
Dokumentnamn Samverkansavtal Teknikcollege Fyrbodal	Ansvarig handläggare	

sätt och inte minst genom att säkerställa att de studerande utbildas med modern, relevant och inte sällan kostsam utrustning.

4 Övergripande syfte

Samverkansavtalet syftar dels till att erbjuda elever kvalitetssäkrad utbildning i spännande och progressiva lärmiljöer dels till att säkra kompetensförsörjningen av tekniskt välutbildad och kompetent arbetskraft. Följaktligen bidrar samverkansavtalet till en hållbar samhällsutveckling och välfärd.

5 Övergripande mål

5.1 *Ungdomars intresse för teknik ska öka och tekniskt inriktade utbildningar ska ses som ett bra val till gymnasiet och vid val av eftergymnasiala utbildningar.*

Målet förutsätter att de Teknikcollegecertifierade programmen upplevs som attraktiva. Det uppnås bland annat genom samverkan mellan företag och utbildningsanordnare så att eleverna får tillgång till modern utbildning, adekvat utrustning och handledare från företagen.

5.2 *Industri-, verkstads- och teknikföretag i Fyrbodalsregionen ska kunna rekrytera kompetent personal.*

Målet förutsätter att intresset för de Teknikcollegecertifierade programmen inom gymnasiet och vuxenutbildningen ökar genom att de samverkande företagen uppfattas som attraktiva arbetsgivare genom att de erbjuder de anställda goda möjligheter till yrkesutveckling genom att vara handledare för elever och studenter.

6 Åtta kvalitetskriterier

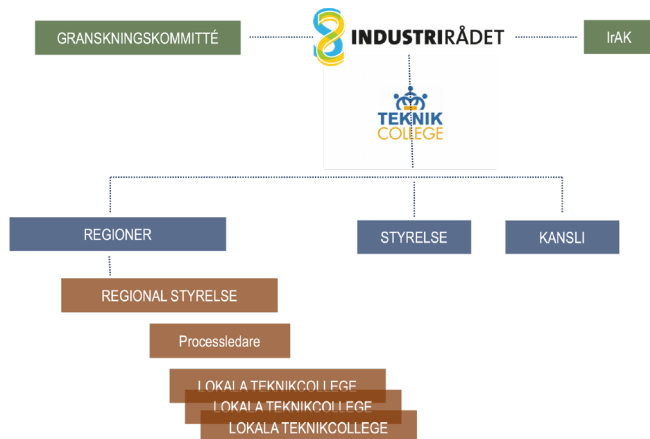
Arbetet inom Teknikcollege vilar på åtta kvalitetskriterier. De bygger i sin tur på samlade erfarenheter från mångårig samverkan och olika framgångsexempel från de certifierade regionerna.

Kriterierna är styrande i arbetet med att stärka industrins kompetensförsörjning och säkerställa utbildningarnas kvalitet.

1. Regional samverkan
2. Organisation och styrning
3. Industrins kompetensbehov
4. Utbildningar och dimensionering
5. Kreativ och stimulerande lärmiljö
6. Utbildningar inom Teknikcollege
7. Arbetslivets medverkan i utbildningen
8. Kvalitetssäkrad process

	Diarienummer: Datum: 2023-XX-XX	Sida 3 (6)
Dokumentnamn Samverkansavtal Teknikcollege Fyrbodal	Ansvarig handläggare	

7 Teknikcollege struktur

- Industrirådet – Ägare
- Granskningskommitté – Granskar och certifierar regioner och utbildningsanordnare
- IrAK – Industrirådets arbetsgrupp för kompetensförsörjning
- Styrelse – Representanter från både industri och certifierade regioner.
- Kansli – Stödjer industrirådet och regionerna i arbetet med Teknikcollege.

8 Avtal om samverkan

8.1 Kommunalförbundet är samordningsansvarigt

Fyrbodals Kommunalförbund har ett arbetsgivaransvar för den regionala processledaren samt ansvarar för budget och administration. En regional processledare ska tillsättas i den omfattning som matchar regionens ambitionsnivå, vilket utifrån Fyrbodals geografi och omfattning av uppdraget bör omfatta 100 procent av en heltidstjänst. Processledaren ska verka på det uppdrag som regional styrgrupp och kommunalförbundet i sin roll som arbetsgivare gemensamt kommit fram till. Processledaren samverkar med övriga verksamheter inom näringsliv, utbildning och kompetensförsörjning på kommunalförbundet. Avsiktsförklaringar med samverkansföretagen

8.2 Regionala styrgruppens ansvar

Den regionala styrgruppen är sammanhållande för all verksamhet inom ramen för Teknikcollege Fyrbodal och ska verka för kontinuerlig utveckling av det regionala Teknikcollegearbetet. Styrgruppen har ansvar för att säkerställa att arbetet i de lokala styrgrupperna inom det regionala området kommer i gång och fungerar.

Regionala styrgruppens strategiska arbete samordnas även inom ramen för den delregionala Kompetensplattformen avseende teknik- och industriföretagens kompetensförsörjningsbehov på kort och lång sikt.

En viktig del i den regionala styrgruppens ansvar är att besluta om övergripande och långsiktiga mål, arbetssätt för samverkan, gemensamma kvalitetshöjande och attraktionshöjande insatser i enlighet med övergripande

	Diarienummer: Datum: 2023-XX-XX	Sida 4 (6)
Dokumentnamn Samverkansavtal Teknikcollege Fyrbodal	Ansvarig handläggare	

avsiktsförklaring och övergripande mål i detta avtal. Genomförda aktiviteter ska utvärderas och styrgruppen ska aktivt verka för förbättrade aktiviteter, insatser och att antalet deltagande samverkansföretag ökar.

Avsiktsförklaringar tecknas med respektive samverkansföretag och syftar till att definiera företagets roll inom det lokala Teknikcollegeområdet. Företagets insatser är avgörande för att trygga hög kvalitet för industrirelevanta utbildningar. Företagets insatser omfattar följande aktiviteter:

- Tillhandahålla praktik- och/eller lärlingsplatser för studerande inom Teknikcollege
- Delta vid handledarutbildning och handledarträffar kostnadsfritt, som Teknikcollege anordnar
- Aktivt delta i programråd eller styrgrupp för Teknikcollege
- Samverka med skolan med att t.ex. erbjuda studiebesök, sommarjobb, medverkan på aktiviteter, projektarbeten, gymnasiearbeten, arbetsgrupper, föreläsningar, kompetensutveckling, lån av lokaler eller liknande
- Marknadsföra Teknikcollege så att fler unga vill utbilda sig inom industri och teknik
- Ge input till vilken stor kompetens som behövs för att utveckla teknikbranschen både lokalt, regionalt och nationellt.

8.3 Regionala styrgruppens sammansättning

De övergripande målen ska speglas i den regionala styrgruppens sammansättning. Näringslivet är i majoritet och innehar ordförandeposten. I styrgruppen ska det också finnas representanter från skolledning och näringslivsansvariga i de kommuner som är berörda.

8.4 Lokala styrgruppen

I de lokala styrgrupperna kommunerna ska skolledare och näringslivsenheterna i kommunerna vara representerade liksom representanter för andra aktörer med insikt i arbetsmarknadens kompetensbehov så som arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna inom industrisektorn samt Arbetsförmedlingen, delregional kompetensplattform samt närliggande högskolor. Dessa parter ska ha en adjungerad funktion i styrgruppen.

De lokala styrgrupperna är rådgivande när utbildningsanordnare beslutar om förändringar i utbildningsutbudet.

För att främja utvecklingsarbetet bör styrgruppens deltagare ha förankrat sina mandat i den egna organisationen.

8.5 Rektor inom Teknikcollege

Rektor för en Teknikcollegecertifierad utbildning är ytterst ansvarig för att förankra Teknikcollege som koncept på sin skola och synliggöra de mervärden som samverkan med näringslivet skapar. Detta sker bland annat genom återkommande lokala självskattningar och genom regelbunden revidering av den lokala handlingsplan som ska finnas på skolan. Rektor är även ytterst ansvarig för lärarnas kompetensutveckling inom ramen för Teknikcollege och ska se till att personal i de olika arbetslagen ges utrymme att utveckla samverkan inom Teknikcollege.

Rektor ansvar för att Teknikcolleges åtta kvalitetskriterier efterlevs i utbildningarna på skolan.

	Diarienummer: Datum: 2023-XX-XX	Sida 5 (6)
Dokumentnamn Samverkansavtal Teknikcollege Fyrbodal	Ansvarig handläggare	

8.6 Dimensionering/utbildningsutbud

Varje kommun ska, enligt skollagen, samverka med minst två andra kommuner om utbildningsutbud inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning. Samverkan ska ske genom avtal, primärt samverkansavtal. Det primära samverkansavtalet ska avse planering, dimensionering och erbjudande av utbildning. Avseende förändringar av utbildningsutbudet ansvarar och beslutar den enskilda kommunen och samverkande kommuner inom primärt samverkansavtal.

Respektive kommun beslutar i enlighet med skollagen och samråder med regional styrgrupp om förläggning och dimensionering av utbildningar. Förändringar som berör en eller flera kommuner i samverkansområdet ska i god tid, före beslut, föregås av samråd. Detta i syfte att ge samtliga kommuner i Teknikcollege Fyrbodal möjlighet att lägga synpunkter på de planerade förändringarna.

9 Ekonomi och finansiering

9.1 Budget

Samverkansavtalet är kopplat till en årlig budget som beslutas av regional styrgrupp.

Budgeten ska omfatta: medlemsavgift i riksföreningen enligt gällande taxa, lönekostnader för gemensam regional processledare och OH-kostnader, samt marknadsföringsinsatser och evenemang. Budgetbeloppet indexregleras årligen enligt KPI (oktoberindex).

9.2 Finansiering

Teknikcollege finansieras av de ingående medlemskommunerna och debiteras utifrån invånarantal per den 1 november varje kalenderår. Avgiften debiteras kommunerna årligen i januari. Se bilaga 1. Eventuella över/underskott regleras av Fyrbodals kommunalförbund enligt gällande redovisningsregler

Medlemskommunerna finansierar medlemsavgift i riksföreningen enligt gällande taxa, lönekostnader för gemensam regional processledare och OH-kostnader. Se bilaga 2

Deltagande samverkansföretag finansierar marknadsförings- och informationsinriktade insatser inom Teknikcollege Fyrbodal. Utöver dessa insatser går samverkansföretagen in med in-kindfinansiering, se 8:2

10 Utvärdering och uppföljning

Avtalet utvärderas i sin helhet vart femte år, räknat från avtalets start.

Årlig uppföljning ska ske med deltagande parter utifrån beslutade mål, budget och resultat.

All verksamhet inom Teknikcollege Fyrbodal utvärderas och kvalitetssäkras enligt Teknikcollege nationella instrument för kvalitetsutvärdering. Granskningen sker i samband med omcertifieringsprocessen och ingående delar utvärderas systematiskt i ett årligen återkommande system.

	Diarienummer: Datum: 2023-XX-XX	Sida 6 (6)
Dokumentnamn Samverkansavtal Teknikcollege Fyrbodal	Ansvarig handläggare	

11 Avtalsperiod och uppsägning

Detta samverkansavtal löper under fem år och avser certifieringsperiod 2023 – 2027 för Teknikcollege Fyrbodal. Efter det löper avtalet vidare med ett år i taget, om inte samverkansavtalet sägs upp. Om någon part vill säga upp avtalet efter certifieringsperioden så skall uppsägning ske senast 30 juni (1,5 år för nytt budgetår). Uppsägning meddelas skriftligen till samtliga avtalsparter.

12 Ändringar och tvister i samverkansavtalet

Eventuella ändringar under avtalsperioden ska diskuteras mellan avtalsparterna och beslutade ändringar ska lägga till i avtalet. Avtalet ska årligen följas upp av den regionala styrgruppen.

Eventuella tvister löses i första hand i samförstånd, internt inom det regionala samarbetet inom Teknikcollege Fyrbodal i andra hand av svensk allmän domstol.

13 Samverkansavtalets giltighet

Detta samverkansavtal ska undertecknas av samtliga parter för att vara giltigt. Samverkansavtalet upprättas i nio exemplar, varav ett tillfaller varje avtalspart.

Bilaga 1: Budget Teknikcollege Fyrbodal år 2023–2027.

Uddevalla 2023-XX-XX

.....
Namn
Titel
Organisation

.....
Namn
Titel
Organisation

Kalkyl Teknikcollege år 2024-2027

	U-009 Teknikcollege						DRUM-projekt Utöka Teknikcollege			
KOSTNADER		År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	Totalt		År 2024	År 2025	Totalt
Personal										
Processledare		566 000	582 000	798 500	821 250			189 000	194 000	
Kommunikatör		36 636	37 735	77 750	80 070			36 600	37 600	
Ekonom		54 000	55 000	75 750	78 000			18 000	18 400	
Summa Personal		656 636	674 735	952 000	979 320			243 600	250 000	
Resekostnader										
5800 Resekostnader		15 000	15 000	20 500	20 500			5 500	5 500	
7331/7332 bilersättningar		15 975	15 975	31 975	31 975			16 000	16 000	
Summa resekostnader		30 975	30 975	52 475	52 475			21 500	21 500	
Övriga kostnader										
6980 Medlemsavgift Avgift Riksföreningen Teknikcollege*		76 520	82 000	87 740	93 882			57 500	61 500	
4100 Hyreskostnad projekt		22 500	23 000	31 500	32 500			7 500	7 700	
4110 OH-kostnader		22 500	23 000	31 500	32 500			7 500	7 700	
Summa Övriga kostnader		121 520	128 000	150 740	158 882			72 500	76 900	
Summa kostnader		809 131	833 710	1 155 215	1 190 677	3 988 733		337 600	348 400	686 000
FINANSIERING										
		År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	Totalt		År 2024	År 2025	Totalt
Färgelanda		24 904	25 661	35 556	36 648	122 769	DRUM-medel	337 600	348 400	686 000
Lysekil		54 141	55 785	77 298	79 671	266 895				
Mellerud		35 337	36 410	50 451	52 000	174 198				
Munkedal		40 355	41 581	57 616	59 384	198 936				
Orust		58 698	60 481	83 804	86 377	289 360				
Trollhättan		225 932	232 796	322 569	332 471	1 113 768				
Uddevalle		218 175	224 802	311 493	321 055	1 075 524				
Vänersborg		151 589	156 194	216 428	223 071	747 283				
Summa finansiering		809 131	833 710	1 155 215	1 190 677	3 988 733		337 600	348 400	686 000

* Avgiften beräknad på

8 kommuner med 4 utförare

6 kommuner med 3 utförare

Kommun	Invånarantal 1 nov 2022	Samverkansparter TC	Fördelnings nyckel (%)	Potentiella samverkansparter TC
Benqtsfors	9 254		0,00%	Benqtsfors
Dals-Ed	4 673		0,00%	Dals-Ed
Färgelanda	6 536	6 536	3,08%	Sotenäs
Lysekil	14 209	14 209	6,69%	Strömstad
Mellerud	9 274	9 274	4,37%	Tanum
Munkedal	10 591	10 591	4,99%	Amäl
Orust	15 405	15 405	7,25%	
Sotenäs	9 157		0,00%	
Strömstad	13 340		0,00%	
Tanum	13 001		0,00%	
Trollhättan	59 295	59 295	27,92%	
Uddevalle	57 259	57 259	26,96%	
Vänersborg	39 784	39 784	18,73%	
Amäl	12 222		0,00%	
Summa	274 000	212 353	100,00%	
Kostnad/invånare		3,81	3,93	
Prisökning				

	Tidigare förslag med 14 kommuner	Nytt förslag	Lägre debitering
Samverkansparter	2 024	2 024	
Färgelanda	29 040	24 904	-4 136
Lysekil	63 132	54 141	-8 991
Mellerud	41 205	35 337	-5 868
Munkedal	47 057	40 355	-6 702
Orust	68 446	58 698	-9 748
Trollhättan	263 453	225 932	-37 521
Uddevalle	254 407	218 175	-36 233
Vänersborg	176 764	151 589	-25 175
Summa	1 217 408	809 131	-134 374

Länsgemensamt samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland

Förslag till beslut

- Att föreslå direktionen att besluta om att rekommendera kommunerna i Fyrbodal att besluta anta länsgemensamt samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland.

Sammanfattning

Blivande föräldrar och familjer med barn i åldern 0 till 6 år kan behöva samordnade insatser från hälso- och sjukvård, förskola och socialtjänst. Framarbetat förslag till samverkansavtal förtydligar uppdraget och anger formen för parternas samverkan på en grundläggande nivå. Kommunerna rekommenderas att besluta om att anta framarbetat förslag på ett länsgemensamt samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter.

Bakgrund

Enligt gällande lagstiftning och utifrån styrande dokument har kommuner och regioner ett ansvar i att stödja föräldrar i föräldraskapet, vilket kan ske genom samorganisering via familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet. Ingående basverksamheter är barnhälsovård, öppen förskola och/eller barnmorskemottagning och/eller socialtjänst.

Vårdsamverkan Västra Götaland ställde sig bakom förslag på samverkansavtal 2023-03-29. Det Politiska Samrådsorganet, SRO ställde sig bakom förslag på samverkansavtal 2023-05-03.

Västkoms styrelse ställde sig bakom förslaget 2023-06-22 och rekommenderar kommunalförbunden att rekommendera kommunerna att anta avtalet.

Beskrivning av ärendet

Rapporter och utredningar, bland annat från Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen visar på behov av att skapa en gemensam grund för struktur, organisation och styrning av familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter. På uppdrag av Vårdsamverkan Västra

Göteborg har detta förslag på samverkansavtal tagits fram med syftet att tydliggöra uppdraget och skapa en likvärdigt grund av verksamheternas utformning med målet att främja samverkan och bidra till att utjämna skillnader i hälsa och livsvillkor hos befolkningen. Avtalets förtydligande av samverkansform kan komma att få vissa ekonomiska effekter på lokal nivå, framför allt kopplat till samordnarrollen, en funktion som vissa kommuner kan ha finansierat helt tidigare. Ingående parter ska dela på ansvaret tillika kostnader. Införandet av begreppet "familjecentralsliknande verksamhet" är en administrativ benämning för tydliggörande av och för medverkande parter. Mot allmänheten kommer "Familjecentral" att användas.

Framtagandet av avtalet har skett genom partssamverkan där kommunerna i Fyrbodals representerats i arbetsgruppen genom IFO-chef från Åmåls kommun. Förankringsarbete har skett genom dialog med berörda kommunala nätverk inom Fyrbodals Kommunalförbund. Kommunerna har processat avtalets innehåll och konstruktion och beretts stöd i remissvar av remissversionen under hösten 2022. Delaktigheten gör att samverkansavtalet är förankrat i kommunerna och effekten förväntas bli positiv för kommunerna. Ökad tydlighet i rollfördelning, förväntningar och likvärdigt innehåll i verksamheterna främjar samverkan mellan parter och ger mer jämlika villkor för medborgarna att få tillgång till anpassat stöd.

Bedömning och synpunkter

Bedömningen är att ett länsgemensamt samverkansavtal skapar tydlighet och likvärdighet mellan länets kommuner, vilket främjar jämlikhet i levnadsvillkor för medborgarna.

Finansiering

Beslutet är inte av finansiell karaktär för förbundets verksamhet.

Koppling till mål

Ärendet kopplar till Strategiskt målområde Stöd, omsorg och hälsa.

Ansvarig tjänsteperson

Eva-Maria Persdotter

Socialstrateg

Fyrbodals kommunalförbund

SAMVERKANSAVTAL

Familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland

Gäller för: Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland

Giltig från: 2024-03-01

➔ **Avtal**

Överenskommelse

Riktlinje

Rutin

Innehåll

1. Inledning	3
2. Syfte och mål.....	4
3. Avtalsparter.....	4
4. Avtalstid och uppföljning	4
5. Lagstiftning, styrande och stödjande dokument	5
6. Målgrupp.....	6
7. Familjecentralers och familjecentralsliknande verksamheters uppdrag.....	6
8. Definitioner	7
8.1. Familjecentrerat arbetssätt	7
8.2. Familjecentral	8
8.3. Familjecentralsliknande verksamhet	8
8.4. Samlokalisering	9
9. Samverkan.....	9
10. Samverkande parter	10
10.1. Socialtjänst.....	10
10.2. Öppen förskola.....	11
10.3. Barnmorskemottagning	12
10.4. Barnhälsovård	13
11. Organisation, ledning och styrning	13
11.1. Styrgrupp.....	13
11.2. Samordnare.....	14
12. Lokal uppföljning.....	16
13. Sekretess	16
14. Ekonomi	17
14.1. Gemensamma kostnader.....	17
14.2. Finansiering av respektive basverksamhet	17
15. Lokala samverkansavtal	18
Referenser	20
Bilagor	20
Bilaga 1. Mall för lokalt samverkansavtal	21
Bilaga 2. Mall för lokalt nyttjanderättsavtal.....	28
Bilaga 3. Barnmorskemottagningens uppdrag och åtagande	32
Bilaga 4. Utvecklingsområden.....	34

1. Inledning

Att stödja föräldrar i föräldraskapet är en av de viktigaste insatserna samhället kan göra för att främja barns hälsa och utveckling. Trygga och välinformerade föräldrar är en viktig förutsättning för en positiv utveckling för barnet och minskar risken för en rad olika hälsoproblem och riskbeteenden.¹

Kommuner och regioner har ett ansvar i att stödja föräldrarna i föräldraskapet² och där utgör familjecentralerna och de familjecentralsliknande verksamheterna en viktig arena.

Under 2020 lyfte Västra Götalandsregionen fram behovet av att tydliggöra uppdrag och förväntningar på familjecentralerna i Västra Götaland. Genom att skapa ett läns gemensamt inriktningsdokument för Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland ville man kvalitetssäkra en lägsta nivå för familjecentralerna i länet.

Den 10 maj 2021 fastställde Vårdsamverkan Västra Götaland en uppdragshandling som gav Västra Götalandsregionen och VästKom i uppdrag att ta fram ett inriktningsdokument för familjecentralerna i Västra Götaland. Vårdsamverkan Västra Götaland konstaterade att de senaste årens rapporter och utredningar visat på ett behov av att skapa en gemensam grund för struktur, organisation och styrning av familjecentraler i länet.

Detta samverkansavtal är resultatet av det uppdrag som gavs av Vårdsamverkan Västra Götaland. Dokumentet tituleras här samverkansavtal istället för inriktningsdokument med hänvisning till gällande riktlinje för gemensamma styrdokument i Västra Götaland.³

Samverkansavtalet hanterar samverkan mellan ingående verksamheter i familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter. På nationell nivå har vi i nuläget en stor brist på barnmorskor, vilket slår igenom även i vårt län. Detta påverkar förutsättningarna för samverkan kring familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter. Hänsyn till rådande situation har tagits i framtagandet av detta samverkansavtal.⁴ Vid

¹ En nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd (2018), [Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd](#).

² Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, [Riksdagen](#).

³ Riktlinje – Gemensamma styrdokument som upprättas mellan kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen inom hälsa, vård och omsorg, [Vårdsamverkan Västra Götaland](#).

⁴ Se bilaga 3.

tecknande av lokala samverkansavtal bör alltid förutsättningar för kompetensförsörjning beaktas för samtliga ingående parter.

2. Syfte och mål

Syftet med ett gemensamt samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland är:

- att tydliggöra uppdrag och förväntningar
- att skapa likvärdigt innehåll i verksamheterna
- att kvalitetssäkra verksamheterna
- att säkra samverkan mellan huvudmännen

Målet är att genom familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter bidra till att utjämna skillnader i hälsa och livsvillkor hos befolkningen.

3. Avtalsparter

Detta samverkansavtal gäller samtliga 49 kommuner i Västra Götaland samt Västra Götalandsregionen.

Samverkansavtalet ska ses som ett gemensamt styrdokument mellan huvudmännen. Avtalet är en miniminivå för den lokala samverkan, där lokal nivå har möjlighet att göra överenskommelser i samverkan utöver det som omfattas av detta samverkansavtal.

4. Avtalstid och uppföljning

Samverkansavtalet gäller under perioden 2024-03-01 – 2025-12-31. Om avtalet inte sagts upp skriftligen 12 månader innan avtalets utgång förlängs det automatiskt med 2 år. Uppföljning kommer ske under avtalsperioden.

Vid väsentliga förändringar av förutsättningarna för avtalet kan initiativ till en översyn tas av det politiska samrådsorganet, SRO.

Båda huvudmännen har ett gemensamt ansvar för den länsgemensamma uppföljningen av samverkansavtalet. Uppföljning ska ske gentemot Vårdsamverkan Västra Götaland.

5. Lagstiftning, styrande och stödjande dokument

Vid framtagande av detta samverkansavtal har följande styrande och stödjande dokument samt lagstiftning tagits i beaktande:

- Hälso- och sjukvårdslagen⁵
- Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.⁶
- Socialtjänstlagen⁷
- Skollagen⁸
- Slutrapport regional översyn av familjecentraler⁹
- Utvärdering av samverkansorganiseringar för familjecentrerat arbetssätt i Göteborg¹⁰
- Nationell vägledning Familjecentral¹¹
- Börja med barnen - En sammanhållen god och nära vård för barn och unga¹²

En viktig utgångspunkt för arbetet med framtagandet av samverkansavtalet har också varit proportionell universalism. Det vill säga att insatser till föräldrar bör vara universella och riktade till alla, men samtidigt vara proportionella till de behov som finns i utsatta grupper.¹³

Proportionell universalism.¹⁴

⁵ Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), [Riksdagen](#).

⁶ Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197), [Riksdagen](#).

⁷ Socialtjänstlagen (2001:453), [Riksdagen](#).

⁸ Skollag (2010:800), [Riksdagen](#).

⁹ Slutrapport regional översyn av familjecentraler (2016), [Acando](#).

¹⁰ Utvärdering av samverkansorganiseringar för familjecentrerat arbetssätt i Göteborg (2020), [Arthur D Little](#).

¹¹ Nationell vägledning Familjecentral. Samverkan för barns bästa (2021), [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

¹² Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga. Delbetänkande av utredningen om en sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34), [Regeringen](#).

¹³ Vad är folkhälsa, jämlik hälsa och folkhälsoarbete, [Folkhälsomyndigheten](#).

¹⁴ Kunskapscentrum för jämlik vård, Västra Götalandsregionen.

I samverkansavtalet används genomgående begreppet *föräldrar* och inte *vårdnadshavare*. Ett barn kan ha annan vårdnadshavare än en förälder, men eftersom begreppet föräldrar används generellt i nationella definitioner, utredningar och underlag, där detta avtal utgår från ett flertal av dem, används begreppet föräldrar även i detta avtal. Vårdnadshavare kan likställas med föräldrar i detta dokument.

6. Målgrupp

Målgruppen för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter är blivande föräldrar, barn från noll år till dess att barnet uppnått skolålder och övergått till elevhälsan, barnets föräldrar samt andra viktiga vuxna runt barnet.

7. Familjecentralers och familjecentralsliknande verksamheters uppdrag

En familjecentral och en familjecentralsliknande verksamhet är en verksamhet som riktar sig till barn och föräldrar och som är hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande. Familjecentralens och den familjecentralsliknande verksamhetens uppdrag är att arbeta för att främja trygga uppväxtvillkor för barn genom att sprida kunskap till och stödja blivande föräldrar och föräldrar. Verksamheten är en ingång att nå alla föräldrar och samtidigt erbjuda kompletterande stödinsatser för föräldrar som är i behov av det.¹⁵

Familjecentralen och den familjecentralsliknande verksamheten är en arena där kommun och region genomför gemensamma tidiga insatser¹⁶ och en verksamhet med goda förutsättningar för olika professioner att samarbeta för barnets bästa.¹⁷

Syftet med familjecentralen och den familjecentralsliknande verksamheten som samverkansarena och mötesplats är att genom föräldrarna minska:

¹⁵ Vad är en familjecentral, [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

¹⁶ Vad är en familjecentral, [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

¹⁷ Familjecentraler, [Rikshandboken barnhälsovård – för professionen](#).

- Fysisk, psykisk och social ohälsa bland barn
- Ojämlighet i hälsa bland barn
- Risken att barn hamnar mellan samhällets trygghetssystem som gör att barnet inte får rätt stöd i rätt tid¹⁸

Utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter, familjens livssituation och genom samarbete, samordning och samverkan, ska familjecentralen och den familjecentralsliknande verksamheten:

- Erbjuda lättillgängligt stöd
- Vara ett kunskaps- och informationscentrum
- Stärka arbetet med FN:s konvention för barnets rättigheter
- Skapa arbetsformer där barn och föräldrar är delaktiga
- Främja en gynnsam fysisk, psykisk och social utveckling för barn
- Uppmärksamma barn och deras familjer där tecken finns på avvikande utveckling eller där det finns tecken på riskfaktorer i barnets närmiljö
- Stärka samspelet och en god relation mellan barn och föräldrar
- Erbjuda tidiga insatser till blivande föräldrar och familjer med barn
- Stärka barnets och föräldrarnas sociala nätverk
- Stärka ett jämställt föräldraskap
- Stärka barns språkutveckling
- Stärka integrationen¹⁹

8. Definitioner

8.1. Familjecentrerat arbetssätt

Familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter ska präglas av ett familjecentrerat arbetssätt. Ett familjecentrerat arbetssätt avser att insatser för barn tar sin utgångspunkt i hela familjen, eller den blivande familjen, och deras levnadsvillkor. Målet är att förbättra uppväxtvillkoren för barn genom att stärka familjen.

Ett familjecentrerat arbetssätt kännetecknas av:

- Ett hälsofrämjande perspektiv där människors styrkor lyfts fram och tas tillvara

¹⁸ Vad är en familjecentral, [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

¹⁹ Vad är en familjecentral, [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

- Barnets bästa sätts i främsta rummet
- Föräldrarna ses som barnets viktigaste resurser
- Det sociala nätverket runt barnet ses som en viktig resurs
- Arbetssättet anpassas utifrån barnets mognadsgrad
- Gränsöverskridande samverkan där verksamheterna sätter barn- och familjeperspektivet främst

Familjecentrerat arbetssätt ska tillämpas av alla ingående verksamheter inom familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.

8.2.Familjecentral

En familjecentral är en samlokaliserad²⁰ verksamhet som minst består av barnmorskemottagning, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst med inriktning mot förebyggande arbete.

Utöver basverksamheterna kan även andra samhällsaktörer ingå i samarbetet, som till exempel folktandvård, bibliotek, föräldrastödsutvecklare, logoped, budgetrådgivning, psykologer för mödra- och barnhälsovård och civila samhällets organisationer.

Familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet benämns båda som familjecentral externt, gentemot allmänheten. Det ska tydligt framgå vad allmänheten kan förvänta sig från verksamheten, och vilka basverksamheter och andra verksamheter som finns där.

Familjecentralens arbete ska regleras i ett lokalt samverkansavtal.

8.3.Familjecentralsliknande verksamhet

En familjecentralsliknande verksamhet är en verksamhet med samverkan mellan minst tre av basverksamheterna. Barnhälsovård och öppen förskola ska ingå i samverkan samt ytterligare minst en av de återstående basverksamheterna. Barnhälsovården ska vara samlokaliserad med minst en av de kommunala verksamheterna (öppen förskola och/eller förebyggande socialtjänst).

Utöver basverksamheterna kan även andra samhällsaktörer ingå i samarbetet, som till exempel folktandvård, bibliotek,

²⁰ Se stycke 8.4.

föräldrastödsutvecklare, logoped, budgetrådgivning, psykologer för mödra- och barnhälsovård och civila samhällets organisationer.

Familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet benämns båda som familjecentral externt, gentemot allmänheten. Det ska tydligt framgå vad allmänheten kan förvänta sig från verksamheten, och vilka basverksamheter och andra verksamheter som finns där.

Den familjecentralsliknande verksamhetens arbete ska regleras i ett lokalt samverkansavtal.²¹

8.4.Samlökalisering

Samlökalisering innebär att hela den verksamhet som respektive part bedriver som berör familjecentralens eller den familjecentralsliknande verksamhetens uppdrag ska vara fysiskt förlagd till familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.²²

För barnhälsovårdens del innebär det hela barnhälsovårdens uppdrag. För barnmorskemottagningen utgörs detta av graviditetsrelaterad vård. För förebyggande socialtjänsts del innebär det uppsökande och servicebaserat arbete, till exempel föräldraskapsstöd. För öppna förskolan utgörs det av hela dess verksamhet.

Samlökalisering skapar mer gynnsamma möjligheter till samverkan, men det är inte en förutsättning för samverkan. Samlökalisering är särskilt fördelaktigt för att nå ut till familjer med stora behov, och har således större fördelar i områden med sämre socioekonomiska förhållanden.²³

9. Samverkan

Samverkan handlar om både samarbete med personlig kontakt i det löpande arbetet och samordning av resurser på huvudmannanivå. Det handlar om att skapa konsensus, förtroende och tillit kring ansvar och roller. Utöver intern samverkan på den egna familjecentralen eller inom

²¹ Utöver familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter kan annan avtalsbunden samverkan tecknas som inte faller inom ramen för ovanstående definitioner. Dessa samverkansformer omfattas inte av detta avtal.

²² Lokalanpassningar kan behöva göras utifrån ingående basverksamheters krav på standard och säkerhet.

²³ *Utvärdering av samverkansorganiseringar för familjecentrerat arbetssätt i Göteborg* (2018), [Arthur D Little](#).

den familjecentralsliknande verksamheten sker även extern samverkan med andra verksamheter.

Följande förutsättningar behöver finnas för att få till en bra samverkan:

- Kunskap om varandras kompetenser
- Tydliga roller med arbetsbeskrivningar
- Gemensam värdegrund (familjecentrerat arbetssätt)
- Gemensam verksamhetsplan och uppföljning
- Tydlig styrning och ledning
- Samverkanstid där tid avsätts för regelbundna möten med personalen som arbetar på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten, samt tid för möten med cheferna för de olika verksamheterna²⁴
- Gemensam kompetensutveckling som planeras i styrgruppen och beslutas av chef för respektive verksamhet
- Rutiner för hantering av dokumentation och sekretess

Samverkan mellan de olika yrkesgrupperna är en förutsättning för en välfungerande familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet och ökar förmågan att upptäcka och tillgodose barns och barnfamiljers individuella behov.²⁵

10. Samverkande parter

En familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet utgörs i grunden av samverkan mellan fyra basverksamheter. Utöver basverksamheterna kan även andra samhällsaktörer ingå i samarbetet.

Nedan beskrivs ingående basverksamheters uppdrag, åtagande, roller och kompetens kopplat till familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter.

10.1. Socialtjänst

I socialtjänstlagen anges att socialnämnden i den uppsökande verksamheten ska upplysa om socialtjänsten och erbjuda grupper och

²⁴ Familjecentraler, [Rikshandboken barnhälsovård – för professionen](#).

²⁵ *Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga*. Delbetänkande av utredningen om en sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34), [Regeringen](#).

enskilda sin hjälp. När det är lämpligt ska nämnden samverka med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar. När det gäller gruppen barn och unga finns särskilda bestämmelser i socialtjänstlagen. Socialnämnden ska bland annat verka för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden. En familjecentral eller en familjecentralsliknande verksamhet ger socialtjänsten en bred arena att möta blivande föräldrar och föräldrar till små barn i enlighet med socialtjänstlagens uppsökande och servicebaserade arbete. Genom socialtjänstens samlokalisering med andra inom en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet finns en flexibel och adekvat struktur för socialtjänstens samverkansansvar och uppsökande service, för att kunna erbjuda stöd utifrån familjens behov.

Tack vare samverkan med barnmorskemottagningen, barnhälsovård och öppen förskola kan föräldrar på ett lättillgängligt sätt få tillgång till socialtjänstens resurser och kompetens redan under graviditeten eller som nybliven förälder.

Socialtjänsten kan bedriva förebyggande arbete på olika nivåer; individ-, grupp- och samhällsnivå. Det kan handla om spännvidden mellan att delta i och leda olika föräldrastödsprogram (individuellt eller i grupp), social rådgivning, samhällsinformation, motivation- och nätverksarbete eller att tidigt upptäcka behov och lotsa vidare till ytterligare stöd. Det kan också handla om samtal kring familjeliv, relationer, anknytning och samspel samt att arbeta för att främja barnfamiljers situation i området.

10.2. Öppen förskola

Öppen förskola regleras av skollagen och lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt skollagen får en kommun anordna öppen förskola som komplement till förskola och pedagogisk omsorg. Den öppna förskolan är en verksamhet som riktar sig till barn och föräldrar och annan medföljande vuxen. Verksamheten är hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande. Den öppna förskolan ska erbjuda barn en pedagogisk gruppverksamhet samtidigt som den ger föräldrar stöd i föräldrarollen och möjlighet till social gemenskap. Besökarna är inte inskrivna utan avgör själva när eller hur ofta de vill komma. Den öppna förskolan utformas utifrån de behov som finns på orten eller bostadsområdet. Det innebär att innehållet i verksamheten varierar från plats till plats.

Öppna förskolan ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov samt utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap.

Verksamheten ska bedrivas i ändamålsenliga lokaler i grupper med en lämplig sammansättning och storlek.

För bedrivande av verksamheten ska det finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses.

Verksamheten på öppna förskolan utvecklas utefter varje barns behov och tillsammans med besökarna, genom att skapa arbetsformer där barn och föräldrar är delaktiga. Pedagogen har till uppgift att arbeta med både barn, föräldrar och relationen mellan dem samt visa på ett pedagogiskt förhållningssätt. Den öppna förskolan riktar sig till familjer med barn från 0 år till dess barnet börjar skolan.

I en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet tillför öppen förskola pedagogisk kompetens och ett pedagogiskt perspektiv. Genom samverkan i en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet ökar öppna förskolans möjligheter att tidigt upptäcka och tillgodose behov hos familjerna.

10.3. Barnmorskemottagning

Övergripande basuppdrag för barnmorskemottagningen är hälsovård under graviditet (inklusive föräldrautbildning och förlossningsförberedelse), preventivmedelsrådgivning, förebygga sexuellt överförbara sjukdomar samt organiserade gynekologiska cellprovskontroller enligt gällande vårdprogram.

Barnmorskemottagningen spelar en central roll för kvinnors och familjers hälsa genom rådgivning och insatser inom graviditetsövervakning och sexuell och reproduktiv hälsa. Den del av uppdraget som omfattar hälsovård under graviditet utgör cirka hälften av alla besök på barnmorskemottagningen.

Hälsovård under graviditet har till syfte att främja hälsa och verka förebyggande. Det är ett sätt att arbeta med medicinskt och psykosocialt omhändertagande av målgruppen.

Barnmorskemottagningens kompetens innehas av barnmorskan. Barnmorskemottagningen ska etablera nära samverkan mellan mottagningar, kommuner och vårdenheter inom vårdval med flera för att skapa en väl fungerande vårdkedja för familjer med särskilda behov. Folkhälsoperspektivet genomsyrar allt arbete och målsättningen är att i varje enskilt möte uppmärksamma levnadsvanor, att nå alla och samtidigt identifiera individer med behov av extra stöd och initiera insatser i samverkan med relevanta aktörer.

Barnmorskemottagningen och barnmorskan är en bas för familjecentralens och den familjecentralsliknande verksamhetens arbete kring familjeplanering, det ofödda barnet och de blivande föräldrarna. Den tvärprofessionella samverkan på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten underlättar barnmorskans uppdrag angående tidig upptäckt, minimerar risken att det ofödda barnet ”faller mellan stolarna” och ökar möjligheten att ge rätt insats i rätt tid.

10.4. Barnhälsovård

Barnhälsovårdens mål är att bidra till bästa möjliga fysiska, psykiska och sociala hälsa för barn. Detta genom att främja barns hälsa och utveckling, förebygga ohälsa hos barn samt tidigt identifiera och initiera åtgärder vid problem med barns hälsa, utveckling och uppväxtmiljö. Detta genomförs bland annat genom att följa barns hälsa, utveckling och livsvillkor enligt barnhälsovårdens nationella program. Barnhälsovårdens arbete leds av barnhälsovårdssjuksköterskan i team tillsammans med läkare och psykolog.

Enligt Socialstyrelsen krävs det samsyn, struktur och styrning för att hälsoarbetet inom barnhälsovården ska vara framgångsrikt.

Familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter lyfts fram som konkreta exempel på hur barnhälsovårdspersonalens samverkan med olika verksamheter kan organiseras. Den största vinsten med familjecentralers och familjecentralsliknande verksamheters samverkansform är personalens ökade förmåga att upptäcka och möta barnfamiljernas behov av stöd, vilket gör familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter till en väl lämpad arena för föräldraskapsstöd.

11. Organisation, ledning och styrning

11.1. Styrgrupp

Organisering av ledning och styrning är avgörande för ett framgångsrikt arbete på en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet. Varje familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet ska därför ha en styrgrupp²⁶ med uppdrag att styra och leda de olika verksamheternas

²⁶ Styrgruppen kan vara samma för fler än en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet.

gemensamma åtaganden. Styrgruppen ska utgöras av de närmaste cheferna till varje profession. Till exempel:

- Verksamhetschef eller biträdande verksamhetschef för barnhälsovård
- Enhetschef för barnmorskemottagning
- Enhetschef/rektor för öppen förskola/förskola
- Enhetschef för förebyggande socialtjänst

Andra nyckelfunktioner kan också ingå i styrgruppen. Det är viktigt att cheferna i styrgruppen är väl insatta i det dagliga arbetet och i utvecklingen av den enskilda familjecentralen eller familjecentralsliknande verksamheten.

Styrgruppen eller chefer över styrgruppen ansvarar för att samverkansavtal skrivs och att alla parter undertecknar detta. Styrgruppen ansvarar för att tillsammans med de verksamma på familjecentralen eller familjecentralsliknande verksamheten ta fram mål för verksamheten samt uppföljning av målen. Styrgruppen ska leda och följa familjecentralens eller den familjecentralsliknande verksamhetens utveckling enligt de fastställda målen och riktlinjerna.

För att samverkan ska fungera tillfredsställande ska alla verksamheterna i familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten ha en gemensam verksamhetsplan som följs upp och utvärderas. Styrgruppen ansvarar för att verksamhetsplanen upprättas.

Styrgruppen behöver mötas regelbundet tillsammans med samordnaren för familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten. Mötesfrekvens regleras i det lokala avtalet.

11.2. Samordnare

Varje familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet ska ha en samordnare²⁷ som håller ihop verksamheten och är länken mellan arbetslaget och styrgruppen i båda riktningar. Samordnarrollen är inte

²⁷ Utöver samordnare kan även koordinatörer finnas i vissa kommuner.

Koordinatoruppdraget är vanligtvis bredare än samordnarrollen och kan till exempel omfatta ett helhetsansvar i ett geografiskt område kring utveckling av strukturer för samverkan och utveckling av familjecentrerat arbetssätt. Koordinatören kan i vissa fall även inneha rollen som samordnare.

knuten till en viss profession. Samordnaren utses av styrgruppen som också beslutar om samordnarens uppdrag och tjänstgöringsgrad.²⁸

Samordnarens uppdrag kan innehålla följande:

- Verka för att det gemensamma, vardagliga arbetet på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten fungerar
- Föra dialog med styrgruppen
- Främja samverkan och verksamhetens utveckling tillsammans med övriga i arbetsgruppen
- Stödja arbetet mot verksamhetens mål

Detta kan till exempel innebära att:

- Planera och leda samverkansmöten och verksamhetsmöten för familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten
- Delta på styrgruppsmöten
- Representera familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten utåt
- Ansvara för hemsida, informationsmaterial och sociala medier
- Ansvara för utifrån kommande studiebesök
- Ansvara och driva planering för gemensam fortbildning inom arbetslaget
- Sammanställa årlig verksamhetsberättelse
- Initiera utvecklingsarbeten på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten
- Vara ansvarig för introduktion av nyanställd personal på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.
- Organisera och fördela gemensamma arbetsuppgifter
- Ansvara för informationsflödet till samtliga medarbetare
- Bevaka och samordna gemensamma utbildningsfrågor
- Förfoga över familjecentralens eller den familjecentralsliknande verksamhetens gemensamma budget om sådan finns
- Upprätta årlig, gemensam verksamhetsplan med uppföljning och utvärdering på uppdrag av styrgruppen

²⁸ Om funktionen samordnare utses och hanteras på annat sätt avseende uppdrag och tjänstgöringsgrad ska det regleras i det lokala samverkansavtalet.

12. Lokal uppföljning

Uppföljning av familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten ska ske lokalt. Styrgruppen ansvarar för att tillsammans med de verksamma på familjecentralen eller familjecentralsliknande verksamheten ta fram mål för verksamheten samt uppföljning av målen. Alla verksamheter i familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten ska ha en gemensam verksamhetsplan som följs upp och utvärderas. Styrgruppen ansvarar för att det årligen upprättas en gemensam verksamhetsplan med uppföljning och utvärdering.²⁹

13. Sekretess

De verksamheter som samverkar inom familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten omfattas av olika sekretessbestämmelser. Grunden för de olika personalgruppernas tystnadsplikt är dock densamma. Allt utbyte av information ska ske enligt gällande lagstiftning och regleras i offentlighets- och sekretesslagen.³⁰

Uppgifter om en enskild får lämnas till en annan verksamhet inom familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten om den enskilde har lämnat sitt samtycke till överlämning av informationen. Detta eftersom ett samtycke kan häva sekretessen om den enskildes hälsotillstånd eller personliga förhållanden som annars gäller i de olika verksamheterna enligt offentlighet- och sekretesslagen.

Uppgifter om den enskilde kan även lämnas till en annan verksamhet (myndighet) om det aktualiseras en sekretessbrytande regel i det enskilda ärendet. Vissa sekretessbrytande regler kan aktualiseras om det finns anmälnings- och uppgiftsskyldighet enligt annan lag eller författning, exempelvis till socialtjänsten vid misstanke om att barn far illa eller riskerar att fara illa. Det finns även sekretessbrytande regler som möjliggör överlämning av information till polis om uppgifterna är nödvändiga för att utreda brott.

²⁹ På sikt föreslås att en länsgemensam modell för verksamhetsuppföljning och kvalitetssäkring tas fram. Se bilaga 4, Utvecklingsområden.

³⁰ Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), [Riksdagen](#).

14. Ekonomi

14.1. Gemensamma kostnader

Gemensamma kostnader utgörs av kostnader kopplade till gemensamma lokaler, samordnartjänsten samt kostnader kopplade till gemensamma insatser enligt verksamhetsplan.

Gemensamma lokaler definieras utifrån uppdrag och utgår från en miniminivå bestående av en toalett för personal, en toalett för besökare samt ett konferensrum och ett personalrum.

Till kostnader som är kopplade till gemensamma lokaler ingår bland annat hyra för gemensamma ytor, lokalvård, gemensamma möbler, lås och inbrottslarm, brandskyddsutrustning, utrymnings- och överfallslarm, IT, skrivare och liknande.

Alla basverksamheter som ingår i samverkan kring en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet ska dela lika på kostnaden för samordnaren. Det inkluderar samtliga kostnader kopplade till tjänsten, till exempel lön, kompetensutveckling och datautrustning. Den verksamhet där samordnaren anställs ersätts av övriga ingående verksamheter med respektive del av kostnaden.³¹

Gemensam finansiering av samordnaren gäller från och med att detta avtal träder i kraft både vid befintliga familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter samt vid etablering av nya.

Övriga gemensamma kostnader ska från och med att detta avtal träder i kraft delas lika mellan ingående basverksamheter vid etablering av nya familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter om inte annat överenskommes i det lokala samverkansavtalet.

14.2. Finansiering av respektive basverksamhet

De ingående parternas medverkan i en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet finansieras på olika sätt.

³¹ Regleras i det lokala samverkansavtalet.

Barnhälsovården får ersättning utifrån egen samlokalisering eller icke samlokalisering i enlighet med Krav- och kvalitetsbok Vårdval Vårdcentral.³²

Barnmorskemottagningen får ersättning i enlighet med vårdöverenskommelse mellan regional nämnd och styrelsen för Regionhälsan.

För kommunernas del skapas förutsättningar att ingå i en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet vid nyetablering genom avsättande av resurser. Därefter hanteras kommunernas finansiering genom ordinarie budgetprocess.

15. Lokala samverkansavtal

Det lokala samverkansavtalet bör bestå av två olika delar – ett samverkansavtal som hanterar verksamheterna och samverkan dem emellan samt ett nyttjanderättsavtal som hanterar lokaler och hyror.

Se bilaga 1 för mall av ett lokalt samverkansavtal och bilaga 2 för mall av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

Mallarna är förslag på hur respektive avtal kan utformas. I avtalen kan den lokala styrgruppen lägga till rubriker och innehåll utifrån behov. I nyttjanderättsavtalet kan även en del av punkterna redan ha reglerats i samverkansavtalet.

Ett lokalt samverkansavtal ska dock innehålla följande punkter:

- Avtalsparter och placering
- Avtalstid
- Avtalets utgångspunkter
- Syfte med avtalet
- Familjecentralens syfte och mål
- Parternas gemensamma ansvar
- Parternas enskilda ansvar
- Styrgrupp
- Samordnare
- Personalgrupp
- Sekretess och informationsöverföring

³² Krav- och kvalitetsbok Vårdval Vårdcentral, [Västra Götalandsregionen](#).

- Finansiering
- Ändring och tillägg i avtalet
- Tvist
- Underskrift

Referenser

Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga. Delbetänkande av utredningen om en sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34), [Regeringen](#).

En nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd (2018), [Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd](#).

Familjecentraler, [Rikshandboken barnhälsovård – för professionen](#).

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), [Riksdagen](#).

Krav- och kvalitetsbok Vårdval Vårdcentral, [Västra Götalandsregionen](#).

Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197), [Riksdagen](#).

Nationell vägledning Familjecentral. Samverkan för barns bästa (2021), [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), [Riksdagen](#).

Riktlinje – Gemensamma styrdokument som upprättas mellan kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen inom hälsa, vård och omsorg, [Vårdsamverkan Västra Götaland](#).

Skollag (2010:800), [Riksdagen](#).

Slutrapport regional översyn av familjecentraler (2016), [Acando](#).

Socialtjänstlagen (2001:453), [Riksdagen](#).

Utvärdering av samverkansorganiseringar för familjecentrerat arbetssätt i Göteborg (2020), [Arthur D Little](#).

Vad är en familjecentral, [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

Vad är folkhälsa, jämlik hälsa och folkhälsoarbete, [Folkhälsomyndigheten](#).

Bilagor

Se nedanstående sidor.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

Bilaga 1. Mall för lokalt samverkansavtal

Lokalt samverkansavtal

(vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal)

Familjecentralen / Familjecentralsliknande
verksamheten **skriv in namn på verksamheten**

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

1. Avtalsparter och placering

Namn på ingående barnavårdscentral (BVC), Västra Götalandsregionen (VGR), organisationsnummer 232100–0131 **eller** namn på företaget och deras organisationsnummer.

Namn på ingående barnmorskemottagning, Regionhälsan, Västra Götalandsregionen (VGR), organisationsnummer 232100–0131

Namn på ingående avdelning/enhet inom socialtjänst, förvaltning, kommunens namn och org.nr xxxxxx-xxxx.

Namn på ingående öppen förskola, förvaltning, kommunens namn och org.nr xxxxxx-xxxx.

Familjecentralen / den familjecentralsliknande verksamheten **xx** är lokaliserad på **här skrivs besöksadressen till verksamheten**.

Utifrån samverkansavtalet för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland betecknas verksamheten som en **familjecentral /familjecentralsliknande verksamhet**. Utåt mot befolkningen kallas verksamheten för familjecentralen **xx**. Nedan benämns verksamheten därför som familjecentral.

2. Avtalstid

Avtalet gäller under perioden **xxxx-xx-xx – xxxx-xx-xx** med möjlighet till **x** månaders förlängning. Förlängningen ska vara skriftlig och beslutad av samtliga avtalsparter.

Uppsägning av avtalet för upphörande eller omförhandling ska meddelas övriga parter skriftligen med **sex** månaders varsel.

Rekommendation: Avtalstiden bör vara minst 3 år men inte längre än 5 år. Minst tre år ger verksamheten ro att arbeta och implementera vad som står i avtalet. Om avtalstiden är mer än 5 år finns det en risk att avtalet blir inaktuellt och inte följer förändringar i omvärlden. Om det finns en gemensam lokal bör samverkansavtalet följa hyresavtalet om inte hyresavtalet/-en är längre än 5 år.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

3. Avtalets utgångspunkter

Följande styrdokument ligger till grund för avtalet:

- Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland (dnr xxxx).
- Eventuell avsiktsförklaring mellan **nämnd** och **kommun** (dnr xxxx).
- Fyll på med övriga eventuella styrdokument.

4. Syfte med avtalet

Syftet med avtalet är att säkra samverkan, skapa långsiktighet, kontinuitet och kvalitet i familjecentralens verksamhet samt familjecentralens roll i kommunområdets familjecentraliserade arbete. Detta avtal reglerar verksamhetens ledningsstruktur, innehåll, respektive parts ansvarsområde och finansiering av gemensamma resurser utöver lokaler. **Hänvisa till aktuellt avtal som reglerar verksamhetens lokalfrågor. Se och utgå från ”Mall nyttjanderättsavtal”.**

5. Familjecentralens uppdrag och mål

Familjecentralens övergripande uppdrag och mål

Se Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland, avsnitt 7.

Familjecentralens lokala mål och uppföljning

Styrgruppen ska tillsammans med de verksamma på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten upprätta uppföljningsbara mål. Alla verksamheter i familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten ska ha en gemensam verksamhetsplan som följs upp och utvärderas. Styrgruppen ansvarar för att det årligen upprättas en gemensam verksamhetsplan med uppföljning och utvärdering.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

6. Parternas gemensamma ansvar

Parterna ska tillsammans skapa en verksamhet som möter de behov som finns hos målgruppen och som motsvarar behovet i det geografiska området. Parterna ansvarar för att upprätta verksamhetsplan och uppföljningsbara mål samt att följa verksamhetens utveckling enligt de fastställda målen och riktlinjerna. Parterna har också ansvar för den gemensamma kompetensutvecklingen hos personalgruppen.

Parterna ansvarar även för att avsätta gemensam tid för personalgruppen att ha samverkansmöten. För samverkansmöten, där alla samverkansparter är representerade, avsätts **xx** timmar/månad. På dessa möten behandlas till exempel utvecklingsfrågor och samverkansaktiviteter. Lokalfrågor ska behandlas på tid då de som arbetar i lokalerna deltar.

7. Parternas enskilda ansvar

Varje avtalspart har ansvar för sin egen verksamhet och personal. Varje chef ansvarar för att familjecentralen blir en del av respektive avtalsparts ordinarie verksamhet. Varje avtalspart ansvarar för att respektive personal har:

- Utrymme för samverkan i sin tjänst
- Möjlighet till gemensam utbildning och kompetensutveckling
- Kunskap om familjecentrerat arbetssätt
- Kunskap kring rutiner för dokumentation och sekretess

8. Styrgrupp

Se Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland, avsnitt 11.1.

Anpassa utifrån lokala förutsättningar och överenskommelser.

9. Samordnare

Se Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland, avsnitt 11.2 och 14.1.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

Anpassa utifrån lokala förutsättningar och överenskommelser. Beskriv samordnaruppdragets omfattning (tjänstegrad) och uppdrag för samordnaren.

Gällande finansiering av samordnartjänsten, se avsnitt 15 i detta avtal.

10. Personalgrupp

Ange aktuell personal som bemannar familjecentralen.

11. Sekretess och informationsöverföring

Se Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland, avsnitt 13.

12. Systematiskt brandskyddsarbete

Styrgruppen ansvarar för att det upprättas samt bedrivs ett systematiskt brandskyddsarbete i de gemensamma lokalerna på familjecentralen, för de verksamheter som finns i lokalerna. Styrgruppen utser även SBA ombud som har ansvaret för att bedriva SBA ronder i dessa ytor, utför kontroller på brandlarmet samt genomför utrymningsövningar. Det ska även finnas en plan för utrymning i de gemensamma ytorna där avsökning av dessa ingår. Det ska finnas en gemensam återsamlingsplats för att underlätta kontakt vid en utrymning.

13. Hot och våld

Incidenter gällande hot och våld kan inträffa och en gemensam plan för detta tas fram utav berörda verksamheter.

14. Försäkring

Respektive verksamhet försäkrar sina inventarier. Den verksamhet som har störst andel av familjecentralens lokaler försäkrar även de inventarier som finns i de gemensamma ytorna.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

15. Finansiering

Lokaler

Hänvisa till aktuellt avtal som reglerar verksamhetens lokalfrågor. Se och utgå från "Mall nyttjanderättsavtal".

Personalkostnader

Respektive avtalspart står för personalkostnader avseende sin personal och för andra verksamhetsspecifika kostnader.

Samordnare

Kostnaden för samordnaren ska delas lika mellan de basverksamheter som ingår i samverkan kring familjecentralen. Se Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland, avsnitt 14.1.

Ange kostnad för samordnaren, anställande part och upplägg för ersättning från övriga ingående verksamheter.

16. Ändringar och tillägg i avtalet

Parterna är införstådda med att villkor och förutsättningar för den verksamhet som avtalet avser kan komma att förändras till följd av ny lagstiftning, beslut inom respektive huvudman eller annat. Skulle sådana förändringar uppkomma har parterna skyldighet att snarast informera övriga avtalsparter om detta.

Ändringar och tillägg till detta avtal skall för att vara gällande skriftligen godkännas av parterna.

17. Tvist

Tvist mellan parterna om tolkning eller tillämpning av detta avtal löses i samförstånd mellan parterna. Om tvist om tolkning eller tillämpning av avtalet inte kan lösas i samförstånd mellan parterna, lyftes frågan till respektive huvudman.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

18. Underskrift

Detta avtal är upprättat i **fyra** likalydande exemplar där parterna tagit var sitt original.

Datum och ort

För öppen förskola
**Ange förvaltning,
xx kommun**

Datum och ort

För mödrahälsovård
Västra Götalandsregionen

Namn

Titel

Namn

Titel

För **ange förvaltning för socialtjänst
xx kommun**

För **xx vårdcentral, BVC**
Västra Götalandsregionen

Namn

Titel

Namn

Titel

För **(tex bibliotek)**

För **(tex tandvården)**

Namn

Titel

Namn

Titel

Mall Nyttjanderättsavtal

Denna mall gäller för nyttjanderättsavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt nyttjanderättsavtal vid sidan av ett lokalt samverkansavtal.

Bilaga 2. Mall för lokalt nyttjanderättsavtal

Lokalt nyttjanderättsavtal

(vid sidan av ett lokalt samverkansavtal)

Familjecentralen / Familjecentralsliknande
verksamheten **skriv in namn på verksamheten**

Mall Nyttjanderättsavtal

Denna mall gäller för nyttjanderättsavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt nyttjanderättsavtal vid sidan av ett lokalt samverkansavtal.

OBS! Nyttjanderättsavtal har inga formkrav. Tänk på att detta endast är ett förslag på hur ett nyttjanderättsavtal kan utformas och att det eventuellt inte täcker alla punkter som kan vara aktuella för just er. En del av punkterna regleras eventuellt redan i samverkansavtalet. Ta bort och lägg till rubriker utefter vad ert behov är.

1. Avtalsparter och lokalisering

(1) **Y**, organisationsnummer (Upplåtaren) och

(2) **X**, organisationsnummer (Nyttjaren)

gemensamt benämnda som parterna.

Familjecentralen / familjecentralsliknande verksamheten **zz** är lokaliserad på adress **zz**.

2. Nyttjanderättens omfattning och ändamål

Y upplåter härmed nyttjanderätten avseende Familjecentralen **zz** på adressen **zz** till **X** på nedanstående villkor.

Nyttjanderätten enligt detta avtal omfattar... **till exempel lokaler, ytornas storlek, parternas andel, årlig kostnad i ett visst basårs prisnivå.**

3. Nyttjanderättsperiod, uppsägningstid och förlängningstid

Avtalet gäller fr.o.m. 20**xx-xx-xx** och tills vidare alt tom 20**xx-xx-xx**.

Avtalet kan sägas upp för att upphöra att gälla vid det månadsskifte som inträffar närmast efter **sex** månader från uppsägningen. Uppsägningen ska vara skriftlig.

Vid behov om förlängning av upplåtelsen ska....

4. Ersättning för upplåtelsen

Y ersätts med **zz** kronor per **månad/år/kvartal**.

Betalningsvillkor...

Mall Nyttjanderättsavtal

Denna mall gäller för nyttjanderättsavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt nyttjanderättsavtal vid sidan av ett lokalt samverkansavtal.

Ersättningen omfattar till exempel uppvärmning av lokalen, vatten, avlopp, ventilation och el, avfallshantering, trappstädning och snöröjning/sandning och som inte framgår av tidigare punkter.

5. Upplåtarens åtaganden

Upplåtaren ansvarar för att.....

6. Nyttjarens åtaganden

Nyttjaren ansvarar för att...

7. Överlåtelse av nyttjanderätten

Exempelvis: Detta avtal får inte överlåtas på annan utan **Y:s** samtycke. **X** får inte heller upplåta rättighet som helt eller delvis härrör från detta avtal utan **Y:s** samtycke.

8. Nedsättning av ersättningsbeloppet

Exempelvis: **X** har rätt till skälig nedsättning av ersättningsbeloppet när **Y** brister i sin underhållsskyldighet enligt detta avtal och gällande rätt.

Exempelvis: Om hinder eller men uppstår i nyttjanderätten och detta sker utan **X** vållande har **X** rätt till skälig nedsättning av ersättningsbeloppet och, om hindret är av så väsentlig art att det helt hindrar utförandet av **X** verksamhet, att säga upp avtalet till omedelbart upphörande. Om hindret har resulterat i ekonomisk skada för **X** äger **X** rätt att få denna skada ersatt.

Mall Nyttjanderättsavtal

Denna mall gäller för nyttjanderättsavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt nyttjanderättsavtal vid sidan av ett lokalt samverkansavtal.

9. Hävning av nyttjanderätten

Exempelvis: Part får häva avtalet om motparten inte fullgör sina åtaganden enligt avtalet och rättelse efter påminnelse inte sker utan dröjsmål och avtalsbrottet är av väsentlig betydelse.

10. Force Majeure

Exempelvis: Oförutsägbara händelser som omfattande arbetskonflikter, miljö- och naturkatastrofer samt allvarlig smittspridning eller annan omständighet som parterna inte råder över och som förhindrar en part från att fullfölja skyldigheter som följer av avtalet befriar sådan part från dessa skyldigheter.

11. Ändringar och tillägg till nyttjanderätten

Exempelvis: Ändringar och tillägg till avtalet ska vara skriftliga och undertecknas av båda parter för att vara giltiga.

12. Underskrift

Detta avtal har upprättats i **två** likalydande exemplar, varav parterna har tagit varsitt.

Ort, datum

Y

X

Bilaga 3. Barnmorskemottagningens uppdrag och åtagande

Utifrån att det finns en nationell brist på barnmorskor i Sverige i nuläget behöver barnmorskemottagningens åtagande och uppdrag kopplat till familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter anpassas och begränsas en tid framöver. Under avtalstiden gäller följande förutsättningar för barnmorskemottagningens deltagande i familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter:

- Barnmorskemottagningen prioriterar socioekonomiskt prioriterade områden med full samlokalisering och permanent barnmorskemottagning på plats.
- Inget krav på samlokalisering i övriga områden som inte är socioekonomiskt prioriterade, utan i dessa fall sker samverkan med övriga verksamheter genom lokala samverkansavtal för familjecentralsliknande verksamhet.
- Barnmorskemottagningen samverkar på individnivå (överlämningar, konsultation förebyggande socionom, SIP och så vidare) i den omfattning det behövs utifrån den gravida/det väntade barnets behov.
- Barnmorskemottagningen förlägger en träff per föräldrautbildning lokalt på plats på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten i samverkan med övriga basverksamheter på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.
- Barnmorskemottagningen deltar på samverkansmöten på generell nivå utifrån uppdrag. En barnmorska representerar vid möten, ca 6 timmar/termin. Vid behov av mer tid tas frågan via den lokala styrgruppen.
- Enhetschef från barnmorskemottagningen ingår i den lokala styrgruppen och deltar på dess möten.
- I de fall barnmorskemottagningen inte är samlokaliserad närvarar inte barnmorskan vid möten som berör lokaler, städ, sophantering och liknande.

- Barnmorskan närvarar inte vid planering och utförande av samverkande verksamheters aktiviteter såsom utflykter och liknande.
- Gemensam utbildning för medarbetare på familjecentralen planeras i styrgrupp och beslutas av chef för respektive verksamhet.

Bilaga 4. Utvecklingsområden

Vid framtagande av detta samverkansavtal har ett antal framtida utvecklingsområden identifierats. Utvecklingsområdena har framkommit utifrån de underlag³³ och dialoger som fungerat som utgångspunkt för arbetet samt utifrån inkomna svar under remissrundan.

Utvecklingsområdena faller inte inom ramen för framtagandet av detta samverkansavtal och är så pass omfattande att de kräver egna processer.

- En länsgemensam styrgrupp med ansvar kring barn och unga-frågor behöver tillskapas för att bland annat omhänderta utpekade och kommande utvecklingsfrågor i samverkan kring familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter.
- En länsgemensam modell för verksamhetsuppföljning och kvalitetssäkring behöver tas fram.
- Länsgemensamma utbildningsinsatser för de som arbetar på och med familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter behöver tas fram. Kunskap om familjecentrerat arbetssätt behöver också säkerställas hos både personal och styrgrupper.
- Förutsättningarna för att utöka åldersspannet för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter till och med 12 år alternativt 17 år behöver utredas. Det finns också ett behov i samband med detta att utreda förutsättningarna för att utveckla samverkan med ungdomsmottagningarna med målsättningen att få till stånd en mer stödjande helhet, utan glapp för barn och unga. Utifrån samma resonemang bör också utredas om samarbetet med tandvården ska vidareutvecklas länsövergripande i verksamheterna.
- Arbeta för en gemensam verksamhetsutveckling som till exempel kan innefatta tillvägagångssätt att nå familjer i behov av stöd, speciellt i utsatta områden.

³³ Se stycke 5, Lagstiftning, styrande och stödjande dokument. Utgångspunkt för utvecklingsområdena har främst varit *Slutrapport regional översyn av familjecentraler* (2016), [Acando](#) och *Utvärdering av samverkansorganiseringar för familjecentrerat arbetssätt i Göteborg* (2020), [Arthur D Little](#).

- Ett vägledande dokument avseende familjecentralers och familjecentralsliknande verksamheters lokaler behöver tas fram.
- En rutin för tillvägagångssätt vid nyetablering behöver tas fram. Rutinen bör inkludera behovs- och resurskartläggning inför beslut om nyetablering.
- En långsiktig och övergripande utvecklingsplan för hela länet kring behov och lokalisering av familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter behöver tas fram. Syftet med planen är att kunna prioritera och täcka behov för att genom det säkerställa mer jämlik vård, stöd och omsorg.
- Socioekonomiskt prioriterade områden behöver definieras i ett länsgemensamt dokument. Här behöver man tydligt beskriva, i en länsgemensam kontext, vilka områden som avses.

Mötestider 2024

Förslag till beslut

Direktionen beslutar att godkänna förslaget på mötesdatum för 2024.

Sammanfattning

Förslag på mötesdatum som ligger till grund för årshjul 2024 har tagits fram.

Förslaget bygger på samma princip som tidigare år med intervall och hänsyn till SKR:s beredning och helgdagar. Noterbart är att direktionsmötet i mars ligger på skärtorsdagen. Direktionsmötet i oktober ligger på höstlovet, samt att arbetsutskottet i november krockar med SKRs beredningsmöte

Arbetsutskottet: 8/2, 7/3, 11/4, 16/5, 5/9, 10/10, 14/11

Direktionen: 29/2, 28/3, 2/5, 13/6, 26/9, 31/10, 5/12

Bakgrund

Enligt årshjul skall mötesdatum för nästa år beslutas på direktionen i september

Beskrivning av ärendet

Ett förslag på mötesdatum för 2024 som ligger till grund för förbundets årshjul har tagits fram.

Förslaget bygger på samma princip som tidigare år med intervall och hänsyn till SKR:s styrelse och helgdagar. Noterbart är att direktionsmötet i mars ligger på skärtorsdagen. Direktionsmötet i oktober ligger på höstlovet, samt att arbetsutskottet i november krockar med SKRs beredningsmöte

Arbetsutskottet: 8/2, 7/3, 11/4, 16/5, 5/9, 10/10, 14/11

Direktionen: 29/2, 28/3, 2/5, 13/6, 26/9, 31/10, 5/12

Ansvariga tjänstepersoner

Martin Palm, Chef för verksamhetsstöd

Martin Palm

Chef för verksamhetsstöd

Fyrbodals kommunalförbund

Ersättning revisor

Förslag till beslut

Direktionen beslutar att godkänna ersättningen för revisor Pia Axelsson enligt underlag från Försäkringskassan under perioden 2024-2027. Underlaget skall uppdateras årligen.

Sammanfattning

Kommunalförbundet använder sig av Uddevalla kommunsreglemente för ersättningar för förtroendevalda. Enligt detta skall ” förtroendevald, som enligt inkomstskattelagen är att betrakta som näringsidkare, och som inte kan styrka förlorad inkomst är ersättningen enligt Bilaga 1, Nivå D.”

För näringsidkare som yrkar högre timersättning skall kunna vidimera förlorade inkomst. Beslutas av personalutskottet. Kommunalförbundet saknar personalutskott utan beslut för fattas i direktionen. Revisor Pia Axelsson som representerar Dals-Ed yrkar på högre timersättning än Nivå D. Dals-Eds kommun går efter Försäkringskassans fastställda årsinkomst. Detta motsvarar en månadslön på 51 009 kr/månad.

Bakgrund

Kommunalförbundet använder sig av Uddevalla kommunsreglemente för ersättningar för förtroendevalda. Enligt detta skall ” förtroendevald, som enligt inkomstskattelagen är att betrakta som näringsidkare, och som inte kan styrka förlorad inkomst är ersättningen enligt Bilaga 1, Nivå D.”

För näringsidkare som yrkar högre timersättning skall kunna vidimera förlorade inkomst. Beslutas av personalutskottet. Kommunalförbundet saknar personalutskott utan beslut för fattas i direktionen.

Beskrivning av ärendet

Revisor Pia Axelsson som representerar Dals-Ed yrkar på högre timersättning än Nivå D.

Dals-Eds kommun går efter Försäkringskassans fastställda årsinkomst. Detta motsvarar en månadslön på 51 009 kr/månad.

Bedömning och synpunkter

Kansliets bedömning är att förbundet skall följa samma princip här som den medlemskommun som revisorn representerar.

Finansiering

Ersättningen till revisor finansieras av budgeten för revision.

Ansvariga tjänstepersoner

Martin Palm, Chef för verksamhetsstöd

Martin Palm

Chef för verksamhetsstöd

Fyrbodals kommunalförbund

RIKTLINJER FÖR EKONOMISK ERSÄTTNING TILL FÖRTROENDEVALDA

Innehåll

RIKTLINJER FÖR EKONOMISK ERSÄTTNING TILL FÖRTROENDEVALDA	1
ALLMÄNNA BESTÄMMELSER	2
ERSÄTTNINGSBERÄTTIGADE SAMMANTRÄDEN	2
Ersättningsberättigade sammanträden.....	2
Övriga ersättningsberättigade möten.....	3
ERSÄTTNING FÖR DELTAGANDE I MÖTEN ENLIGT § 2 a.....	4
ERSÄTTNING FÖR DELTAGANDE I MÖTEN ENLIGT § 2b.	4
SÄRSKILDA ARBETSFÖRHÅLLANDEN.....	5
ÅRSARVODE	6
ERSÄTTNING FÖR KOSTNADER.....	6
Resekostnader.....	6
Barntillsynskostnader	6
Ersättning för kostnader för vård och tillsyn av person med funktionsnedsättning eller svårt sjuk.....	7
Ersättning för funktionsnedsatt förtroendevalds särskilda kostnader	7
Övriga kostnader	7
TOLKNING OCH TILLÄMPNING AV BESTÄMMELSERNA	8
UTBETALNING.....	8
EKONOMISK ERSÄTTNING TILL FÖRTROENDEVALDA MED UPPDRAG 30 PROCENT ELLER MER.....	8
Ekonomisk ersättning till gruppleddare	9
Ekonomisk ersättning till kommunalråd	9
OMSTÄLLNINGERSÄTTNING FÖR FÖRTROENDEVALD	10
SAMORDNING.....	10
Uppräkning av arvodesnivåerna.....	10

Dokumenttyp:	Riktlinjer
Dnr:	2020/00613
Antagen av:	Kommunfullmäktige
Antagen:	2014-06-11 § 118
Dokumentansvarig:	Lönechef, kommunledningskontoret
Senast reviderad:	Kommunfullmäktige 2021-10-13 § 206

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

§ 1

Ersättningar till förtroendevalda i kommunala organ utgår i enlighet med dessa bestämmelser.

Ersättning kan även utgå för andra av uppdraget föranledda kostnader.

Ersättningsberättigade sammanträden eller andra aktiviteter skall vara beslutade av det organ den förtroendevalde tillhör. Ordföranden kan också fatta beslut om nämnden/styrelsen delegerat detta till denne.

Ersättningar till förtroendevalda i kommunala organ betalas ut enligt dessa riktlinjer i form av årsarvoden, timarvoden, förlorad arbetsinkomst samt reseersättning. Riktlinjerna baseras på kommunallagens regelverk. Arvodet baseras på inkomstbasbeloppet som följer inkomsternas utveckling i Sverige.

§ 1a

För förtroendevalda som har uppdrag med en sammanlagd omfattning som är minst 30 % gäller inte §§ 2–4. De ekonomiska ersättningarna för dessa regleras i § 14.

För förtroendevalda kommunalråd tillämpas inte bestämmelser i §§ 2–4. De ekonomiska ersättningarna för dessa regleras i § 15.

ERSÄTTNINGSBERÄTTIGADE SAMMANTRÄDEN

§ 2

Ledamöter och ersättare har rätt till ersättning då de fullgör uppdrag enligt §§ 2a-2b.

Andra förtroendevalda som medgetts närvarorätt har rätt till ersättning då de fullgör uppdrag enligt §§ 2a-2b.

Ersättningsberättigade sammanträden

§ 2 a

Ersättning utgår för sammanträde med:

- Kommunfullmäktige
- Fullmäktigeberedning
- Kommunstyrelsen och övriga nämnder
- Nämndberedningar
- Nämndutskott

- Presidiemöte i fullmäktige, styrelse, nämnd eller utskott
 - Projektgrupper
 - Revisorerna
- Samt
- Utredningskommittéer
 - Arbetsgrupper som har beslutats av kommunfullmäktige, nämnd eller styrelse
 - Fullgörande av granskningsuppdrag inom ramen för ett revisionsuppdrag
 - Protokollsjustering, då tid och plats har beslutats
 - Sammankomst med kommunala samrådsorgan som är beslutade av kommunfullmäktige, nämnd eller styrelse.
 - Överläggning med utomstående myndighet som är beslutade av kommunfullmäktige, nämnd eller styrelse.
 - Övriga sammankomster som den förtroendevalde har kallats till och som ingår i den förtroendevaldes uppdrag.

Övriga ersättningsberättigade möten

§ 2 b

Konferenser, studiebesök, studieresor, kurser, informationsmöten eller liknande som rör kommunala angelägenheter och som har ett direkt samband med det kommunala förtroendeuppdraget och som den förtroendevalde själv ansöker att få delta i (kommunens resereglemente tillämpas vad gäller ev. reseersättning och traktamente).

Praktik med anknytning till det eller de organ den förtroendevalde tillhör och maximeras till totalt 5 kalenderdagar/år och person. För ledamot i kommunstyrelse gäller praktiken inom all kommunal verksamhet. Närvaron intygas av arbetsledningen på den eller de enheter som praktiken sker på, alternativt av nämndens ordförande (reseersättning enligt § 7 gäller inte för praktik).

Anmärkning: Berättigande till ersättning skall vara beslutat av det organ den förtroendevalde tillhör. (se § 1)

Nämnd eller styrelse kan delegera till ordföranden att besluta om deltagande i sådanasammankomster. Detta dokumenteras i delegationslista.

Gruppmöten avser möten inför ordinarie kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, nämnd eller utskott/beredning. De förtroendevalda som har förlorat arbetsinkomst har rätt till ersättning för deltagande i grupp möten, oavsett om det är grupp möte på dag- eller kvällstid. Den förtroendevalde kan uppmanas vidimera eventuellt löneavdrag.

ERSÄTTNING FÖR DELTAGANDE I MÖTEN ENLIGT § 2 a**§ 3**

Ersättning för påbörjad halvtimme, på möten som infaller mellan 08.00 och 17.00, utges enligt Bilaga 1, Nivåtabell, Kolumn 3. Ersättningen innehåller rörligt arvode, förlorad inkomst och semesterersättning. Pensionspremie avsätts till pension. Utanför denna tid gäller enligt Kolumn 2.

Anmärkning: Särskilda arbetsförhållanden regleras i § 5.

Inför varje mandatperiod skall förtroendevald, som förlorar inkomst, lämna intyg från ordinarie arbetsgivare på sin månadsinkomst. Förtroendevald inplaceras i tabellenligt bilaga som anger timersättning. Vid förändrad inkomst som påverkar ersättningsnivån skall förtroendevald redovisa och vidimera detta.

Förlorad inkomst kan också innebära arbetslöshetsersättning, sjukpeng, föräldrapeng, uttagen semester, komplement eller liknande.

Då den förtroendevalde har arbetslöshetsersättning, sjukpenning eller föräldrapenning utgår timersättning i den nivå som den förtroendevalde går miste om p.g.a. sitt uppdrag. Begärd nivå styrks med intyg eller motsvarande från ansvarigkassa.

Försäkringskassans godkännande av fullgörande av uppdrag under pågåendesjukskrivning ansvarar den förtroendevalde.

För förtroendevald, som enligt inkomstskattelagen är att betrakta som näringsidkare, och som inte kan styrka förlorad inkomst är ersättningen enligt Bilaga 1, Nivå D. (Detta justeras i takt med timarvodeshöjningarna)

För näringsidkare som yrkar högre timersättning skall kunna vidimera förlorade inkomst. Beslutas av personalutskottet.

Saknas intyg kommer ledamotens ersättning att sättas i Nivå A, enligt Bilaga 1, Nivåtabell

ERSÄTTNING FÖR DELTAGANDE I MÖTEN ENLIGT § 2b.**§ 4**

Ersättning utgår för varje påbörjad halvtimme som utges enligt Bilaga 1, Nivåtabell, Kolumn 1. Ersättningen innehåller förlorad inkomst och semesterersättning. Pensionspremien avsätts till pension.

Anmärkningen under § 3 gäller även denna paragraf.

Anmärkning: Berättigande till ersättning skall vara beslutat av det organ den förtroendevalde tillhör. (se § 1)

Nämnd eller styrelse kan delegera till ordföranden att besluta om deltagande i sådanasammankomster.

Deltagande i gruppmöte inför kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, nämnd eller utskott/beredning intygas av gruppordföranden

SÄRSKILDA ARBETSFÖRHÅLLANDEN

§ 5

Rätten till ersättning enligt § 3-§ 4 omfattar nödvändig ledighet för förtroendevaldamed speciella arbetstider eller särskilda arbetsförhållanden i övrigt när det inte kan anses skäligt att de förtroendevalda fullgör sina ordinarie arbetsuppgifter i direkt anslutning till sammanträdet eller motsvarande.

Rätten till ersättning enligt § 3-§ 4 omfattar tid för resa till och från sammanträdet eller motsvarande och tid för praktiska förberedelser i anslutning till sammanträdet eller motsvarande.

Anmärkning: Tidsomfattningen på den begärda ersättningen skall överensstämmed tiden för sammanträdet eller aktiviteten. Dock accepteras 60 minuter i början och slutet på mötet som svarar mot ställtid inklusive restid.

För förtroendevald som har längre restid skall detta kunna styrkas

För den förtroendevalde som har sådant arbete att deras ordinarie arbetsgivare inteaccepterar att de är lediga delar av en dag utan att de måste begära ledigt för hela dagen ersätts den förlorade arbetsinkomsten fullt ut. Detta skall då framgå av intygfrån den förtroendevaldes arbetsgivare.

Om sammanträden/sammankomster ställs in och avtal slutits med vikarie på den förtroendevaldes arbetsplats, och medför att den ordinarie arbetsgivaren inte kan låta den förtroendevalde gå tillbaka i tjänst, skall den förtroendevalde ersättas för förlorad arbetsförtjänst

Den förtroendevalde anmäler detta till respektive nämndsekreterare inför varjemandatperiod samt om förändringar om ovanstående sker.

ÅRSARVODE

§ 6

Förtroendevalda som fullgör sina uppdrag har rätt till årsarvode med belopp enligt Bilaga 2, Beloppsbilaga fasta arvoden. I det fasta arvodet ingår t.ex. ersättning för inläsning.

Då förtroendevald i nämnd/styrelser inte fullgör (undantagen semester) sitt uppdrag under en sammanhängande tid nio veckor har personalutskottet rätt att pröva rätten till fast arvode. Personalutskottet har rätt att pröva årsarvodena, om uppdraget inte fullgörs.

Anmärkning: årsarvode ersätts med 1/12 varje månad och utbetalas vid sammatidpunkt som de kommunalanställdas löner någon av de fem sista dagarna i månaden.

ERSÄTTNING FÖR KOSTNADER

Resekostnader

§ 7

Kostnader för resor från bostaden till och från sammanträden eller motsvarande enligt § 2 punkterna A och B i tillämpliga delar, ersätts enligt Bilaga 2, Beloppsbilaga fasta arvoden. (Gäller inte deltagande i praktik.)

Resor kortare än 5 km enkel resa ersätts ej.

Övriga resor i uppdraget ersätts enligt kommunens resereglemente.

Anmärkning: Den förtroendevalde meddelar respektive nämndsekreterare detta inför varje mandatperiod samt om förändringar sker

Eventuella parkeringsböter samt andra kostnader som kan uppkomma genomförarens åsidosättande av lagar och förordningar ersätts ej.

Barntillsynskostnader

§ 8

Ersättning betalas för kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträden eller motsvarande, enligt § 2, för vård och tillsyn av barn som vårdas iden förtroendevaldes familj och som under kalenderåret inte hunnit fylla 13 år.

Om särskilda skäl föreligger, kan ersättning utges även för äldre barn. Ersättning betalas dock med högst belopp enligt Bilaga 2, Beloppsbilaga

fasta arvoden Ersättning betalas inte för tillsyn, som utförs av egen familjemedlem eller av annan närstående och ej heller för tid då barnet vistas i den kommunala barnomsorgen eller motsvarande.

Anmärkning: Som närstående räknas make/maka, hemmavarande syskon eller annan person som den förtroendevalde sammanbor med.

Ersättning för kostnader för vård och tillsyn av person med funktionsnedsättning eller svårt sjuk

§ 9

Ersättning betalas för kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträden eller motsvarande för vård och tillsyn av funktionsnedsatt eller svårt sjuk person som vistas i den förtroendevaldes bostad. Ersättning betalas enligt särskilt beslut av Personalutskottet. Ersättning betalas inte för tillsyn, som utförs av egen familjemedlem eller av annan närstående.

Anmärkning: Som närstående räknas: Make/maka, hemmavarande syskon eller annan person som den förtroendevalde sammanbor med.

Ersättning för funktionsnedsatt förtroendevalds särskilda kostnader

§ 10

Ersättning betalas för funktionsnedsatt förtroendevald för de särskilda kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträden eller motsvarande och som inte ersätts på annat sätt.

Häri ingår kostnader för t.ex. resor, ledsagare, tolk, hjälp med inläsning och uppläsning av handlingar och liknande. Ersättning betalas enligt särskilt beslut av Personalutskottet.

Övriga kostnader

§ 11

För andra kostnader än som avses i §§ 8–10 betalas ersättning, om den förtroendevalde kan visa att särskilda skäl föreligger för dessa kostnader.

Ersättning utgår inte om den förtroendevalde haft rimliga möjligheter att genom omDispositionering av arbete eller på annat sätt kunnat förhindra att kostnaderna uppkom.

Ersättning utbetalas enligt särskilt beslut i Personalutskottet.

TOLKNING OCH TILLÄMPNING AV BESTÄMMELSERNA

§ 12

Frågor om tolkning och tillämpning av dessa bestämmelser avgörs av Personalutskottet.

Personalutskottet äger besluta om justering av arvodes- eller ersättningsbeloppen dådet är skäligt med hänsyn till uppdragets art och omfattning.

UTBETALNING

§ 13

Årsarvoden betalas ut med en tolfedel per månad.

Övriga ekonomiska förmåner betalas ut månadsvis i efterskott.

Yrkande om ersättning för förlorad inkomst (§§3–4) eller andra ersättningar enligt dessa bestämmelser (§ 5, §§8–11) skall framställas snarast, dock senast inom 4 månader från sammanträdesdagen eller motsvarande till vilken förlusten hänför sig. Utöver detta finns det alltid möjlighet att vända sig till personalutskottet för att få ersättning för förlorad arbetsinkomst som inte erhållits utifrån denna regel.

EKONOMISK ERSÄTTNING TILL FÖRTROENDEVALDA MEDUPPDRAG 30 PROCENT ELLER MER

§ 14

För förtroendevalda med uppdrag som sammantaget är minst 30 procent utgår ersättning enligt Bilaga 2, Beloppsbilaga fasta arvoden. Dessa har dock rätt till timarvode för deltagande i kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag och förslag ska skickas till den förtroendevalde innan beslut fattas i personalutskottet (PU). Den förtroendevalde ska därvid erbjudas möjlighet att yttra sig över förslaget.

Förtroendevald som inte uppnår 30 % enligt bilaga 2 kan ändå ansöka om fastarvode hos personalutskottet.

Förtroendevald som har andra uppdrag utöver de som återfinns i bilaga 2 kan ansöka om att personalutskottet ska besluta om den totala omfattningen av uppdragen.

Pensionsförmån kommer att avsättas enligt de pensionsbestämmelser som är antagna i kommunen.

Vid sjukfrånvaro gäller motsvarande sjuklönelagens bestämmelser samt motsvarande bestämmelser i kollektivavtalet Allmänna Bestämmelser, AB. Vid vård av barn tillämpas motsvarande bestämmelser i

föräldraledighetslagen varvid arvodet från kommunen upphör under samma tidsperiod.

Vid övrig frånvaro från uppdrag skall detta meddelas kommunstyrelsens ordförande eller någon av 1:e/2:e vice ordföranden. Finns inga särskilda skäl skall personalutskottet besluta om avdrag. Vid beslut om avdraget sker detta med en timme för varje frånvarotimme.

Med särskilda skäl menas exempelvis att två uppdrag äger rum vid samma tidpunkt.

Semesterlagens och arbetstidslagens bestämmelser gäller inte. Den förtroendevaldekan dock ta ut ledighet i motsvarande omfattning efter samråd med kommunstyrelsens ordförande.

Kommunstyrelsens ordförande har rätt att delegera beslut. Vid delegation skall delegaten återrapportera till kommunstyrelsens ordförande.

Ekonomisk ersättning till gruppledare

Med gruppledare avses den av respektive parti utsedd förtroendevald inom sin respektive fullmäktigegrupp, som meddelats fullmäktige som gruppledare. Kommunfullmäktige fastställer uppdraget.

Arvode till gruppledare är fastställt utifrån en samlad bedömning av uppdragets tidsåtgång och inkluderar ersättning för det arbete som är förenat med uppdraget.

Ekonomisk ersättning till kommunalråd

§ 15

För kommunalråd utgår ersättning enligt Bilaga 2, Beloppsbilaga fasta arvoden, Dessa har dock rätt till timarvode för deltagande i kommunfullmäktige.

För kommunalråd kommer pensionsförmån att avsättas enligt de pensionsbestämmelser som är antagna i kommunen.

Vid sjukfrånvaro gäller motsvarande sjuklönelagens bestämmelser samt motsvarande bestämmelser i kollektivavtalet Allmänna Bestämmelser, AB.

Vid vård av barn tillämpas motsvarande bestämmelser i föräldraledighetslagen varvid arvodet från kommunen upphör under samma tidsperiod.

Vid övrig frånvaro från uppdrag ska detta meddelas kommunstyrelsens ordförande eller någon av 1:e/2:e v. ordförandena. Finns inga särskilda skäl skall personalutskottet besluta om avdrag. Vid beslut om avdraget sker detta med en timme för varje frånvarotimme.

Med särskilda skäl menas exempelvis att två uppdrag äger rum vid samma tidpunkt.

Semesterlagens och arbetstidslagens bestämmelser gäller inte. Den förtroendevaldekan dock ta ut ledighet i motsvarande omfattning efter samråd med kommunstyrelsens ordförande.

Kommunstyrelsens ordförande har rätt att delegera beslut. Vid delegation skalldelegaten återrapportera till kommunstyrelsens ordförande.

OMSTÄLLNINGERSÄTTNING FÖR FÖRTROENDEVALD

§ 16

Omställningsersättningen för förtroendevalda ersätts av omställningsstöd enligt Bestämmelser om omställningsstöd och pension till förtroendevalda, OPF -KL, med tillämpningsanvisningar.

SAMORDNING

§ 17

Förtroendevald, som har uppdrag i nämnder/styrelser, kommunala bolag eller stiftelser, har rätt till ersättning upp till arvodesnivå, heltid, enligt Bilaga 2, Beloppsbilaga fasta arvoden
Heltidsarvoderade har ej rätt till ytterligare arvode för uppdrag inom kommunens verksamhet enligt ovan.

Om den förtroendevalde kan styrka högre inkomst än vad som framkommer enligt bilaga 2 skall detta beredas av personalutskottet och beslutas i kommunstyrelsen.

Uppräkning av arvodesnivåerna

§ 18

Timarvodet och grundarvodet för beräkning av årsarvodena för de förtroendevaldauppräknas årligen i takt med inkomstbasbeloppet.

Antagna av kommunfullmäktige 2014-06-11 § 118, reviderad 2021-10-13 § 206

1 (2)

Bilaga 1, Nivåtabell

					Kolumn 1	Kolumn 2	Kolumn 3	
Nivå	Månadslön	Timlön	Semester	Pension*	Förlorad inkomst	Sammanträdesarv.**	Total rörlig timarvode	Anmärkning
A	5000	30,30	3,64	1,53	34	163	197	Personer utan inkomst
B	10000	60,61	7,27	3,05	68	163	231	
C	15000	90,91	10,91	4,58	102	163	265	Näringsidkare utan intyg
D	20000	121,21	14,55	6,11	136	163	299	
E	25000	151,52	18,18	7,64	170	163	333	
F	30000	181,82	21,82	9,16	204	163	367	
G	35000	212,12	25,45	10,69	238	163	401	
H	40000	242,42	29,09	12,22	272	163	435	
I	45000	272,73	32,73	13,75	305	163	468	
J	50000	303,03	36,36	15,27	339	163	502	
K	55000	333,33	40,00	16,80	373	163	536	
L	60000	363,64	43,64	18,33	407	163	570	
M ⁱ	68200	413,33	49,60	20,83	463	163	626	

Förlorad inkomst beräknas enligt: Timlön räknas på månadslön/165 Semester räknas timlön gånger 12%. Pension räknas timlön plus sem 4,5%(*avsätts till pension sedan 2019)

Sammanträdesarvode: ** uppdateras årligen enligt inkomstbasbelopp. Totalt rörligt timarvode beräknas enligt: Förlorad inkomst plus sammanträdesarvode. Totalt rörligt timarvode beräknas enligt: Förlorad inkomst plus sammanträdesarvode

2 (2)
Dnr:

§ 2B ex: nämnd, gruppmöte utbildning kurs/konferensinställ tid tjänstledighet krav.

§ 2Aex: möte utanför 8-17KF tim för alla.

§ 2A ex: förlagd tid kl. 8-17 för: nämndsmöte (utskott, beredning, kommitté, styrelse) presidieberedning, möte med kallelse.

ⁱ inkomstbasbelopp (max ers) uppdateras årligen

BILAGA 2: FASTA ARVODEN, BELOPPSBILAGA

Antagna av kommunfullmäktige 2014-06-11 § 118, senast reviderade
2021-10-13 § 206

Månadsarvodet beräknas på inkomstbasbeloppet multiplicerat med 82%, för att multipliceras med faktor för respektive uppdrag.

	§ 6 *	§ 14**
KOMMUNFULLMÄKTIGE		
Ordförande		25,00%
1:e vice ordförande		10,00%
2:e vice ordförande		10,00%
Ledamot/ersättare		2,50%
GRUPPLEDARE		17,50%
KOMMUNENS REVISORER		
Ordförande	8,00%	
Vice ordförande	4,00%	
Ledamot/ersättare	2,00%	
KOMMUNSTYRELSE /KOMMUNALRÅD		
Ordförande, tillika 1,0 kommunalråd (heltid)		130,00%
1:a, 2:a vice ordförande (heltid)		110,00%
Övriga kommunalråd (heltid)		100,00%
Ledamot/ersättare	4,20%	12,60%
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMND		
Ordförande		65,00%
Vice ordförande		45,00%
Ledamot/ersättare	1,45%	11,45%
KULTUR OCH FRITIDSNÄMND		
Ordförande		50,00%
Vice ordförande		30,00%
Ledamot/ersättare	1,30%	11,30%
BARN OCH UTBILDNINGSNÄMND		
Ordförande		65,00%
Vice ordförande		45,00%
Ledamot/ersättare	1,45%	11,45%
SOCIALNÄMND		
Ordförande		75,00%
Vice ordförande		55,00%

Ledamot/ersättare	1,60%	11,60%
VALNÄMND		
Ordförande valår	3,00%	6,00%
Vice ordförande valår	2,25%	5,00%
Ledamot/ersättare valår	0,00%	0,00%
Ordförande icke valår	0,50%	
Vice ordförande icke valår	0,25%	
Ledamot/ersättare icke valår	0,00%	
	§ 6 *	§ 14**
ÖVERFÖRMYNDARE		
Överförmyndare	19,00%	
Ersättare för överförmyndare	4,00%	
<i>Hälsopolitiska rådet och kommunstyrelsens utskott</i>		
Ordförande	1,50%	6,50%
Vice ordförande	1,00%	3,50%
Ledamot/ersättare	0,50%	3,00%
<i>Arbetsmarknads- och integrationsutskottet</i>		
Ordförande	1,50%	11,50%
Vice ordförande	1,00%	8,50%
Ledamot/ersättare	0,50%	3,00%
<i>Rådet för äldre och Rådet för personer med funktionsnedsättning (ordf SN)</i>		
Ledamot		2,50%
<i>Kommitté ex Vänortskommitté (inkl. Vänortsstyrelsen)</i>		
Ordförande	1,00%	5,00%
Vice ordförande	0,50%	4,50%
Ledamot/ersättare	0,00%	0,00%
<i>Demokratiberedningen</i>		
Ordförande	1,50%	7,50%
Vice ordförande	1,00%	6,50%
Ledamot/ersättare	0,50%	3,00%

Sammanställning över arvode till bolag samt kommunalförbundet Mitt Bohuslän

Antagen av kommunfullmäktige 2015-04-08, senast reviderad 2021-10-13 § 206

§ 6	Mitt Bohuslän	Uddevalla Vatten	Västvatten
Ordförande	8,33 %	8,33 %	8,33 %
Vice ordf. arvode faktor	4,17 %	4,17 %	4,17 %
Ledamöter arvode faktor	2,08 %	2,08 %	2,08 %
Ersättare faktor	2,08 %	2,08 %	2,08 %
Mötesarvode kr/tim. *	163 kr	163	163
Övrigt	Ersättning för förlorad arbetsinkomst utges	Ersättning för förlorad arbetsinkomst utges	Ersättning för förlorad arbetsinkomst utges
Revisor	2,08 %	2,08%	2,08%

Månadsarvodet beräknas på inkomstbasbeloppet multiplicerat med 82 %, för att multipliceras med faktor för respektive uppdrag.

* Mötesarvode uppräknas årligen i takt med inkomstbasbelopp. För 2021 gäller 163 kr/timme.

1 (1)

Sammanställning över arvode till bolag

Antagna av kommunfullmäktige 2014-09-10 § 152, senast reviderade 2021-10-13 § 206

§ 6	Uddevalla Turisttrafik	Uddevalla Utvecklings AB	Ljungkilehem	Uddevalla Energi	Uddevalla Hamn	Uddevallahem	Uddevalla Omnibus
Ordförande	2,5 %	0	2,5 %	16,67 %	8,33 %	16,67 %	8,33 %
Vice ordförande	2,0 %	0	2,0 %	8,33 %	4,17 %	8,33 %	4,17 %
Ledamot	0,83 %	2,08 %	0,83 %	2,08 %	2,08 %	2,08 %	2,08 %
Ersättare	0,83 %	2,08 %	0,83 %	2,08 %	2,08 %	2,08 %	2,08 %
Mötesarvode kr per timme	163	163	163	163	163	163	163
Övrigt	Ersättning för förlorad arbetsinkomst utges	Ersättning för förlorad arbetsinkomst utges	Ersättning för förlorad arbetsinkomst utges	Ersättning för förlorad arbetsinkomst utges	Ersättning för förlorad arbetsinkomst utges	Ersättning för förlorad arbetsinkomst utges	Ersättning för förlorad arbetsinkomst utges
Lekmanna revisor	0,33 %	2,08 %	0,33 %	2,08 %	2,08 %	2,08 %	2,08 %

Månadsarvodet beräknas på inkomstbasbeloppet multiplicerat med 82%, för att multipliceras med faktor för respektive uppdrag.

Mötesarvode 140 kr/tim. gäller för 2015* och uppräknas årligen i takt med inkomstbasbelopp.

Deltagande i gemensam upphandling av e-arkiv

Förslag till beslut

Förbundsdirectionen beslutar att förbundet deltar i en gemensam upphandling av e-arkiv och beslutar enligt nedanstående punkter för att svara på utskick.

1. att delta som part i upphandling av e-arkiv, enligt rekommendationerna i detta beslutsunderlag.
2. att aktivt delta i etablerandet av en ny central organisation och upprättandet av ett nytt samverkansavtal.
3. att ha för avsikt att bli en part i det nya samverkansavtalet inklusive en ny central organisation.
4. att ge Vänersborgs kommun fullmakt att genomföra upphandlingen. Dock fattar varje upphandlande myndighet eget tilldelningsbeslut.
5. att utse Martin Palm, chef för verksamhetsstöd, martin.palm@fyrbodal till kommunalförbundets kontakt och referensperson för upphandlingsprojektet.
6. att ställa sig positiva till alternativ två att e-arkivet organisatoriskt placeras på förbundet om ingen av medlemskommunerna vill att verksamheten ska placeras hos dem.

Sammanfattning

Sedan 2016 finns en samverkan som består av 13 kommuner samt Kunskapsförbundet Väst. De ar gemensamt upphandlat ett e-arkiv och drifrar den tillsammans. Samverkan initierades genom Fyrbodals Kommunalförbund men genomfördes inte i förbundets regi utan av kommunerna via ett centralt projekt. Nuvarande samverkansavtal gäller till och med 2026-09-20. Ärende avser vad som skall hända efter avtalet slut. Ytterligare beskrivning finns i underlaget från projektgruppen. Förbundet ställer sig positiva till en större roll inom e-arkiv och ser att det ligger inom ramen för det uppdrag som finns angivet i förbundsordningen. Förbundet har dock inte den upphandlingskompetens som krävs i dagsläget utan behöver stöttning från någon av medlemskommunerna om det önskas att förbundet skall ha en samordnade roll. Vissa ändringar i förbundsordningen kan bli nödvändiga att göra enligt projektgruppens analys.

Ärendet har ej beslutats i arbetsutskottet. Dock har information om status för e-arkiv lämnats vid ett par tillfällen av förbundsdirektören.

Beskrivning av ärendet

Sedan 2016 finns en samverkan som består av 13 kommuner samt Kunskapsförbundet Väst. De ar gemensamt upphandlat ett e-arkiv och drifrar den tillsammans. Samverkan initierades genom Fyrbodals Kommunalförbund men genomfördes inte i förbundets regi utan av kommunerna via ett centralt projekt. Ytterligare beskrivning finns i underlaget från projektgruppen.

Bedömning och synpunkter

Förbundet ställer sig positiva till en större roll inom e-arkiv och ser att det ligger inom ramen för det uppdrag som finns angivet i förbundsordningen. Förbundet har dock inte den upphandlingskompetens som krävs i dagsläget utan behöver stöttning från någon av medlemskommunerna om det önskas att förbundet skall ha en samordnade roll. Vissa ändringar i förbundsordningen kan bli nödvändiga att göra enligt projektgruppens analys.

Finansiering

Finansieringen av deltagande i E-arkiv sker genom medlemsfinansiering. Om medlemskommunerna önskar att förbundet ska ha verksamheten placerad hos sig sker finansiering enligt den modell som föreslås i utskicket från projektgruppen som biläggs handlingarna.

[Expedieras till](#)

kommunstyrelsen@trollhattan.se

lars.nellbro@vanersborg.se

Ansvarig tjänsteperson

Martin Palm, martin.palm@fyrbodal.se 0522-44 08 41.

Martin Palm

Chef för verksamhetsstöd

Fyrbodals kommunalförbund

Handläggning
Datum

Projektgrupp upphandling och Styrgrupp upphandling
2023-05-04

Deltagande i gemensam upphandling av e-arkiv

Inledning

Parternas avtal gällande tjänsten e-arkiv löper ut 2026 och det är en lång process att genomföra en ny upphandling och få upphandlad tjänst på plats. Operativa styrgruppen för e-arkiv Väst har därför redan nu tillsatt en projektgrupp samt en styrgrupp för upphandlingsprojektet. Upphandlingsarbetet påbörjades i november 2022 och i upphandlingsprojektet ingår frågan om framtida samverkansform mellan parterna, exempelvis fortsatt avtalssamverkan eller inrättande av ett kommunalförbund. I upphandlingsprojektet behandlas även frågan om eventuell gemensam arkivmyndighet.

Nedan redovisas projektets rekommendationer kring omfattning, samverkansform och arkivmyndighet. Ett förslag till beslut gällande ställningstagande från respektive part om deltagande i upphandlingen föreslås.

Rekommendationerna grundar sig i en omvärldsbevakning av andra pågående samverkansprojekt inom e-arkiv, både kommunalförbund och avtalssamverkan, sammanvägda erfarenheter från pågående samverkan i e-arkiv Väst samt en juridisk och upphandlingsteknisk bedömning.

Rekommendation - Upphandlingens omfattning

Upphandlingsprojektet rekommenderar att upphandlingen ska omfatta motsvarande som dagens avtal med Ida Infront med eventuella justeringar. För kommunernas bolag omfattas dock inte mellanarkiv då bolagen inte är egen part i upphandlingen. Utöver detta kan anbudsgivare få lämna optioner inom området. Optionerna är valbara för upphandlande myndighet/er att

utnyttja. I samband med dialogmöten med potentiella anbudsgivare kan omfattningen komma att ändras.

Långsiktigt bör parterna sträva efter att ha en leverantör för e-arkiv och central integrationsplattform.

Kostnaderna för det upphandlade systemet och dess införande avses fördelas per capita för kommunerna. För kommunalförbund avses fördelningen göras per part. Detta kan komma att förändras i tidig dialog med leverantörer.

Rekommendation - Samverkansform och arkivmyndighet

Upphandlingsprojektet rekommenderar fortsatt avtalssamverkan kompletterad med en central organisation. Avtalssamverkan bedöms vara den mest flexibla och kostnadseffektiva samverkansformen. En fortsatt avtalssamverkan utesluter gemensam arkivmyndighet då det inte går att avtala om att överlåta ansvar för arkivmyndighetsfunktioner. En central organisation skulle främst hantera förvaltningsledning och genomförande av anslutningar till e-arkivet. Organisationen föreslås placeras i en värdkommun och kan förväntas röra sig om 3–4 tjänster, beräknat på nuvarande antal (14) parter, som finansieras gemensamt av deltagande parter.

Ett nytt samverkansavtal behöver tas fram då sammansättningen av parter förväntas ändras och omfattningen av samverkan utökas. Kostnaderna enligt nytt samverkansavtal föreslås fördelas lika mellan alla parter.

En central organisation om 3–4 tjänster beräknas kosta 2,4–3,2 miljoner kr per år. Kostnaderna för tjänsterna i den centrala organisationen förväntas till omkring 50 % kunna kompenseras med minskade timmar i den gemensamma förvaltningen och minskat behov av konsultstöd från leverantör av central integrationsplattform till parternas arbete med anslutningar. Dessutom minskar parternas åtagande i arbete med anslutningar vilket frigör arbetstid. Se bilaga Ekonomisk sammanfattning, sist i detta dokument.

Fler deltagande parter i form av tillkommande kommuner och kommunalförbund bör också kompensera till viss del. Givet ett väsentligt utökat antal parter kan fler tjänster behövas för att täcka behovet av stöd. Likaså kan färre antal parter ge ett minskat behov av stöd och därmed färre tjänster.

En central organisation skulle underlätta möjligheten att bibehålla kompetens över tid. Formerna för den centrala organisationen hanteras i kommande arbete och regleras i det nya samverkansavtalet.

Samverkansavtalet bör tas fram så snart som möjligt. Därefter behöver värdkommunen fastställas och ny organisation etableras. Den nya organisationen måste vara på plats sommaren 2025 för att kunna delta i upphandlingens införandeprojekt.

Den nya organisationen kan med fördel vara på plats tidigare för att ta över förvaltningen av e-arkiv Väst. Detta i sig behöver regleras i ett avtal.

Ställningstagande från parterna samt parternas ansvar

Varje deltagande part, kommuner och kommunalförbund, behöver ta ett beslut (enligt tidplan senast 2023-06-15) avseende sitt deltagande i upphandlingen. Vilken beslutsnivå som krävs avgör varje part.

Vidare ska varje part utse en kontaktperson tillika referensperson för avstämning och synpunktslämnande gällande upphandlingsunderlag.

Varje part (kommuner och kommunalförbund) i upphandlingen och fortsatt samverkan har ett ansvar som behöver tydliggöras i samverkansavtal och vara ett kriterium för deltagande:

- Utse en arkivansvarig som med fördel är Arkivarie.
- Aktivt bidra i arbetet med upphandling och i kommande samverkan.
- Tillse att det finns tillräckliga ekonomiska och personella resurser för:
 - arkivhantering i e-arkivet och pappersarkivet (bland annat arkivredovisning, utlämnande av allmänna handlingar, gallringsutredningar),
 - sina uppgifter inom e-arkiv (bland annat arkivering och sin del av anslutning),
 - fullgörandet av uppgiften som arkivmyndighet enligt gällande lagstiftning.

Kommunerna behöver, tillsammans med sina bolag, ta ett ansvar även för sina bolag i ovanstående frågor.

Förslag till beslut

<X-kommun/X-kommunalförbund> beslutar

1. att delta som part i upphandling av e-arkiv, enligt rekommendationerna i detta beslutsunderlag.
2. att aktivt delta i etablerandet av en ny central organisation och upprättandet av ett nytt samverkansavtal.
3. att ha för avsikt att bli en part i det nya samverkansavtalet inklusive ny central organisation.
4. att ge Vänersborgs kommun fullmakt att genomföra upphandlingen. Dock fattar varje upphandlande myndighet eget tilldelningsbeslut.
5. att utse <NN, (titel), (e-post)> till kommunens/kommunalförbundets kontakt och referensperson för upphandlingsprojektet.

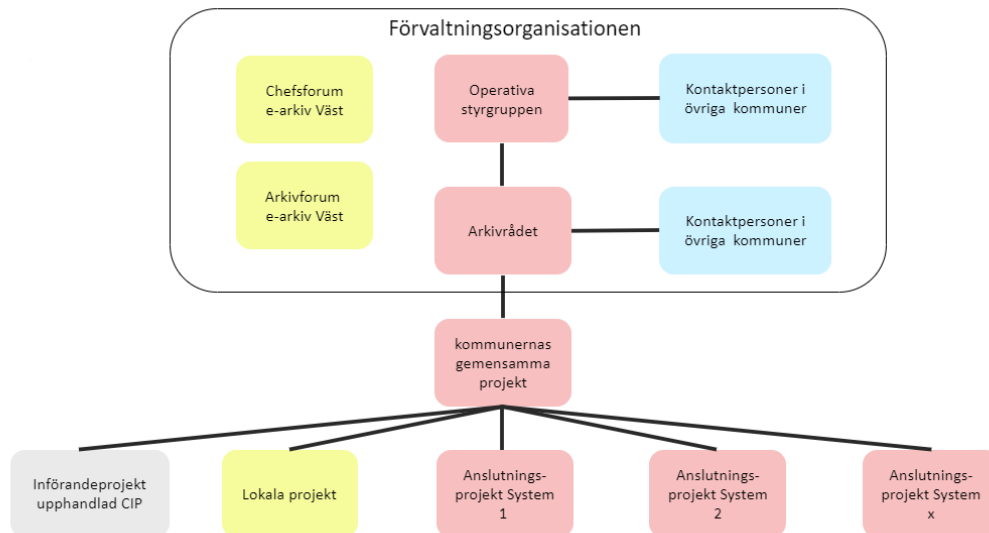
Beslutet mailas till styrgruppen för upphandlingen,
kommunstyrelsen@trollhattan.se, senast 2023-06-15.

Bakgrund

Sedan 2016 finns en samverkan, nu bestående av 13 kommuner samt Kunskapsförbundet Väst, som har upphandlat ett e-arkiv och driver samverkan. Samverkan initierades genom Fyrbodals Kommunalförbund. Projektet genomfördes dock inte i Fyrbodals kommunalförbunds regi utan istället av kommunerna via ett centralt projekt. Arbetet för det centrala projektet leddes av en projektledning baserad i Uddevalla. Det centrala projektet genomförde kravställning/upphandling och Proof Of Concept i Strömstads kommun samt teknisk anslutning för kommunerna. Det centrala projektet upphörde 2019-12-31. Ansvaret övergick till parternas gemensamma organisation, Operativ styrgrupp och Arkivrådet enligt ett samverkansavtal.

Breddinförandet, som främst består av anslutningar av verksamhetssystem för arkivering och tillhörande utbildning, påbörjades i september 2019 och avslutades 2022-12-31.

Syftet med samverkansavtalet är att reglera gemensamma e-arkivfrågor och utifrån detta hantera leverantörerna av e-arkiv och central integrationsplattform för att uppnå en rättssäker, tillgänglig, kvalitativ och kostnadseffektiv hantering av arkivfrågor. Genom samarbetet skapar parterna en god grund för förvaltning av e-arkivet. Avtalet gäller till och med 2026-09-20.

Avtal finns för närvarande med Ida Infront AB om leverans av e-arkivet lipax som tjänst. Vidare finns avtal med IT-Fabriken Sverige AB för central integrationsplattform. Varje part har egna avtal med leverantörerna.

Organisation

Den samlade organisationen består från och med 2023 av tre delar:

- varje parts egna lokala bemanning.
- organisation enligt samverkansavtalet.
- Förvaltning e-arkiv Väst, enligt principen 150%.

Lokal bemanning

Varje part har sin egen lokala organisation för sitt arbete med e-arkivet. De kommuner som har samma verksamhetssystem arbetar gemensamt i ett anslutningsprojekt.

Organisation enligt samverkansavtal

Organisationen enligt samverkansavtalet består av operativa styrgruppen och arkivrådet med dess kontaktpersoner hos parterna. Operativa styrgruppen och arkivrådet möter parternas ansvariga chefer för arkivfrågor i Chefsforum. Arkivforum syftar till att ge alla involverade information.

Förvaltning e-arkiv Väst

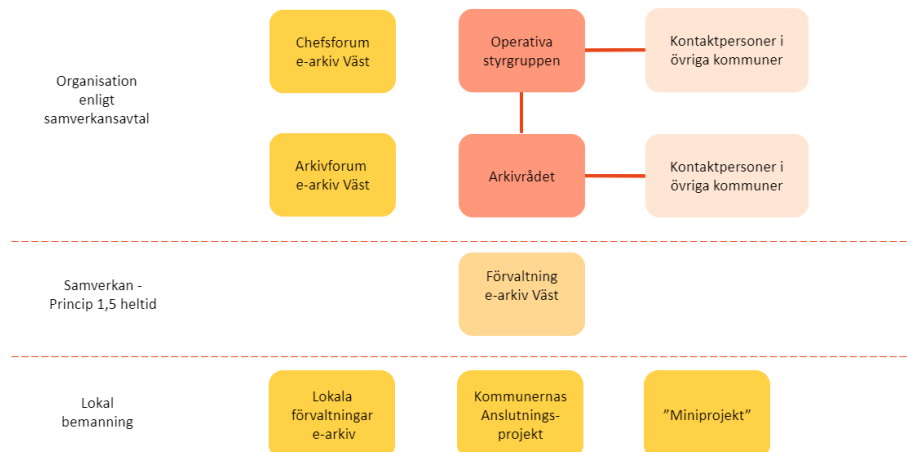
Samtliga samverkansparter har genom beslut i respektive organisation accepterat ett upplägg som innebär att förvaltningen för samverkan e-arkiv Väst under perioden 2023-01-01 till 2026-09-20 ska utföras enligt principen 150%. Detta innebär 60 timmar per vecka under 40 arbetsveckor vilket av praktiska skäl omvandlas till 64 timmar per vecka under 37,5 veckor. Kostnaderna delas lika mellan parterna. De parter som bidrar till bemanningen får avdrag på sina kostnader.

Förvaltning e-arkiv Väst ska hålla ihop de 14 medlemmarnas arbete med e-arkivet efter breddinförandets avslutande 2022-12-31. Förvaltningen hanterar också e-arkiv Västs leverantörer och gemensamma resultat såsom anslutningshandboken. Vidare är organisationen verkställande gentemot arkivrådet och operativa styrgruppen.

Operativa styrgruppen beslutade på möte 2022-10-06 att fastställa bemanningen givet att ett gemensamt beslut om regelverket fastställs, vilket har gjorts. Beslutet angående bemanning gäller för 2023 och ses som en startpunkt då förutsättningarna kan komma att ändras över tid.

Förvaltning e-arkiv Väst 2023

Upphandling

Operativa styrgruppen har i sitt uppdrag enligt samverkansavtalet att bevaka behov av förnyad upphandling av e-arkiv och förvaltningsorganisation. Som ett led i detta har operativa styrgruppen startat ett upphandlingsprojekt. Bemanning av en projektgrupp som ska genomföra arbetet beslutades på operativa styrgruppens möte 2022-10-06.

I projektgruppen finns kompetens inom projektledning, upphandling, juridik, e-arkiv, kanslifrågor, IT- och säkerhetsfrågor och arbetsgrupper har startats inom dessa områden.

Projektgruppen består av:

- Olof Borgmalm, Trollhättans Stad.
- Mats Dahlbom, Trollhättans Stad.
- Lars Nellbro, Vänersborgs kommun.
- Pia Jakobsson Hansson, Orust kommun.
- Torbjörn Svedung, Melleruds kommun.
- Theresa Salhammar, Orust kommun.
- Marie Svensson, Tanums kommun.
- Johan Örtenblad, konsult.

En styrgrupp har bildats för projektet bestående av:

- Katja Saari, Trollhättans Stad, (ordförande).
- Christian Martins, Lysekils kommun.
- Katrin Sandberg, Bengtsfors kommun.
- Sofia Waldner, Tanums kommun.

Representanter från projektgruppen är föredragande i styrgruppen.

Tidplan

Projektgruppen för upphandling av nytt e-arkiv har tagit fram följande tidplan för projektet. Enligt tidplanen har respektive samverkanspart att ta ställning om deltagande i gemensam upphandling senast 2023-06-15.

Typ (Aktivitet, Milstolpe)	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Milstolpe	Startbeslut, bemanning och projektorganisation	2022-10-01	2022-12-31
Aktivitet	Fastställa deltagande parter	2022-10-01	2023-04-15
Aktivitet	Framtida organisationsform	2022-10-01	2023-04-15
Aktivitet	Komma överens om upphandlingens upplägg	2022-12-01	2023-04-15
Milstolpe	Beslutsunderlag klart och skickas ut	2023-04-21	2023-04-21
Aktivitet	Deltagande parters beslutsprocess	2023-04-21	2023-06-15
Milstolpe	Deltagande parters beslut	2023-06-15	2023-06-15
Aktivitet	Omvärldsbevakning	2023-10-01	2024-03-31
Aktivitet	Upphandlingsförfarande	2024-03-31	2025-06-15
Milstolpe	Avtalspåskrift med ny/nya leverantörer	2025-06-15	2025-06-15
Aktivitet	Införandeprojekt	2025-08-15	2026-09-20
Milstolpe	Driftstart med ny/nya leverantörer	2026-09-20	2026-09-20

Ekonomi

Varje deltagande part står för sina kostnader i projektet.

Enligt tidigare beslut har Tanums kommun, för e-arkiv Västs räkning, upphandlat huvudprojektledare för upphandlingen. Samverkande parter inom e-arkiv Väst faktureras löpande för tjänsten huvudprojektledare, totalt cirka 50 tkr per part från hösten 2022 fram till avtalspåskrift våren 2025.

Utredning angående deltagande i gemensam upphandling

Organisationsform

Juridiska förutsättningar för samverkan

Huvudregeln är att en kommun utför uppgifter som har anknytning till den egna kommunens område eller dess medlemmar. En kommun får dock under vissa förutsättningar i kommunallagen ingå avtal om att någon av dess uppgifter helt eller delvis ska utföras av annan kommun. Med stöd av detta undantag i kommunallagen sker en del av arbetet i e-arkiv Väst bl.a. arkivrådets arbete och arbetet inom Förvaltning e-arkiv Väst.

Utgångspunkter för kostnadsfördelning mellan kommuner vid samverkan

Att lämna över uppgifter inom ramen för avtalssamverkan sker normalt mot någon form av motprestation. Denna motprestation kan vara ersättning i kronor men kan även bestå i att en kommun som en kompensation utför en annan uppgift åt den andra kommunen. Utgångspunkten vid bestämmande av ersättning är som huvudregel uppdragstagarens självkostnad. Syftet med att en kommun utför ett arbete för en annan är inte att gå med vinst men det är heller inte en kommunal angelägenhet att subventionera verksamhet som bedrivs åt andra kommuner. Ersättningen bör därmed inte understiga uppdragstagarens kostnader. Vid fastställandet av "Förvaltning e-arkiv väst enligt principen 150 %" har de deltagande parterna tagit hänsyn till kommunallagens krav om kostnadsfördelning. De parter som bemannar denna organisation får betalt av de andra deltagande parterna. Kostnaderna för detta delas lika mellan parterna eftersom nyttan av tjänsterna kommer alla till del på ett likartat sätt.

Alternativen för framtida samverkan från 2026-09-20

Det finns olika alternativ för samverkan mellan parterna i framtiden. De olika alternativen lämpar sig olika väl beroende på syftet med samverkan, omfattning, tidsperspektiv och område för samverkan. En viktig utgångspunkt är också att väga in de erfarenheter som gjorts av nuvarande samverkan.

Alternativ 1. Fortsatt samverkan med nytt samverkansavtal

Alternativet innebär fortsatt samverkan på liknande sätt som nu men kompletterad med en central organisation. En central organisation skulle främst hantera förvaltningsledning och genomförande av anslutningar till e-arkivet. Organisationen föreslås placeras i en värdkommun och kan förväntas röra sig om 3–4 tjänster, beräknat på nuvarande antal (14) parter, som finansieras gemensamt av deltagande parter. En tjänst blir huvudsakligen förvaltningsledare och övriga tjänster hanterar anslutningar samt stöd till parternas arkivering. Värdkommun behöver fastställas.

Det har varit bekymmersamt för parterna att upprätthålla kompetens kring anslutning av verksamhetssystem. En central organisation skulle underlätta möjligheten att bibehålla kompetens över tid. Formerna för den centrala organisationen hanteras i kommande arbete med avtalet.

Denna organisation kompletteras med representanter från de olika parterna på samma sätt som i nuvarande Förvaltning e-arkiv Väst men med reducerad omfattning. Nuvarande 64 timmar förväntas minska till cirka 30 timmar (ledningsfunktionen flyttas till central organisation).

En central organisation om 3–4 tjänster beräknas kosta 2,4–3,2 miljoner kr per år. Kostnaderna för tjänsterna i den centrala organisationen förväntas till omkring 50 % kunna kompenseras med minskade timmar i den gemensamma förvaltningen och minskat behov av konsultstöd från leverantör av central integrationsplattform till parternas arbete med anslutningar. Dessutom minskar parternas åtagande i arbete med anslutningar vilket frigör arbetstid. Fler deltagande parter i form av tillkommande kommuner och kommunalförbund bör också kompensera till viss del.

Givet ett väsentligt utökat antal parter kan fler tjänster behövas för att täcka behovet av stöd. Likaså kan färre antal parter ge ett minskat behov av stöd och därmed färre tjänster.

Ett nytt samverkansavtal behöver tas fram. Samverkansavtalet bör tas fram så snart som möjligt. Därefter behöver värdkommunen fastställas och ny organisation etableras. Den nya organisationen måste vara på plats sommaren 2025 för att kunna delta i upphandlingens införandeprojekt. Den nya organisationen kan med fördel vara på plats tidigare för att ta över förvaltningen av e-arkiv Väst. Detta i sig behöver regleras i ett avtal.

En fortsatt avtalssamverkan utesluter gemensam arkivmyndighet då det inte går att avtala om att överlåta ansvar för arkivmyndighetsfunktioner.

Alternativ 2. Kommunalförbund (eget eller via Fyrbodal)

Ett kommunalförbund är en egen offentligrättslig juridisk person, fristående i förhållande till sina medlemskommuner. I sin egenskap av juridisk person kan den förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter och vara part i ett avtal, anställa personal osv. Ett kommunalförbund bildas genom att fullmäktige i medlemskommunerna beslutar att anta en förbundsordning. För kommunalförbund gäller såvida inte annat anges eller följer av kommunallagen, samma bestämmelser som gäller för kommuner eller landsting. Ett kommunalförbund ska som beslutande församling ha antingen ett förbundsfullmäktige eller en förbundsdirektion. Den beslutade församlingen är ett obligatoriskt organ och det ska i förbundsordningen anges hur denna ska se ut. Ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen väljs av förbundsfullmäktige i den omfattning som anges i förbundsordningen. Varje förbundsmedlem ska vara representerade i den beslutande församlingen.

Kommunala bolag och kommunalförbund kan inte vara medlemmar i ett kommunalförbund på grund av kommunallagens bestämmelser 9 kap 1 § kommunallagen. Däremot kan kommunalförbund utföra uppgifter åt en kommuns kommunala bolag och kommunalförbund. Det kan t.ex. föreskrivas i förbundsordningen att aktiebolag och annan sammanslutning som till minst hälften ägs av förbundsmedlemmar kan ha samma rätt som förbundsmedlem att utnyttja förbundets tjänster. Sådan medlem kan dock inte ha representation i kommunalförbundets beslutande organ.

Kommunalförbund kan vara ett alternativ lämpligt som samverkansform om man ser ett behov av en starkare samverkansform efter 2026. Samverkan i kommunalförbundsform riskerar emellertid att kosta mer än det ger då denna form är mer styrd av lagstiftning och det finns risk för ökad administration och

kostnader. Dessutom förutsätter ett förbund ett förbundsfullmäktige eller direktion bestående av förtroendevalda. Samverkan i kommunalförbundsform tenderar alltså bli mer byråkratiskt och mindre flexibelt. Kommunalförbund kräver beslut i respektive kommuns kommunfullmäktige för att kunna införas.

Om parterna skulle välja kommunalförbundsformen är det i så fall lämpligt att detta inordnas i Fyrbodals kommunalförbund. Av förbundsordningen för Fyrbodals kommunalförbund framgår att förbundet ska lämna verksamhetsstöd till medlemmarna. Om parterna väljer att lägga förvaltning e-arkiv i Fyrbodals kommunalförbund måste i så fall förbundsordningen förtydligas i dessa delar. Centrala funktioner som är gemensamma för alla kommuner får då anställas och inordnas i kommunalförbundet.

Alternativ 3. Gemensam nämnd

En gemensam nämnd kan bara vara gemensam med en annan kommun. En gemensam nämnd ska tillsättas i någon av de samverkande kommunerna och ingå i denna kommuns organisation. En gemensam nämnd blir inte en ny eller egen juridisk person utan ingår i den kommunala organisation där den tillsätts. Värdkommunen blir då avtalspart. Om den gemensamma nämnden inte uppfyller sina åtaganden kan motparten endast väcka talan gentemot värdkommunen och inte de övriga deltagande kommunerna. Kommunallagens regler för nämnd ska tillämpas på den gemensamma nämnden. Ledamöter och ersättare ska väljas i de samverkande kommunerna. En gemensam nämnds uppgifter ska preciseras i en överenskommelse mellan de medverkande kommunerna.

Gemensam nämnd är framför allt funktionell om det är några få jämnstarka parter som samverkar. Gemensam nämnd fungerar inte så bra när det är många kommuner, stora och små, som ska samarbeta. Den gemensamma nämnden ingår som en del i en av kommunernas organisationer. Detta kan få konsekvenser för de deltagande kommunernas insyn och inflytande.

Arkivmyndighet

I arkivlagen (1990:782) står det:

3§ Myndigheternas arkiv skall bevaras, hållas ordnade och vårdas så att de tillgodoser

1. Rätten att ta del av allmänna handlingar
2. Behovet av information för rättskipning och förvaltning
3. Forskningens behov av källmaterial

Detta hanteras av nämnderna och arkivmyndigheten (oftast kommunstyrelsen). I detta sammanhang är det arkivmyndigheten som ska belysas.

Alternativ 1: Fortsatt avtalssamverkan

I detta fall måste varje kommun fortsätta vara sin egen arkivmyndighet.

Alternativ 2: Arkivmyndighet i alternativet kommunalförbund

Tre olika alternativ finns:

- Hel arkivmyndighet avser att kommunalförbundet tar över både det analoga och digitala arkivet och ansvarar för det.
- Delad arkivmyndighet avser att kommunerna ansvarar för sina analoga slutarkiv men att kommunalförbundet ansvarar för det digitala.
- Ytterligare ett alternativ är att arkivmyndigheten i sin helhet blir kvar hos kommunen.

Alternativ 3: Gemensam nämnd

Detta alternativ belyses inte vidare då utredningen visat att gemensam nämnd inte framstår som en lämplig organisationsform.

Anslutning och arkivering

Oavsett central eller lokal arkivmyndighet kan arbetet med anslutningar centraliseras. Fördelen med detta är bland annat möjligheten att bibehålla kompetens över tid. Det finns heller inget som motsäger fortsatt lokalt arbete med anslutning.

Arkiveringsarbetet bör däremot vara kopplat till respektive arkivmyndighet, dvs lokalt om arkivmyndigheten ligger kvar i kommunen.

I samtliga fall är fortsatt samverkan mellan parterna fördelaktig.

Upphandling

År 2018 tecknades avtal med IDA-Infront kring e-arkiv. Detta avtal kan förlängas som längst till 2026-09-20. År 2020 tecknade kommunerna avtal med IT-fabriken kring Central Integrationsplattform. Avtalet gäller till och med 2026-09-20 med möjlighet till förlängningar om två år per förlängning.

Upphandlingsprojektet rekommenderar att upphandlingen ska omfatta motsvarande som dagens avtal med Ida Infront med eventuella justeringar. Utöver detta kan anbudsgivare få lämna optioner inom området. Optionerna är valbara för upphandlande myndighet/er att utnyttja. Området är komplicerat och projektgruppen har noga övervägt upphandlingens omfattning. E-arkiv måste upphandlas men man skulle också kunna överväga att upphandla central integrationsplattform. Om man hade valt den större omfattningen kommer upphandlingen såväl som det kommande införandeprojektet bli väldigt komplicerade.

Upphandlingen är beroende av beslut kring organisation, både juridiskt och praktiskt (görs anslutningar i en punkt eller i hos varje part).

Långsiktigt bör parterna sträva efter att ha en leverantör för e-arkiv och central integrationsplattform. I samband med dialogmöten med potentiella anbudsgivare kan omfattningen komma att ändras.

Målsättningen borde vara att e-arkivet driftas av leverantören men på parternas hårdvara.

Kostnaderna avses fördelas per capita och per part. Detta kan komma att förändras i tidig dialog med leverantörer.

Upphandlingsprocess

Processen inleds med genomförande av tidig dialog i flera steg. I den tidiga dialogen finns det möjligheter att presentera behov och önskade resultat. Genom dialogen fås insikt i de olika lösningar som leverantörer kan erbjuda. För leverantörer innebär dialogen bättre förutsättningar att komma med

förslag på lösningar inför en kommande upphandling eftersom de förstår målbilden för den aktuella upphandlingen bättre.

Inledningsvis skickas en Request for Information (RFI) där ett antal frågeställningar lyfts i syfte att inhämta information kopplat till behov. Här finns möjlighet att få en bra bild på vilka leverantörer och lösningar som finns på marknaden. Leverantörer som svarar på RFI:n kan komma att bjudas in på dialogmöte.

Nästa steg i den tidiga dialogen är att skicka ut en extern remiss där det nästan slutgiltiga underlaget presenteras och leverantörer får "tycka till". Den externa remissen kan bestå av det kompletta underlaget eller delar.

Därefter annonseras det "skarpa" upphandlingsunderlaget och anbud inkommer.

Parterna behöver ge Vänersborgs kommun fullmakt att genomföra upphandlingen. I slutet av upphandlingen skickar Vänersborgs kommun ut ett förslag till tilldelningsbeslut till varje upphandlande myndighet som fattar eget tilldelningsbeslut.

Bilaga, Ekonomisk sammanfattning

Kostnader enligt samverkansavtal, central organisation

Kostnaderna enligt nytt samverkansavtal föreslås fördelas lika mellan alla parter.

En central organisation om 3–4 tjänster beräknas kosta 2,4–3,2 miljoner kr per år. Detta är beräknat utifrån en kostnad per tjänst om 800 tkr per år. Det finns en osäkerhet om kostnader för lokaler, IT-utrustning etc. ryms, beroende på lönenivån och hur stora dessa kringkostnader blir. Kostnaderna för tjänsterna i den centrala organisationen förväntas till omkring 50 % (1,5 miljoner kr per år) kunna kompenseras av:

- minskade timmar i den gemensamma förvaltningen, från 64 till 30 timmar per vecka,
 - varav konsulttimmar, 16 timmar per vecka+2 timmar arkivråd (ca 650 tkr),
 - varav ”kommuntimmar”, 18 timmar per vecka (ca 250 tkr).
- minskat behov av konsultstöd från leverantör av central integrationsplattform till parternas arbete med anslutningar (ca 650 tkr).

Ökad kostnad per part (vid 14 parter) för nytt samverkansavtal med central organisation kan med ovanstående i beaktande uppskattas till **100 tkr per år**. Kostnaden uppstår tidigast sommaren 2024 och kommer belasta parterna i befintligt samverkansavtal fram till sommaren 2025.

I perioden sommaren 2025 till sommaren 2026 är både ny och gammal avtalssamverkan behjälpta av den centrala organisationen och kostnaden fördelas mellan dem.

Samtidigt **minskar parternas åtagande** i arbete med anslutningar vilket frigör arbetstid. Denna besparing uppskattas vara i storleksordningen **300 timmar per part och år**.

**Beslut avseende
DRUM-medel på**

Projekt	Ägare	Beslutat RTV	Signatur	Dnr nr	Datum	Delegationsordning
Skogsprogrammet	Innovatum Sciene park	200 000 kr	ALS	2023/0073	2022-05-29	
Beslut avseende avtal på delegation						
Avtal	Part		Signatur	Dnr nr	Datum	Delegationsordning
Avtal moderator attraktiva ko	Huvudfotingen		ALS	2022/0056	2023-06-28	5
Avtal RoRiland konsult	Alice Hultdin		ALS	2022/0132	202305-24	5
Beslut avseende anställning på						
Namn	Tjänst	Datum	Signatur	Dnr nr		Delegationsordning
Jolin Sewén	Processledare Suicidprevention	2023-06-16	ALS			7
Siren Linde	Projektledare JämY	2023-06-02	ALS			7
Jessica Svensson	Projektledare JämY	2023-06-02	ALS			7
Marcus Svensson	Utvecklingsledare	2023-06-28	ALS			7
Anna Svensson Elfström	Kulturstrateg	2023-06-27	ALS			7
Katarina Torstensson	Handläggare	2023-06-28	ALS			7
Renée Daun	Företagsetableringsstrateg	2023-06-15	ALS			7
Caroline Beckman	Handläggare	2023-06-26	ALS			7
Elisabeth Bredberg	Timanställning Nätverksledare	2023-07-03	ALS			7
Annabell Olsson	Handläggare	2023-07-05	TA			7
Ludvig Toftedahl	Utvecklingsledare komunal hälso- och sjukvård	2023-07-07	TA			7
Ulrika Hernant	FoU-strateg	2023-07-15	TA			7
Ingrid Lindkvist	Projektledare Ror-i-land	2023-08-14	MP			7